

Türkiye Cumhuriyeti Bursa Valiliği Himayelerinde

Bursa SKAL Turizm Profesyonelleri Derneği

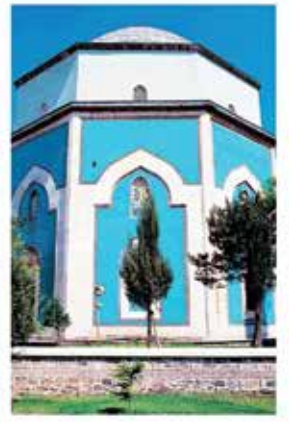
1. Bursa Turizm Zirvesi

"TURİZM KENTİ BURSA'NIN
GELECEĞİNİ BUGÜNDEN PLANLAYALIM"

www.skalbursa.org

SONUÇ BİLDİRGESİ

SPONSORLAR

---

1. BURSA TURİZM ZİRVESİ

3 KASIM 2012

DÜZENLEYEN
BURSA SKAL TURİZM PROFESYONELLERİ
DERNEĞİ

ONURSAL KURUL

BÜLENT ARINÇ
Başbakan Yardımcısı

ERTUĞRUL GÜNAY
Kültür ve Turizm Bakanı

ŞAHABETTİN HARPUT
Bursa Valisi

RECEP ALTEPE
Bursa B.Ş.B. Başkanı

İLHAN PARSEKER
BTSO Meclis Başkanı

HASAN EKER
Başkan

DÜZENLEME KURULU

MUSTAFA SEZENCAN
Asbaşkan

SERDAL CAN
Sayman

MELTEM İŞİK MISIRLIOĞLU
Genel Sekreter

ERSİN YAZICI
Üye

EDİTÖR

HASAN EKER

hasan.eker@burkon.com

RAPORTÖR ve FOTOĞRAFLAR

GÜL KOLAYLI

hgkolayli@gmail.com

GRAFİK TASARIM

ERCÜMENT KARTAL

erc.kartal@gmail.com

BASKI

YAĞMUR AJANS

ORGANİZASYON

BURKON

İÇİNDEKİLER

Değerlendirme.....	8
Yapılması Gerekenler.....	9
Konuşmaların Tam Metni	13
Sonuç Bildirgesi	55
Arama Konferansı Sonuçları.....	59
Salon Görüşleri	87

Şahabettin HARPUR

Bursa Valisi

DEĞERLİ TURİZMCİLER

Bursa valiliği olarak turizm ile ilgili tüm kişi ve kurumları, sektörü, sivil toplum kuruluşlarını turizm hedefine yönlendirmek en önemli gayemizdir.

Turizm bir kültürdür, topyekün bilgilendirme ve toplumun tüm kesimlerinin sahip çıkması ile hayat bulur. Bursa Skal turizm profesyonelleri derneği ev sahipliği ve organizasyonu ile 3 Kasım 2012 tarihinde gerçekleştirilen, 1. Bursa Turizm Zirvesi, her bakımdan örnek bir sivil toplum kuruluşu aktivitesi olmuştur.

Ülkemizin 4. Büyük şehri Bursa'nın, ana hedeflerinden bir tanesi, Sanayi ve tarım alanındaki güçlü konumunu, turizm ekonomisi ile de desteklemektir.

Bursa, Ülkemizin tarih, kültür ve medeniyet zenginliği bakımından en fazla eseri bağrında taşıyan müstesna kentlerimizden biri olarak Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlıya ait pek çok ilkin mührünü taşır. Tarihi zenginliğinin yanısıra, doğal güzellikleri, Uludağ'ı, İznik gibi inanca turizmi açısından önemli bir değeri, lezzetli mey-

veleri, yöresel yemekleri, Uludağ'ın yeşil yamaçları ile Bursa ovası arasına yerleşmiş kentimiz, bir çok turizm değerini içinde barındırır.

Son yıllarda otelcilik, belediyecilik, kongre turizmi, teleferik, deniz yolu ulaşımı, havaalanı, hızlı tren, dağ-yenice, termal su ve otoyol projeleri ile turizm alt yapılarına büyük yatırımlar yapılmış, yapılmaya da devam etmektedir. Turizm değerlerimiz ve altyapılarımızın bu denli güçlü olması şüphesiz Bursayı turizmde hakettiği yere kısa sürede getirecektir.

Kentimizin turizm hedefini doğru koyabilmek, bu konudaki tecrübeli ve vizyon sahibi kişilerin bilgi paylaşımını sağlamak ile mümkündür. 1. Bursa Turizm Zirvesi bu ihtiyacı karşılamıştır. Buradan çıkan sonuçların kısa süre içerisinde gerçekleşmesini temenni eder, Başta düzenleme kurulu olmak üzere, katkıda bulunan tüm kişi ve kurumlara teşekkür ederim.

Şahabettin HARPUR

Bursa Valisi

Hasan EKER

1. Bursa Turizm Zirvesi
Düzenleme Kurulu Başkanı
Skal Bursa Kulübü Başkanı

DEĞERLİ ŞEHİR YÖNETCİLERİ, TURİZMCİLER VE İLGİLİLER

Bursa Skal Turizm Profesyonelleri Derneği tarafından 3 Kasım 2012 tarihinde Merinos AKKM, Bursa da düzenlenen 1. Bursa Turizm Zirvesinin Sonuç bildirgesi kitapçığını sizler ile paylaşmanın mutluluğunu yaşıyoruz.

Skal derneğinin ana misyonlarından birtanesi üyelerinin bulunduğu bölge turizminin gelişmesidir. Bizde buradan hareketle ve derneğimizin üye yapısının uygun olması gücüyle, 1. Bursa Turizm Zirvesinin organizasyonuna karar vermiştik, şu anda zirvenin sonucuna baktığımızda gelecek yıllarda devam etmesi konusunda cesaretlendik.

Zirveyi izleyen tüm katılımcılar zirvenin duyurulması, planlanması, organizasyonu ve operasyonu açısından çok başarılı ve amaca yönelik olduğu konusunda hem fikir olmuşlardır.

Aldığımız takdirler yorgunluğumuzu unutturmuştur.

Turizm zirvesi Bursa da bir milat olmuştur. Zirvenin basilica çıktılarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz.

- Yerel ve ulusal bazda ilgilerin görüşleri toplanmıştır.
- Bursanın turizmdeki ana stratejisi belirlenmiştir.
- Termal turizmde yurt dışı ile ilişkiler geliştirilmiştir.

- Bursanın turizm otoriteleri ile ilişkileri güçlenmiştir.
- Turizmde sosyal ortam sağlanmıştır.
- STK dayanışmasına ve hareketine örnek teşkil etmiştir.
- Dünya Skal Kulüplerine örnek teşkil etmiştir
- Resmi kurumlar, STK'lar sektör eğitimcileri, basın ve turizm otoriteleri anda bir araya gelmiştir.
- Planlama ve Organizasyon örneği olmuştur.

Görevimizin büyük bir bölümü tamamlanmıştır. Fakat bitmemiştir. Bundan sonra yapmamız gereken, bu kitapçıkta yer alan "Yapılması Gerekenler Bölümündeki" maddelerin bitirilmesini takip etmek, bu konuları sürekli gündemde tutmak olacaktır.

Zirve ile "Bursa'nın Geleceği Bugünden Planlanmıştır", Bursa'nın turizm kenti olması yakındır, umutluyuz, bu gelişmede katkımız olduğu için mutlu ve gururluyuz.

Hasan EKER

1. Bursa Turizm Zirvesi
Düzenleme Kurulu Başkanı
Skal Bursa Kulübü Başkanı

1. BURSA TURİZM ZİRVESİ DEĞERLENDİRMESİ

Bursa Valiliğinin himayesinde Bursa Skal Kulüp tarafından düzenlenen, 1. Bursa Turizm Zirvesi, Merinos Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi 'nde Orhangazi Salon'da, 3 Kasım 2012 tarihinde gerçekleşti. Saat 09.30'da başlayan Zirve, saat 20'ye kadar sürdü. Ulusal ve uluslararası sektör temsilcilerinin konuşmacı olarak katıldığı Zirve'yi, idari ve yerel yöneticiler, sivil toplum kuruluşu ve iş dünyası temsilcileri ile yabancı konuklar da izledi. Güzin Abraş'ın sunuculuğunu yaptığı etkinlik Bursa'yi tanıtan sinevizyon gösterimiyle başladı. Ardından gerçekleşen açılış konuşmalarında sırasıyla Bursa Skal Kulüp Yönetkim Kurulu Başkanı Hasan Eker, Türkiye Skal Federasyonu Başkanı Deniz Anapa, BTSO Meclis Başkanı İlhan Parseker, Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe, alan Kültür ve turizm Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Faruk Şahin, Bursa Valisi Şahabettin Harput söz aldı.

1. Bursa Turizm Zirvesi'nin Halit Cura anısına düzenlenen 1. Oturum'da "Sektör Yöneticilerinin Görüşleri" konusu gündeme geldi. TÜRSAB eski başkanlarından ve kongre turizmi öncülerinden Talha Çamaş'ın yönettiği oturumda, TURSAB Yönetim Kurulu üyesi Sinan Haliç " Seyahat Acenteciliği"; TÜROFED Yönetim Kurulu Başkanı Osman Ayık "Konaklama"; TYD Yönetim Kurulu Başkanı Turgut Gür ise "Turizm Yatırımları" konusunu anlattı. Fahri Esgin anısına düzenlenen 2. Oturum'da 'Bursa'nın turizmde güçlü yanlarının geliştirilmesi' konusu ele alındı. Skal International Dünya Başkanı Hülya Aslantaş'ın yönettiği oturumda, TÜREB Başkanı Şerif

Yenen, 'Tarih Kültür İnanç Turizmi', ESPA Avrupa Termal Merkezler Birliği Temsilcisi Joao Pinto Barbosa, 'Termal ve Sağlık Turizmi', Türkiye Kayak Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi Okan Gültekin ise 'Dağ ve Kayak Turizmi' konularında konuşma yaptı. Orhan Ete anısına düzenlenen 3. Oturum'da "Tur Operatörlerinin Görüşü" konusu irdelendi. Türkiye Skal Federasyonu Başkanı Deniz Anapa ile eski Kültür ve Turizm Bakanı Bahattin Yücel'in başkanlık yaptığı oturumda, Atlas Jet Yönetim Kurulu Başkanı Murat Ersoy "Ulaşım": Öger Türk Tur Yönetim Kurulu Başkanı Vural Öger " Konaklama; Setur Genel Müdürü Üstün Özbey ise "Yiyecek, İçecek, Eğlence Mekanları" konularını gündeme getirdi.

1. Bursa Turizm Zirvesi 10,5 saat sürdü. Bu süre içerisinde açılışta 6 kişi; oturum başkanları olarak 4 kişi; oturumlarda 11 kişi olmak üzere toplamda idari ve yerel yöneticilerle, ilgili sivil toplum kuruluşu ve sektör temsilcilerinden oluşan 21 kişi görüş bildirdi. Zirve'de Orhangazi Salonu'nu dolduran katılımcıların ilgisinin oturumların sonuna kadar yüksek olduğu gözlemlendi.

Bursa Skal Kulüp tarafından zirve arifesinde düzenlenen toplantı ve komitelerin atölye çalışmalarında elde edilen sorular oturum başkanları aracılığı ile oturum başkanlarına iletilerek içerik sunumunda soru işaretleri giderildi. Öte yandan Zirve boyunca, hazırlanan anketler aracılığıyla katılımcıların Bursa'da turizme yönelik tercihleri, talepleri, algıları ölçüldü, anket sonuçları ise anında elektronik ortamda değerlendirilerek katılımcılarla paylaşıldı.

YAPILMASI GEREKENLER

BURSA BÜYÜK ŞEHİR BELEDİYESİ TARAFINDAN YAPILMASI GEREKENLER

1. Bursa Osmanlı şehri dokusunu korumalı ve geliştirmeli. Tüneller yapılmalı, tünele girdiğin Osmanlıya yönelik canlandırmalar yapılmalı. Tarihi şehir merkezinde, macuncu, şerbetçi, pamuk helvacı, olmalı. Güvenlik görevlileri yeniçeri kıyafetleri ile dolaşmalı. Sanatsal değeri yüksek anıtlar yapılmalı. Osmanlı padişahlarının sanatsal değeri çok yüksek bronz heykelleri şehir merkezi meydanlarını süslemeli.

2. Muradiye-Tophane-Heykel-Yeşil arasındaki bölge Prag gibi tarihi şehir merkezi olmalı. Bu bölge arasında faytonlar ile turistler gezebilmeli. Bu iki bölge arasındaki tüm binalar Osmanlıyı yansıtmalı.

3. Tarihi şehir merkezinde yüksek bina olmamalı.

4. Bursa turizmde kimliğini belirlemeli. Tarih, kültür ve sanat şehri olmalı

5. Uludağ da yeni pist bölgeleri açılmalı. Aksi takdirde Kayseri ve Erzurumda açılan bölgeler, Uludağ'ın Türkiye'nin Kayak Merkezi markasını eline alacaktır. Uludağ'ın İnegöl'e bakan yüzü yeni pistler için uygundur.

6. Uludağ BBB nin de desteği ile kış olimpiyatlarını almali.

7. Uludağ'a alt yapı yatırımları yapılmalı.

8. Uludağ da yaz için spor tesisleri ve çevre düzenlemeleri yapılmalı.

9. Uludağ da sezon esnasında çıkan sorunlara müdahale edebilecek, araçları, dağı yönetebilecek, sisli ve tipili havalarda etkin rol oynayabilecek. Kar temizleme araçlarını doğru noktalara yönlendirecek, bir dağı yönetimi gerekli. Böyle bir Yönetim oluşturulmalı. (Kayseri Belediyesi, Angora'dan getirdiği profesyonel bir ekibe yaptırıyor bu yönetimi)

10. Bursa havayolları öncelikle küçük ölçekte kurulmalı. 3 uçaklık bir filo ile başlamalı. Özellikle Bombardier tipi bir uçak ile başlanmalı. BB'u şirket bir havayoluna bağlı alt şirket olarak açılmalı. Örnek olarak Anadolu Jet in THY na bağlı olarak TK kodu ile uçuşması gibi. Bu yöntem maliyetleri büyük ölçüde düşürecek ve Bursa Hava Yolları başarılı olacaktır. Uçaklar Bursa Hava Yolları olarak uçacaktır. THY ile bu konu mutlaka görüşülmeli. Atlas jet, Pegasus gibi firmaların YK başkanlarının fikri alınmalı.

11. Atatürk Havalimanı, Sabiha Gökçe ve Yenişehir havalimanına şehir merkezinden daha kolay ulaşabilme yöntemleri geliştirilmeli.

12. Esnafın denetimi daha fazla yapılmalı

13. Turist 24 saat Bursa'yı yaşayabilmesi. Şehir içine su fiskiyeleri, anıtlar, bronz Osmanlı heykelleri yapılmalı. Sanatsal yapılar ve aktivite mekanları oluşturulmalı. Tematik çay-kahve, yiyecek, içecek alanları olmalı. Turist 24 saat Bursayı yaşayabilmesi.

14. Şehir merkezine turist otobüsleri ve minübüsleri otopark projesi bir an önce bitirilmeli.

15. Tophane bölgesinde hafta sonlarında çekilen otopark sıkıntısı çözümlenmeli. Sadece tursit araçlara park edebilmeli.

16. Bursa Turizmi master planı yapılmalı.

17. Bazı tarihi yerlerde canlandırmalara ihtiyaç var. Turiste burası koğuş demek yetmiyor. O dönemde koğuş nasıldı? İnsanlar nasıl giyinirdi? Yataklar, yatak örtüleri nasıldı? Örnek canlandırmalar mutlaka yapılmalı..

18. Kemalpaşa, Trilye, Gölyazı gibi değerlerin alt yapıları geliştirilerek pazarlanmalı.

19. Modern inşaatlar tarihi bölgeye girmemeli.

20. Arkeolojik kalıntılar gün yüzüne çıkarılmalı.

21. Kongre merkezi şehir dışından katılımcı getiren büyük ölçekli kongreler için ücretsiz tahsis edilmeli.

22. Tarihi eserlerin bilinçsiz restorasyonlarında tahribat önlenmeli.

23. Şehir merkezinde wc, otopark ve ulaşım sorunları çözümlenmeli.

24. Şehir tabela yönlendirmelerinde çift dil kullanılmalı.

25. Turist otobüs veya minübüslerine özgü günlük bir kart çıkaratarak, bu kartı kullanan araçlar belediye otopark ve parklarından ücretsiz yararlanabilmeli. Bazı park imtiyazlarına haiz olabilmelidir.

26. İpek ön plana çıkarılmalı. İpekçilik teşvik edilmeli, koza yetiştiriciliği ve ipek dokuma teşvik edilmeli.

BURSA TANITIM AŞ TARAFINDAN YAPILMASI GEREKENLER

1. Pazarlamaya ağırlık verilmeli. Pazarlamada ilk hedef İstanbul ve iç Pazar olmalı. Daha sonra yurt dışı olmalı.

2. Bursa bireysel turiste daha fazla ağırlık vermeli. Bunun içinde internet rezervasyonlarında çok ön planda olmalı. İngilizce Bursayı tanıtan, otel rezervasyonu yapabilen, tamamen turizme yönelik bir site olmalı.

3. Arz ve pazarlama eş zamanlı olmalı.

4. İznik Hristiyanlık için çok önemli. Mevcut değerler korunmalı, güzelleştirilmeli, restore edilmeli ve pazarlanmalı. Tüm hristiyanlar hacı olmak için buraya gelmeli.

5. Muradiyedeki Sadaka taşı gibi, efsanelerin reklamı yapılmalı.

6. Bursa Çanakkale, İstanbul, Erdek, Ayvalık, Sapanca gibi turizm merkezlerinin tam merkezinde bir şehir bu stratejik önem iyi kullanılmalı.

7. Sürekliliği ve güncelliği olan tanıtım materyalleri hazırlamak. Turizm alt yapı raporları hazırlamak.

8. Osmanlı şehri Bursa teması ile uyumlu Bursa Kent logosu yapılmalı.

9. Arkeoloji ile ilgili alt yapımızın tanıtımına önem verilmeli.

SKAL TARAFINDAN YAPILMASI GEREKENLER

1. STK lar Bakanlıklar ile daha yakın ilişkiler ve iş birlikleri içerisinde olmalı.

2. 2 yılda bir turizm zirvesi tekrarlanmalı.

3. Bursa da 4 yıllık turizm fakültesi kurulmalı. Personel eğitiminin niteliği artırılmalı.

4. Sağlık, Eko turizm, engelliler gibi konularda kendi organizasyonlarımız yaratılmalı.

5. Kenti yönetenler Vali, belediye başkanı, turizmciler, tanınmış yatırımcılar bir konsey oluşturup şehir turizminin nasıl yapılacağını tartışmalılar. Osmanlılık nasıl uygulanmalı?,

6. Türkiye’de ve dünyada yüzlerce milyon ön yargısız, her dinden, renkten ve kültürden, olağanüstü güzel in-

sanlar var “Onların tek arzuları bugünkü dünyada barış ve huzur, kültürel ve sanatsal atmosfer içerisinde dünyayı yeniden tanımak, dokunmak, kendilerini keşfetmek istiyor. Bu derinliğe inilmeli ve bu şekilde halka turiste karşı bir bilinç yaratılmalı. Tarih, kültür, sanat ve vicdan öncelikli olmalı. Bu düşünceye şehir önem vermeli.

7. Bursa daki lokantalarda Osmanlı yemekleri yer almalı. Buraya gelen turistler Osmanlı yemekleri yemeli. Menüler Osmanlı yemek ve tatlıları baz alınarak hazırlanmalı.

8. Bir tema çerçevesinde organizasyonlar yapılmalı. Turistlerin ilgisini çekebilecek, kendi imkanları ile gelecekle, her aya bir festival veya etkinlik olmalı.

9. Zirve sonuçlarının takip edilmesi.

TÜRSAB TARAFINDAN YAPILMASI GEREKENLER

1. Bursa da turizm çeşitlendirilmeli. Örnek olarak Afrikaya giden biberondan aslan besliyorsa, Çinde piriñç tarlasına gidiyorsa. Bursaya gelenlerinde sadece burada yapabileceği değişik aktiviteler üretilmeli. Örnek: Dalında Şeftali, Kestane Taplamak v.s.

2. İstanbulda başlayıp, 2 gün Bursa, 2 gün Çanakkale olan bir tur programı standart tur yapılabilir.

3. Turizm acentalarının denetimi daha fazla yapılmalı.

4. Bursa bölgesinde Alan klavuz kursları sık sık açılıp, kokartlı rehber sayısı arttırılmalı

GÜMTOB TARAFINDAN YAPILMASI GEREKENLER

1. Bursa 5 milyon turist istiyorsa, 50.000 yatak kapasitesine sahip olacak şekilde hazırlıklı olmalı.

2. Butik otellere ağırlık verilmeli.

3. İznikte yeterince konaklama tesisi bulunmuyor. Mutlaka konaklama yatırımı yapılmalı.

4. Otellerin denetimi daha fazla yapılmalı.

5. Bursa da sadece İskender ve kestane şekeri değil, kestaneli pilav gibi, değişik osmanlı yemekleri çok daha fazla yaygın hale getirilmeli.

BUSAT TARAFINDAN YAPILMASI GEREKENLER

1. 21. yy da Avrupalı nüfus yaşlı ve zengin bir nüfus olacak bu turist tipi tarihe ve termale önem veriyor. Bu pazardan yüksek düzeyde pay almak için avantajımız var. Bu avantaj iyi kullanılmalı.

2. Bursa da termal su yeterli düzeyde var. Bu imkanı kullanılmalı.

3. Yurt dışında termal tedavi reçeteye yazılabiliyor, yurtdışı giderler bile devlet tarafından karşılanabiliyor. Uygun ülkeler ile bakanlık düzeyinde ziyaret gerçekleştirip anlaşmalar yapılmalı.

4. Koruyucu tedavi olgusundan faydalanarak, termal

daha iyi bir şekilde pazarlanabilir. Bazı Avrupa devletleri ile anlaşmalar yapılabilir.

5. Sağlık ve termal turizmde kalite ve fiyat belirleyici oluyor.

6. Herkes İçin Sağlık' teması ile Bursa'dan İzmir'e olan bölgeyi dünyanın sağlık koridoru yapabiliriz"

7. Dağyenice ve Tümbüldek tahsis çalışmaları sonuçlandırılmalı.

8. Termal ve sağlık turizmde rekabet çok fazla. Güçlü yönümüzü belirleyip, buna göre satış stratejisi oluşturmalıyız.

9. Bursada sağlık serbest bölgesi kurulmalı.

KONUŞMA METİNLERİ

Bursa Valiliđinin himayesinde Bursa Skal Kulüp tarafından düzenlenen I. Bursa Turizm Zirvesi, Merinos Atatürk Kongre ve Kùltür Merkezi 'nde 3 Kasım 2012 tarihinde gerçekleŐti. Ulusal ve uluslararası sektör temsilcilerinin konuŐmacı olarak katıldığı Zirve'yi, idari ve yerel yöneticiler, sivil toplum kuruluŐu ve iŐ dűnyası temsilcileri ile yabancı konuklar da izledi. Gűzin AbraŐ'ın sunuculuğunu yaptığı etkinlik Bursa'yı tanıtan sinevizyon gűsterimiyle baŐladı. Ardından açılıŐ konuŐmaları gerçekleŐti.

“TURİZMCİLER OLARAK UMUTLUYUZ”

HASAN EKER
Bursa Skal Kulüp Başkanı ve
Düzenleme Kurulu Başkanı

1. Bursa Turizm Zirvesi açılış konuşmasını yapan Bursa Skal Kulüp Başkanı Hasan Eker, TURSAB; GÜMTOB; BUSAT gibi sivil toplum kuruluşları adına konuştuğunu bildirdi. Bursa Valiliği'nin ve Büyükşehir Belediyesi'nin turizme destek verdiğini ve bunun da sektörü motive ettiğini belirten Başkan Eker, Skal Kulüp olarak sektörün tüm unsurlarını kapsadıkları için Zirve'nin düzenlenmesini üstlendiklerini ifade etti. Geçmişte Bursa'da turizmin gelişmesine yönelik gündeme getirdikleri kongre merkezi, hava, deniz ve karayolu ulaşımı gibi konu başlıklarının bugün hayata geçiyor olmasından dolayı duydukları memnuniyeti dile getiren Başkan Hasan Eker, turizmciler olarak umutlu olduklarını kaydetti.

Bursa'da turizm için ciddi bir altyapının oluştuğunu Dağyenice, teleferik, hava ve deniz ulaşımı, otoyol gibi pek çok konunun hayata geçtiğini ve yatırım yapıldığını aktaran Başkan Eker, Zirve'nin hazırlık süreci hakkında bilgilendirmede bulundu. Önce Bursa Valiliği'ni, ardından da Büyükşehir Belediye Başkanı'nı ziyaret ettiklerini söyleyen Başkan Eker, BTSO; TURSAB ve GÜMTOB gibi kuruluşlar da onay verince hazırlık çalışmalarına baş-

ladıklarını dile getirdi. Türkiye'de turizmin son 30 yılda geliştiğini anlatan Başkan Eker, 1. Bursa Turizm Zirvesi konuşmacılarının ise bu sürece damgasını vurmuş kişiler olduğunu belirtti.

'BURSA'NIN TURİZM GELECEĞİNİ BUGÜNDEN PLANLAMAK İSTİYORUZ'

Zirve'de "Yurtdışı ve yurtiçi şehirlerin hataları, Bursa'nın sonradan pişman olmaması için neler yapılmalı?" gibi soruların yanıtlarını aranacağını anımsatan Başkan Eker sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bursanın turizm geleceğini bugünden planlamak istiyoruz. On yıl sonra Bursa'da turizm patladığında hazırlıklı olmalıyız. Bu zirve tam bir imece usulü bir zirve, tüm özel sektör taşın eline koydu. Herkes emeğini koydu. Zirve'de oturumları, en eski otelcilerden Orhan Eke, zamansız kaybettiğimiz Fahri Esgin, Bursa'da seyahat acentesi kurucusu Halit Cura adına düzenleyerek, sektör büyüklerimizi saygıyla andık."

Zirve'nin hazırlık sürecinde kentin turizm ileri gelenlerinin bir araya gelerek dağ ve kayak turizmi, yiyecek içecek, kongre ve sağlık turizmi gibi konu başlıkları altında atölye çalışması yaptığını anlatan Başkan Eker, güçlü ve zayıf yanların ortaya konularak zirve konuşmacıları için sorular çıkartıldığını belirtti. Birinci bölümde, sektör yöneticilerinin, ulusal dernek başkanlarının görüşlerinin alınacağını söyleyen Başkan Eker, ikinci bölümde ise "Bursa'nın Turizmde Güçlü Yanlarının Geliştirilmesi" başlığı altında tarih, kültür, inanç, termal, sağlık, kış turizmi gibi konuların gündeme getirileceğini, ardından da tur operatörlerinin görüşlerine yer verileceğini, son olarak da salondaki katılımcıların görüşlerinin alınacağını ifade etti. "Sektör elini taşın altına soktu" diyen Başkan Eker, Bursa Valisi Şahabettin Harput, Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe başta olmak üzere destek veren kişi ve kuruluşlara teşekkür etti.

“TÜM SEKTÖRLER ORTAK BAŐLIKLARDA BULUŐUYOR...”

DENİZ ANAPA
Türkiye Skal Federasyonu Başkanı

Türkiye Skal Federasyonu Başkanı Deniz Anapa, turizm profesyonellerinin meslek örgütü olan Skal'ın dünya genelinde 18 bin, Türkiye genelinde ise bine yakın üyesi olduğunu belirtti. 2011 yılında 14 Skal Kulübü'nün bir araya gelerek Türkiye Skal Dernekleri Federasyonu'nu kurduğunu anlatan Deniz Anapa, Uluslararası Skal Federasyonu'nun tüm turizm segmentlerini tek çatı altında toplayan en eski ve yaygın kuruluş olduğuna dikkat çekti. 1. Bursa Turizm Zirvesi'nin önemine ve sektöre sunacağı katkıya dikkat çeken Anapa, bu tür işlerin tek bir adımla başladığına dikkat çekti. Dünyada turizmin yanı sıra tüm sektörlerin konu başlıklarının ortaklaştığına vurgu yapan Deniz Anapa, “İnovasyon, farklı fikir, farklı daha farklı ürün yaratmak, yeni pazarlama teknikleri oluşturmak gibi konuları, en sonunda da sürdürülebilirliği konuşuyoruz” dedi.

“BACASIZ SANAYİ TURİZMİ SON YILLARDA HATIRLADIK”

İLHAN PARSEKER
BTSO Meclis Başkanı

BTSO Meclis Başkanı İlhan Parseker, Bursa denince herkesin aklına sanayi geldiğini belirterek Bursa girişimcilerinin çok çalıştığını, Bursa'nın Türkiye'nin yükünü sırtlayan çok değerli bir üretim ve yaşam kenti olduğunu kaydetti. Bursa'nın Sanayi, ticaret ve finansla birlikte turizmi de kaldıraç olarak kullanıp öne çıkan dünya kentlerinden eksiği olmadığını vurgulayan İlhan Parseker “Bacasız sanayi turizmi son yıllarda hatırladık” dedi. Bursa'nın tarihi, kültürel, termal değerlerini sıralayan Parseker, 1 yılda Eyfel'e çıkan turist sayısının 6 milyon iken, 2011 yılında Bursa'ya gelen turist sayısının 1 milyon civarında olduğunu anımsattı. Bursa'da bir buçuk milyar dolarlık yatırım yapıldığını, otel yatak sayısının katlanarak arttığını belirten Parseker, kentin çığ gibi büyüyecek bir turizm potansiyeline sahip olduğunu ifade etti.

KALDIRAÇ SAĞLIK TURİZMİ

Bursa'da turizmin gelişmesi için öncelikle hızlı ve ucuz ulaşılabilir olması gerektiğinin altını çizen Parseker, son dönemdeki gelişmelere dikkat çekti. Bursa'da turizmdeki meydan okumasının sağlık turizminde olacağını altını çizen Parseker dünyadaki başarılı örneklerle işaret ederek “İsviçre'deki sağlık turizminin kaldıraç estetik operasyonlar, ameliyatlar oldu. İsviçre estetik iyileştirme sağlayan cerrahi tatillerin merkezi haline geldi. Güney Afrika, Miami, Brezilya estetik merkezi olarak ünlendi. Şimdi Dubai ve diğer ülkeler de bu pazara giriyor. Macaristan Avrupa'nın tedavi merkezi oldu, Bangkok ve Hindistan da öyle. Sağlık turizmi için yurt dışına giden Amerikalı sayısı yılda 15 milyonu bulacak. Biz de ilk ondaki ülkeler arasındayız. Tıptaki yerimiz geliyor. Sadece Amerika'da 3 bin 600 Türk doktor çalışıyor. Sağlık turizminde doğru strateji ile istenilen yere gelmek işten bile değil. Bu konuda hükümetten destek bekliyoruz. ‘Herkes İçin Sağlık’ teması ile Bursa'dan İzmir'e olan bölgeyi dünyanın sağlık koridoru yapabiliriz” diye konuştu.

“TURİZMİ SONUNDA FARK ETTİK”

RECEP ALTEPE
Büyükşehir Belediye Başkanı

1. Bursa Turizm Zirvesi'nde konuşan Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe Bursa'nın turizm kenti olma yolunda hızla ilerlediğine dikkat çekti. “Turizmin önemini konuşmaya gerek yok” diyen Başkan Altepe, “Bu alan çok önemli ve biz de bunu sonunda fark ettik” dedi.

Türkiye'nin turizm konusunda çok önemli hamleler yaptığını söyleyen Başkan Altepe, Bursa'nın çok yönlü birikimli bir kent olduğunu belirtti. Bursa için sadece sanayi denildiğinde pek çok sorun yaşandığına atıfta bulunan Başkan Altepe, turizm potansiyelinin değerlendirilmesi gereğine vurgu yaparak “Bursa hızlı geliyor, en zayıf ve güçlü tarafı ise şu: Kendi işini kendi yapan bir kent görünümü veriyor. Bursa'da hayata geçirilen projeler kentin dinamikleriyle yapılanlar oluyor” diye konuştu.

BURSA DÜNYA MİRASI OLMA ÇALIŞMALARI SÜRÜYOR...

Bursa'nın tarihi kimliğine değinen Başkan Altepe, Osmanlı'nın ilk başkenti, ilk çarşının, medresenin kurulduğu bir kent olduğunu aktardı. Büyükşehir Belediyesi olarak 60, 70 yıllık Cumhuriyet yapılarından 700 yıllık

Osmanlı yapılarına, Bitinya surlarından arkeoparklara dek pek çok alanda hamle içerisinde olduklarını anlatan Başkan Altepe, Bursa'nın tarihini ayağa kaldırdıklarını, 850'nin üzerinde yapının düzenlendiğini belirtti. Anıtsal yapıların ayağa kaldırıldığını, Bursa'nın dünya mirasına girmesine yönelik çalışmaların hızla sürdüğünü anlatan Başkan Altepe sahillere ilgili düzenlemelerin sürdüğünü bildirdi.

Bursa'nın zenginliklerinden birinin de Uludağ olduğunu vurgulayan Başkan Altepe, burasının yeterince değerlendirilmediğini, yaz turizmine açmak için faaliyete geçtiklerini aktardı. Yüzün üzerinde manastırı, krater gölleri, yaylaları ve kayak alanlarıyla Türkiye'nin cazibe merkezlerinden biri olan Uludağ'da önümüzdeki yıl yeni teleferiğin faaliyete geçeceğini, seyir terasları yaptıklarını belirten Başkan Altepe Milli Park olması nedeniyle atılan her adımda engelle karşılaştıklarını da bildirdi. Bursa Valisi Şahabettin Harput'un öncülüğünde jeotermalin öne çıktığına değinen Başkan Altepe, spor tesislerinden, parklara, kongre merkezinden müzelere, İznik'ten Ulubat Karacabey Kanal projesine dek kentin turizm potansiyelini artıracak proje ve hizmetleri özetledi. Altyapı çalışmalarının hızla sürdürüldüğünü aktaran Başkan Altepe, oteldeki garsondan taksi esnafına dek tüm Bursalılara da çok iş düştüğünü söyledi.

“24 OCAK TURİZMİN MİLADI OLDU”

FARUK ŞAHİN
Kültür Bakanlığı Müsteşar Yard.

Turizmin önde gelen isimlerinin konuşma yaptığı zirvede söz alan Kültür ve turizm Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Faruk Şahin, turizmin ilk olarak 1960'larda gündeme geldiğini 1970'lerden sonra ülkenin uygun yapısı sebebiyle turizm ekonomisine başladığını ve bunun doğuşu için 10-15 yıllık sancılı bir dönem geçirildiğini dile getirdi. 1973 yılında Güney Batı Turizm planının gündeme geldiğini anlatan Şahin, 25 milyon dolarlık kredi ile yol yapıldığını söyledi. Şahin, “24 Ocak 1980 ekonomik kararlarından sonra gerçekleşen değişikliklerle turizmde hızlı hamleler başladı. Devam eden senelerde yükselmeler ve düşüşler yaşandı. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından çok güçlü teşvik sistemleri getirilerek dünya turizm pastasından daha fazla pay alma gayreti içinde olduk” dedi.

‘30 YILDA TURİST SAYISI 1 MİLYON 250 BİNDEN 31 MİLYONA ÇIKTI’

Türkiye’ye 1980 yılında gelen turist sayısının 1 milyon 250 bin, bıraktığı paranın 350 milyon dolar olduğunu ifade eden Şahin, 2011 yılı sonu itibarıyla turist sayısının 31 milyona, gelirlerin ise 23 milyar dolara yükseldiğini vurguladı. Turist sayısının 21’i sonunda 012 y 32-33 milyon arasında gerçekleşmesini beklediklerini vurgulayan

Şahin, gelirin ise 24 milyon dolar olmasını istediklerini söyledi. 2023’de 50 milyon turist ve 50 milyar dolar gelir elde etmeyi hedeflediklerini vurgulayan Şahin, “Turist sayısı açısından Avrupa’da 4. sıradayız. Elde ettiğimiz bu sonuçlar dünyada parmak ısırtıyor. Son 21 yılda 331 milyon turist ülkemize geldi. Ortaya çıkan bu başarıyla birlikte turizmde kat etmemiz gereken büyük bir mesafe olduğunu göz ardı edemeyiz” diye konuştu.

‘1 MİLYON YATAĞIN 600 BİNİ ANTALYA’DA’

Türkiye’deki otellerin 1 milyon yatak kapasitesinin olduğunu söyleyen Şahin, “Bunların 600 bini Antalya’da. Ülkemiz yatak kapasitesinin yüzde 83’ünün 12 ilde toplandığına dikkat çekmek istiyorum. Geri kalan yüzde 17’lik yatak kapasitesi 69 ilde toplandı. Bu durum ve sonuç, Türkiye’nin 40 yılı bulan turizm hareketinde Anadolu’nun turizm potansiyelinin devreye girmediği görülmüştür. Bakanlığımız turizmi daha ileriye götürmek için projeler üretiyor. Ülkemizin daha fazla pay alabilmesi için turizmin çeşitlendirilmesi gerekir. Anadolu turizminin geliştirilmesi, Antalya benzeri destinasyonların oluşturulması, Türk mutfağının hak ettiği şekilde devreye alınması gerektiğini düşünüyoruz. Böyle olduğunda turizm 12 aya yayılacak ve rahatlıkla ilk 5’e gireceğiz” diye konuştu.

‘EN ÖNEMLİ DESTİNASYON BURSA!’

Bu sonuca götürecek stratejinin Bursa olduğunu söyleyen Şahin kentin alternatif turizm olanaklarıyla en önemli destinasyon olduğunu ifade etti. Bursa’nın medeniyetler tarihindeki yeri, Bizans, Selçuklu, Osmanlı gibi pek çok ilki barındırmakta olması gibi özelliklerini vurgulayan Şahin, son yıllarda Bursa Valiliği’nin, Büyükşehir Belediyesi’nin, sivil toplum kuruluşlarının çabalarına, yapılan yatırımlara ve Bakanlığın her türlü desteğine karşın istenilen düzeyin yakalanamadığına işaret etti. Son yıllarda Bursa’da termal turizm amaçlı iki merkezin olduğunu dile getiren Şahin Dağyenice ve Tümbüldek’teki merkezlerin faaliyete geçmesi için buradaki arazilerin Bakanlık tasarrufuna alınarak turizmcilere tahsis çalışmalarının sürdüğünü belirtti.

“BURSA’YI 1 NUMARA YAPACAĞIZ”

ŞAHABETTİN HARPUT
Bursa Valisi

Bursa Valisi Şahabettin Harput ise, turizmin bir kültür, topyekûn bilgilendirme ve toplumun tüm kesimlerinin sahip çıkmasıyla hayat bulacağını bildirdi. Turizmi Bursa’da ayağa kaldırmanın Bursalıların, kenti yönetenlerin işi olduğunu söyleyen Vali Harput, “Buna inanarak hep beraber inanarak sahip çıkacağız, birlikte hayata geçireceğimiz bir başarı destanı olacak. Bursa’da turizm için yeterli potansiyel var. Dünyanın pek çok şehri tek bir özellikle turizmde markalaşırken, bu kadar zenginlikleri olan kentin markalaşması gerekiyor” diye konuştu.

Bursa’nın maddi ve manevi zenginlikleriyle Türkiye’yi ileriye taşıyacak lokomotif kentlerden birisi olduğunu anlatan Vali Harput, İngiltere Kraliçesi’nin Bursa’ya gelmesinin tesadüf olmadığını dikkat çekti. Bursa’nın tarihi ve kültürel yapısına, şifalı kaplıcalarına, suyunu vurgu yapan Vali Harput, kentin belleklerde Yeşil Bursa olarak yer ettiğine değindi. Vali Harput Cumhuriyet dönemindeki sanayileşme ile birlikte belli bir erozyonun yaşanmasına karşın Bursa’da hala bazı tarihi, doğal ve kültürel değerlerin ayakta olduğunu bildirdi.

“BATI DEVLETLERİ SAĞLIKLI YAŞLANMA İÇİN BÜTÇE AYIRIYOR”

Dünyada sağlıklı yaşam ve yaşlanmanın gündeme geldiğini söyleyen Vali Harput, Bursa’nın bu konuda öne çıktığını kaydetti. Bursa’da Jeotermal faaliyetler değişen Vali Harput, ciddi bir sıcak su hareketinin başladığını bin 500 olan termal yatak kapasitesinin ise 7 bine çıktığını belirtti. Avrupa’da ve Batı’da nüfusun yaşlandırılmasına işaret eden Vali Harput söz konusu ülkelerin sosyal güvenlik sistemlerinin ileri yaşlarda hastalıklara büyük para ödememek için sağlıklı yaşlanma projelerine büyük paralar ayırdıklarını ifade etti. Türkiye’nin yanı sıra Bursa’nın termal değerlerinin bu açıdan da çok önemli olduğunu anlatan Vali Harput, tüm bu çalışmaların yanı sıra, Bursa’nın Sağlık Turizmi Bölgesi olması için de çok ciddi bir çalışma içerisinde olduğunu anlattı. Vali Harput, “Termal sağlığın yanında medikal sağlık da önemli Bursa en önemli ameliyatların da yapıldığı sağlık üstünde olabilir. Sağlık turizmine yönelik yapılan çalıştaylarda Bursa’nın değerleri gündeme geldi, bunu herkes kabul etti, başvurduk. Ekonomi Bakanlığı öncelikle termal sağlık merkezi olmasını gündeme aldı” diye konuştu.

‘BURSA’DA YAŞLI TATİL KÖYLERİ BAŞVURULARI VAR, YER ARAYIŞLARI SÜRÜYOR!’

Dağyenice’de 1000’lik, 5000’lik planların bitmek üzere olduğunu belirten Vali Harput, buraya dışarıdan gelen yatırım toplamının 1 milyar dolara yaklaştığını, 7 bin yataklı tek ve en büyük rüya tatil köyünün gerçekleştirildiğini söyledi. Bursa’nın Avrupa için 55 yaş üstü için de cazibe merkezi haline geldiğini belirten Vali Harput, değişik ülkelerden yaşlı tatil köyü için başvuruların olduğunu ve yer seçimi çalışmalarının da sürdüğünü anlattı. Bursa’nın değerlerinin artık görünür hale geldiğini aktaran Vali Harput, projelerin art arda Bursa’ya gelmeye başladığını kaydetti. 2012 yılında büyük bir Arap Turizm

mi Zirvesi yapıldığını ve buraya 16 Arap ülkesi bakanlarının katıldığını anlatan Vali Harput, Arap yatırımcılarının da Bursa'ya yatırım yapmasını beklediklerini söyledi.

'KİŞİ BAŞINA 650; 700 DOLARDAN 8 BİN DOLARA'

İstanbul ile Bursa arasındaki mesafenin otoyol projesi kapsamında 1 saate incek olmasına dikkat çeken Harput, "İstanbul hızla büyüyor, dünya başkenti olma yolunda. Bursa olarak İstanbul'un imkanlarından yararlanmamız da önemli, İstanbul İstanbul'a sığmıyor. İs-

tanbullu, beslenmek, eğlenmek, dinlenmek için Bursa'ya gelecekler. Bursa'ya termal ya da Uludağ için gelenler ise gününbirliğine İstanbul'a gidecekler. Bursa böyle bir imkanı bağrında taşıyor. Bunlar ayağı yere basan projelerdir. Bursa'nın özelliklerini, güzelliklerini korumak, kollamak, iyi tanıtmak ve turizm dünyasında pazarlamak gerekiyor. 2023'de Bursa'ya 5 milyon turist istiyoruz. Türkiye'de turist kişi başına 650, 700 dolar bırakıyor, sağlık turizmi ise kişi başına 8 bin dolar, termaldeki bu büyük rakamları yakalamak imkansız değil" şeklinde konuştu.

Halit Cura

Halit Davut Cura, iş yaşamına 1968'de Ottomantur seyahat acentesini kurarak başladı. 1972'de Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği'nin (TÜR-SAB) kurucu yönetim kurulu üyeliğinde bulundu, bu görevini 1976'ya değin sürdürdü. 1984'te Turizm Sektörü Yöneticileri Derneği'nin (SKAL) kurucuları arasında yer aldı, dört dönem başkanlığını ve Türkiye Milli Komitesi muhasipliği görevini yürüttü. BUSİAD yüksek danışma kurulu üyeliği de yapan Cura, 21 Aralık 1993'te Almanya Federal Cumhuriyeti hükümetince bu ülkenin Bursa fahri konsolosluğu görevine atandı 1968'den 1985'e değin Uluslararası Bursa Festivali'nin genel sekreterliğini yürüttü. Çok sayıda Sivil toplum kuruluşunda bulunan Cura, Bursa da ilk seyahat acentasını kurarak, Bursa ve Türkiye Turizmine hizmet eden duayanların başında gelir. İş etiği konusunda örnek insan olan Cura tüm iş camiasının takdirini kazanmıştır.

OTURUM 1

“HALİT CURA ANISINA”

SEKTÖR YÖNETİCİLERİNİN GÖRÜŞLERİ

1 .Bursa Turizm Zirvesi'nin Halit Cura anısına düzenlenen 2. Oturum'da "Sektör Yöneticilerinin Görüşleri" konusu gündeme geldi. TÜRSAB eski başkanlarından ve kongre turizmi öncülerinden Talha Çamaş'ın yönettiği oturumda, TURSAB Yönetim Kurulu üyesi Sinan Halic " Seyahat Acenteciliği"; TÜROFED Yönetim Kurulu Başkanı Osman Ayık "Konaklama"; TYD Yönetim Kurulu Başkanı Turgut Gür ise "Turizm Yatırımları" konusunu anlattı.

TURİZM YATIRIMLARI

TURGUT GÜR

Turizm Yatırımcıları (Tyd) Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

1. Bursa Turizm Zirvesi'nin "Halit Cura Anısına" düzenlenen ilk oturumunda "Sektör Yöneticileri'nin görüşlerine yer verildi. TÜRSAB eski yönetim kurulu başkanlarından ve kongre turizmi duayenlerinden Talha Çamaş'ın yönetti. Bursa 'da turizm olgusunun konunun profesyonelleri tarafından aktarılacağını belirten Talha Çamaş, edindiği bilgilere göre Bursa'ya gelen 1 milyon turistten 300 bininin yabancı olduğunu, yatak kapasitesinin ise 10 bin civarında olduğunu belirtirken Yenişehir Havalimanı için ise " Talihsiz bir havalimanı, geliştirilmesi gündemde" dedi. Zirve'de söylenmeyenlerin söylenerek ezber bozulacağı öngörüsünde bulunan Çamaş oturumda ilk sözü Turizm Yatırımcıları Derneği (TYD) Yönetim Kurulu Başkanı Turgut Gür'e verdi.

BURSA TURİZMDE KİMLİĞİNİ BELİRLEMELİ

Bursa'nın kimliğini sorgulayan Turgut Gür, her tüzel kişinin kimliği olduğunu belirterek İstanbul'un 3 imparatorluğa ev sahipliği yaptığını, Konya'nın ise Mevlana ile öne çıktığını, Bursa' nın da bu çerçevede ele alınması

gerektiğini bildirdi. Turistlerin yoğun ilgi gösterdiği tarihi Avrupa kentlerinden örnek veren Turgut Gür "Prag'a gittiğinizde 600 yıllık geçmiş bir anda kucaklıyorsunuz, çünkü orijinalliyi koruyor. Eski Prag tarih, kültür, sanat kentidir. Öte yandan Yeni bir Prag, yeni bir Paris, yeni bir Roma var. Tarihi doku aynen korunmuş. Bunları dikkate aldığımızda bir Osmanlı başkenti Yeşil Bursa Var. Doğu Roma'dan beri akan termal sularıyla bir Bursa var. Neden yeşilini bozarsın, neden sanayi şehri yaparsın? Yapacaksın Bursa'yı çerçeveleyeceksin, yeni alanlar açacaksın. Sanayiye mi ihtiyaç var, kültüre ve sanata mı? Milletleri geleceğe taşıyacak olan kültür sanattır. Hıristiyanlığı yüzyıla taşıyan Konsül İznik'te toplandı, Osmanlı'nın ilk sultanı burada. Bursa denilince, şeftalisi, inciri, kestane şekeri, 150 yıllık İskender'i akla gelir. Ben geleceği konuşuyorum. Siz Dağyenice'yi yaratmaya, termal suları toplayıp dağıtmaya çalışıyorsunuz. Ama sizin yapacağınız belirli çerçevede iyileştirme var. Yeniyi yapmak kolay, bozup da yapmak zor" diye konuştu.

OTOMOTİV DEĞİL OSMANLI DÜNYASI ÖNE ÇIKMALI

"Bursa'nın kartvizitini çıkardığında kültür, sanat, tarih dünyası, Osmanlı dünyası olarak çıkmalı, otomotiv diye çıkmalı" diyen Turgut Gür sapla samanın karıştırılmaması konusunda uyardı. Dağyenice'nin büyük bir proje olduğuna değinen Gür, Bursa'yı yönetenlerin halkı eğitmesi gerektiğine vurgu yaptı. Bugünden itibaren Bursa'da yanlışa izin verilmemesi gerektiğini söyleyen Gür, turizm isteniyorsa eski yapıların tekrarlanmaması gerektiğini yineledi.

BURSA OSMANLI KÜLTÜRÜNÜ ÇAĞRIŞTIRACAK BİR ŞEY BULMALI

Bursa'nın Osmanlı kimliğine atıfta bulunan Turgut Gür, 60 yıl önce Bursa'ya geldiği zamanlarda, turistlerin de geldiğini anımsatarak sözlerini şöyle sürdürdü:

“Öyle gelip de sabah akşam dönmezlerdi, yeşile çekirgeye, dağa giderler kalırlar ve mutlu dönerlerdi. Ciğerlerinde yüksek oksijen, beyinlerinde ise Osmanlı kültürüyle dönerlerdi. Bursa’ya Osmanlı kimliğini, başkentliğini çağrıştıracak bir şeyler bulmak lazım. Örneği şehrin içinde atlı arabalar, içinde de Osmanlı kıyafeti giymiş arabacılar olmalı.”

23 MİLYARA 700 MİLYONLUK BÜTÇE YETMEZ, 2 MİLYAR 300 BİN LİRA OLMALI!

Tanıtım bütçelerine dikkat çeken Turgut Gür, kentlerin uluslararası tanıtım arenasında öne çıkartılması gerektiğini belirtti. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın bütçesi 700 milyon lira olduğunu bildiren Gür, 23 milyar dolar gelir varsa, 2 milyar 300 milyon dolarlık bütçesi olması gerektiğini kaydetti. Turizmde ne kadar çok para sarf edilirse, o kadar çok paranın geldiğini anlatan Turgut Gür, Türkiye’yi dünyanın en hızlı gelişen, her yıl dünya rekoru kıran bir atlet gibi tanımladı. Turizmin 35 yıllık tarihinde kamu ve özel sektör işbirliği ile bugünlere geldiğini belirten Gür, turizm konusundaki vizyonu nedeniyle Turgut Özal’ı da rahmet ve şükranla andı. Türkiye’nin turizmde 31 milyon 400 bin kişi ile dünyanın 6. Ülkesi olduğunu, 23 milyar dolarlık gelirle de cari açığın üçte birinin kapatıldığını belirten Gür, “Mademki 31 milyon 400 bin turist geliyor, gelir de 31 milyar dolar olmalı. İnanç ve kongre turizminde kişi başın düşen gelir 2 bin 500 Euro. İnanç turizminin üstüne tülbent örtülmüş, ayağa kaldırmalıyız. Türkiye Hıristiyanlık için çok önemli tarihi merkezlere sahip, dünya buraya hacı olarak gelmeli” diye konuştu.

Cumhuriyet’in 100. Kuruluş yıldönümünde, 2023’de Atatürk’e teşekkür borcu olmak üzere Türkiye’yi turizmde uçurmak gerektiğini söyleyen Gür, bu konuda kamu ve özel sektöre çok iş düştüğünü dile getirdi.

BURSA’YA BUTİK OTELLER YAPILMALI

Konuşmanın içeriğini Bursa zeminine çekmek isteyen Talha Çamaş araya girerek Turgut Gür’e “Konumuz Bursa, Bursa’daki turizmde yönelik plan ve projeleri göz önüne aldığınızda, turizmde hızlı bir yatırım çekeceğine inanıyor musunuz?” sorusunu yöneltti. Dağyenice’nin çok önemli bir proje olduğunu söyleyen Turgut Gür bu soruyu “Arap turizmi gelecek, gelmezse dünya gelecek. Bursa’ya uluslar arası markalar geldi ve 11 otel yapıldı. Ancak yetmez, butik oteller yapılması lazım. Bursa’da eskiyi geçmişi teneffüs etmek isteyenler oraya gitmeli. Yatırımlarınızı eski tarihi Bursa’ya yapın” şeklinde yanıtladı.

DİKKAT: ERCİYES’TE YENİ BİR KAYAK MERKEZİ DOĞUYOR

Ardından Kayseri’de Erciyes’teki kış turizmine yönelik gelişimi örnek gösteren Turgut Gür, burada İsviçre’ nin Davos’u, Avusturya’nın Alpleri ile rekabet edebilecek bir merkezin doğduğunu belirtti. 100 milyon dolarlık bir yatırım yapıldığını ve dağın donatıldığını anlatan Turgut Gür, Kapadokya ile birleştirildiğinde müthiş bir değer oluşacağını ifade etti. Turgut Gür, Bursa için de iki gün İstanbul, 3 gün Bursa ve İznik olmak üzere paket programların yapılması gerektiğini vurguladı.

SEYAHAT ACENTECİLİĞİ

SİNAN HALİÇ

TURSAB Yönetim Kurulu Üyesi

Türkiye Seyahat Acenteleri Birliği (TURSAB) Yönetim Kurulu üyesi Sinan Halic Bursa Türkiye'nin vizyon kentlerinden biri olduğuna dikkat çekti. Kitle turizminde öne çıkan Türkiye'de güzel otel ve iyi havaalanı yapmanın öğrenildiğini, hızlı tren ve havayolu ile ülkenin her yerine ulaşıldığını belirten Sinan Halic, "Siz dünyanın en güzel otelini de yapsanız, en güzel kenti de olsanız, ulaşılamadığınız sürece hiçbir işe yaramaz, kimse gelmez" dedi.

BURSA PARLAYAN BİR YILDIZ

Bursa'nın makus talihini yendiğini, İstanbul'a kara ve deniz yoluyla bağlı olduğunu, hava yolunun da bulunduğunu, otoyol ile demiryolunun da gelmek üzere olduğunu söyleyen Halic, bu çerçeveden bakıldığında Bursa'nın parlayan bir yıldız olduğunu kaydetti. İstanbul'un son yıllarda turizmde yaptığı çıkışa dikkat çeken Sinan Halic, bunun İstanbul'un sahip olduğu değerlerden, insana sunabildiği farklı hizmet ve alanlardan kaynaklandığını belirtti. İstanbul'un turizmde inanılmaz rakamlara ulaşmasında THY'nin son yıllardaki çıkışının da etkili olduğunu vurgulayan Sinan Halic "Türkiye'nin de şansı bura-

da. Hindistan, Türki Cumhuriyetleri, Asya, Afrika, Avrupa gibi 3 milyarlık nüfusun merkezinde yer alıyor. Dünyanın en zevkli kitesinin bulunduğu yerlerden 4, 6 saatlik uçuşla ulaşılabiliyor. Türkiye'nin gelecekteki potansiyeli çok fazla" dedi.

TURİZM ENDÜSTRİSİNDE EĞİLİMLER DEĞİŞİYOR İNSANLAR KENDİ TATİL PAKETLERİNİ KENDİLERİ YAPIYOR!

Dünyanın çok hızlı değiştiğini bunun da bireylerin eğilimin belirlediğini anlatan Sinan Halic, Dünya turizm endüstrisinin de değiştiğini klasik yapıların çözüldüğünü ve insanların kendi tatillerini kendileri yapar hale geldiklerini söyledi.

Bursa'nın bu değişim sürecinde yeni arayışları karşılayacak, ihtiyaçların tamamını sunacak hale geldiğini, altyapısını tamamladığını ve geriye pazarlamanın kaldığını ifade eden Sinan Halic, "Bursa Türkiye'nin vizyonunu tamamlayacak yıldızlardan birisi olabilir" saptamasında bulundu.

DEĞİŞİM: ULAŞIM ÖZGÜRLÜĞÜ, İNTERNET

Turizm endüstrisinde değişimin iki önemli noktadan başladığına dikkat çeken Sinan Halic, bunlardan birinin insanların ulaşım özgürlüğü; diğersinin ise sanal alemin sağladığı olanaklar olduğunu belirtti.

Bireylerin kendi tatillerini kendileri planladığını, değişen ihtiyaçlara paralel olarak kendi tatil paketlerini kendileri düzenler hale geldiğini ifade eden Sinan Halic, bunun da bir şans olduğuna dikkat çekerek "Bursa'nın yanı başında İstanbul var. İstanbul havayolu ile her yere bağlanmış bir durumda. Bursa iyi bir pazarlama stratejisi ile maksimum faydayı sağlayacak hale geldi" diye konuştu.

BURSA'NIN BİR KİMLİĞİ OLMALI

Bireysel seyahat taleplerinin sektörü yönlendireceğini dile getiren Sinan Haliç, yerel yöneticilere çok iş düştüğünü bildirdi. Türkiye'de kentlerde bireysel seyahatlerin çok kolay yapılamadığını, yönlendirme levhalarından kaldırım yüksekliğine dek pek çok eksik olduğunu söyleyen Sinan Haliç, Bursa'yı ise umduğundan iyi bulunduğunu belirtti. Yoğun trafiğe karşın kentin güzel bir dokusu olduğunu, yollarının da gayet düzenli görüldüğünü kaydeden Haliç, Bursa'nın bir turizm kenti olması için bir kimliğinin olması ve bunu da öne çıkarılması, bireysel seyahatler için ise altyapının oluşturulması gerektiğini vurguladı.

TERMAL POTANSİYEL

Türkiye'nin termal olarak dünyanın en zengin ülkelerinden biri olduğunu söyleyen Haliç, son yıllarda önemli yatırımlar yapılmasına karşın termal tesislerin henüz bir basamak yukarı taşınmadığını oysa tüm termal tesislerin birer kür merkezi haline getirilmesi gerektiği uyarısında bulundu. Sağlık Bakanlığı'nın bir an önce karar alıp termal merkezlere çeki düzen vermesi gerektiğini bildiren Sinan Haliç, mevcut tesisleri başka bir boyuta taşımaya bir an önce başlanmasını önerdi. ABD'de bu hizmeti alacak çok ciddi bir kitlenin olduğunu aktaran Haliç, Bursa için de aynı önerilerin geçerli olduğunu söyledi.

BURSA'DA KAMU VE ÖZEL SEKTÖRÜN TURİZM İRADESİ VAR

Turizm sektörü ile çevrenin yan yana giden iç içe geçmiş kavramlar olduğuna dikkat çeken Haliç, kitle turiz-

minin ana kaynağının çevre, doğa, deniz ve güneş olduğunu ancak tüm var olan değerlerin sonraki kuşakların değerlendirebileceği, pazarlayabileceği şekilde devam ettirmek gerektiğini bildirdi. Bursa'da kamu ve özel sektör olarak kenti başka bir kulvara taşıma konusunda önemli bir irade olduğunu belirten Sinan Haliç "Bursa'nın gelecekte Türkiye'nin önemli turizm merkezlerinden biri olacağını düşünüyorum" dedi.

5 MİLYON TURİST İÇİN 50 BİN YATAK GEREKİYOR

Oturum Başkanı Talha Çamaş'ın "Bursa'da yatak kapasitesi kaç olmalı?" sorusunu yanıtlayan Sinan Haliç, "Bursa 'yı1 milyon turist ziyaret ediyor, şu anda 15 bin yatak var, en geç iki yıl içerisinde 20 bine ulaşacak. Siz 5 milyon turist gelsin, diyorsanız, aradaki 4 milyonu konaklatacak 50 bin yatak kapasitesine sahip olmanız gerekir. Her elen turist 20, 30 sektörü hareketlendirir, bizim sektörde yatırımcının 1 doları, 50 dolarlık hareket verir. İşte o zaman yerel yönetimlerin yeni turistik bölgeler açması gündeme gelecektir."

TURİZM MASTIR PLANI YAPILMALI

Oturum Başkanı Talha Çamaş, Bursa Turizm Mastir Planı'nın yapılması gerektiğine vurgu yaptı. Söz alan Turgut Gür ise, Turizm Bakanlığı'nın planları yaptığını, Büyükşehir Belediyesi planlarıyla çakıştırılması gerektiğini belirtti. Gür, "Belediyeler, şu bölgede şunu yapıyorum, düşündüğün gibi düzeltiyorum, gel yatırım yap, demeli. Kamu halka hizmet için topladığını halka döndürür, siyaseten iktidara talip olmak için, hizmet için yapar bunu. Hakiki şahıs ise elindeki parasal imkanları, kredibilitelerini öne çıkartarak kendini risk altına sokar ve yatırım yapar" dedi.

KONAKLAMA

ARZ İLE PAZARLAMANIN EŞ ZAMANLI YAPILMASI GEREK

Oturum Başkanı Talha Çamaş söz alarak “Geçmişte Türkiye’de kadar yatırım yapıyoruz, ama eş zamanla pazarlama stratejimizi de hazırlayalım, bu arzımız gereksiz boş yere kalsın” denmesine rağmen çok hızlı arza yöneldiğini belirtti. Talha Çamaş, aradan 30 yıl geçmesine karşın hala Bursa ölçeğinde kapasite artırımının pazarlama ile eş zamanlı götürülemediği saptamasında bulundu. Bursa merkezindeki çalışmanın çevreye de yansımaları, Marmara Bölgesi’nin bütünüyle planlanması gerektiğini belirten Osman Ayık Bursa’nın potansiyelinin olduğunu belirterek Bursa’ya Balkanlardan araçla bile gelenebileceğine dikkat çekti.

Oturum Başkanı Talha Çamaş sektör yönelik yatırımların ekonomik geri dönüşümünün pazarlamayla sağlanacağını, bunun da seyahat acenteleri aracılığıyla yapılabileceğine değinerek Sinan Haliç’e Bursa’nın neden hak ettiğini alamadığını sordu.

DÜNYA OTANTİK DENEY İSTİYOR

TURSAB Yönetim Kurulu Başkanı Sinan Haliç Bursa’nın dünya turizmını algılaması gerektiğini dikkat çekerek şunları söyledi:

“Geçen sene 1 milyar kişi seyahat etti, 2020 yılında 1 milyar 650 bin kişinin seyahat etmesi bekleniyor. Turizm pastası hızla büyüyor. Türkiye bu noktada bölgesel, coğrafi ve siyasi avantajını da kullanıyor. Turizm için altyapı çok önemli. Sürdürülebilirlik sonradan geliyor. Turizm şekil değiştirerek büyümeyi sürdürüyor. Google’da 1 milyon site var. 5 milyar da chat! Seyahat acenteleri internetin kullanımına gerek yok derken, bu bilgiyi kullanmaya başladılar. Dünya artık otantik deney istiyor. Türkiye’de seyahat acentelerinde online tur operatörleri yüzde 4’ün üzerinde değil. Türkiye’de bire bir satın alma tercih ediliyor. 21 yüzyılda halen seyahat acentesi tur

OSMAN AYIK
TÜROFED Yönetim Kurulu Başkanı

1. Bursa Turizm Zirvesi’nin “Sektör Yöneticileri Görüşü” başlıklı oturumunda “Konaklama” konusu Türkiye Otelciler Federasyonu (TÜROFED) Yönetim Kurulu Başkanı Osman Ayık tarafından gündeme getirildi. Bugüne kadar arzın yaratıldığına ardından da talebin oluşturulduğuna dikkat çeken Osman Ayık, Bursa’da kent merkezi nde ciddi bir yatırım patlaması olduğunu, belirtti. Sanayi ve üretim kenti olan Bursa’nın Otomotiv ve yan sanayi, tekstil sanayinde iş hacmi olduğunu söyleyen Ayık, mevcut yatak kapasitesinin bu trafikle örtüşmediğini söyledi. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın yetkilerinin tek tek budandığına dikkat çeken Ayık 1618 Sayılı Yasa’ya atıfta bulunarak sorunların çokluğuna işaret etti. Bursa’nın turizm açısından özelliklerine vurgu yapan Osman Ayık, “- Bulunduğu yer itibarıyla Çanakkale, Assos, Ayvalık, İstanbul gibi turistik merkezlere iki saat mesafeye gidilebilir olması stratejik bir özellik. Bursa bir merkez, pazarlama tekniğine ihtiyaç var” diye konuştu.

operatörleri insanların seyahatlerini kontrol ediyor.”

ERKEN KALKAN ŞEHİRLER YARARLANIR

Arzın çok olduğu yerde doğrunun ne olduğunun tartışmalı olduğunu belirten Sinan Haliç, insanların internet ortamını güvenli bulmadığına dikkat çekti. İnsanların sağlıklı bilgi alam ve iletişime ihtiyacı olduğunu belirten Sinan Haliç, bir kente giden ve ziyaret eden insan sayısının havaalanında valizlerini taşıyan insan kadar olduğunu belirtti. Bursa'nın değerlerinin çok olduğuna dikkat çeken Sinan Haliç, bunlardan hangisinin öne çıkarılacağına çok önemli olduğunu anımsattı. Kentlerin bir belleğinin olduğuna atıfta bulunan Haliç, 1980'li yıllara dek çekilen sinema filmlerindeki kar, kayak sahnelerinin hepsinin Bursa'da geçtiğini, kentlerin bir belleğinin olduğunu belirtti. Pazarlamada markanın çok net bir şekilde konumlandırılması gerektiğini belirten Haliç, Türkiye'ye gelen turistlerin yüzde 80'inin 5 il'e, kalanının da diğer illere gittiğini kaydetti. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın turizmi kıyılardan içeri doğru çekmeyi hedeflediğini anlatan Sinan Haliç, erken kalkan şehirlerin bundan yararlanacağını bildirdi.

TANITIM ZEKİCE VE PROFESYONEL DANIŞMANLARCA YAPILMALI

Sinan Haliç “Biz dünyanın en önemli su şehirlerinden birisiyiz, diyorsunuz. Dünyanın en güzel, en görkemli yedi su fiskeyesinden biri sizde mi? Sahip olduklarınız yetmiyor, bunun yanına bir de su fiskeyesi yapmak önemli. Las Vegas su fiskeyesi şovu ve müzikle pazarlıyor kendisini. Formül belli, yatırım artı tanıtım. Çok basit kreatif şeyler gerek. Örneği dağ ve kar turizmi için Fransa'da çok basit ve ucuz bir tanıtım yapıldı. Yaz vakti, 200, 300 kayakçı giydirildi ve kent merkezindeki metrodan aşağı indirildi. Bu tanıtımın videosu yüzlerce milyon

defa izlendi” diye konuştu. Sinan Haliç kentlerin tanıtım konusunda çok zeki davranması ve profesyonel danışmanlıklar almazı gerektiğini dile getirdi.

TURİST ARTIK DÖNDÜĞÜNDE ANISI VAR MI, ONA BAKIYOR

Sinan Haliç sözlerini şöyle sürdürdü:

“Bursa'yı yeşil görmek isterim. Turizmin bir numaralı düşmanı estetik çirkinliktir. Bir yer çirkinse turizm değeri yoktur. Bursa yeşili, çevresini koruyacak. Dağdaki turizm çok önemli, otellerin nasıl tasarlanacağı, kar ve buzdan nasıl boşluk bırakılacağı da. Küresel ısınma nedeniyle dağlarda buz bulmak mümkün değil. İsviçre'de koskoca dağı battaniye ile örtüyorlar, karda erime olmasın, diye. Toroslara, Aladağlara, Niğde Demirkazık'a gelen turistler otel olmasa bile çadırda, köy evlerinde kalıyorlar. Çünkü bir yere gitme iradesi yaratıyorlar. İnsanlar artık iyi bir otel ve denizi merak etmiyorlar. Eve gittiklerinde hatırası var mı ona bakıyorlar. Buna turizmde deneyim yaratmak deniyor.”

TURİSTİK SEÇENEKLER ÇEŞİTLENDİRİLİYOR

4,5 milyar web sitesi arasından sıyrılmanın çok zor olduğuna değinen Sinan Haliç, insanlara zeytinli ekmeleklerin güzelliği, küçük bir bostanda yapılan sabah kahvaltısı gibi otantik özelliklerden söz edildiğinde ilgilendiklerini, paylaştığı sürece de ilginin arttığını belirtti. Dünyada çok ciddi bir hasat turizminin yapılmaya başlandığını aktaran Sinan Haliç “Kişi pirinç tarlasına gidip çalışıyor. Yöresel türkülerini duymak, insanların doğal yaşantısını izlemek, deneyim kazanmak için. Kimileri ise Afrika'da yetim aslan yavrularını besliyor, yavru fil kafesini temizliyorlar. Seçenekler sürekli çeşitlendiriliyor” dedi.

**1. OTURUM
İÇİN KOMİTELERİN
SORULARI**

KAÇAK ACENTELERE YASAL TAKİP

Oturum Başkanı Talha Çamaş tarafından yönetilen Konaklama Komitesi'nin "Kültür turizmi ile uğraşan acentelerin Bursa'yı tercih etmeme nedeni" sorusuna Sinan Haliç, "Bursa'ya gelen turistler bir geceden fazla konaklamıyorlar. Daha fazla konaklaması sağlanmalıdır" yanıtını verdi. Haliç, Seyahat Acenteciliği Komitesi'nin 1618 sayılı yasadaki yeni düzenlemelere yönelik sorusunu Ekim sonuna doğru toplantı yapıldığını çalışmaların yakın bir süreçte sonlanacağını şeklinde değerlendirdi. Haliç, aynı komitenin soruları arasında yer alan internet ortamında faaliyet gösteren kaçak seyahat acentelerinin de yeni kanunda yasa dışı faaliyetlerle eş tutulduğunu söyledi. Haksız rekabet yaratan kaçak acentelik faaliyetlerine yönelik denetimlerin sürdüğünü açıklayan Haliç, yeni yasada para cezalarının da artırdığını belirtti.

SEYEHAT ACENTELEİNİN TEMEL MOTİVASYONU KARDİR

Tanıtım ve Pazarlama Komisyonu'nun hazırladığı seyahat acentelerinin Bursa'yı konaklama ayağı olarak kullanmayı düşünüp düşünmediklerine yönelik soruyu ise Sinan Haliç şöyle yanıtladı:

"Seyahat acentelerinin temel motivasyonunun kardir. Burada turistin tanıtımında turistin 1 geceden fazla kalmak için neleri öne çıkartılacağı belirleyici olacaktır."

SAĞLIK TURİZMİNDE ALTYAPI ŞART

Talha Çamaş Turgut Gür'e Sağlık Turizmi Komitesi'nin hazırladığı "Sağlık turizmi yatırımı yapılmadan önce nelere dikkat edilmesi gerekir" sorusunu yöneltti. Güneş, sahil, deniz, kış, dağ kar turizminde olduğu gibi sağlık turizminin de altyapısı olması gerektiğini söyleyen Turgut Gür, Genel sağlık hizmeti verecek olan tüm ünitelerin mükemmel olması gerektiğini bildirdi. Türkiye'nin Avrupa ve Amerika'daki fiyatların üçte birine sağlık hizmeti verdiğini belirten Turgut Gür, bu alanda talebin de arzın da arttığını belirtti. Türkiye'ye yaşlıların kuzey ülkelerinden geldiğini söyleyen Turgut Gür, Türkiye'de Afyon ve Kütahya'da termal turizmin ön aldığını, bu alanda ciddi bir rekabet olduğunu belirtti. Geçmişte termal merkezin Bursa Çekirge, Çelikpalas olduğunu anımsatan Gür, daha sonra gelişen, yatırım yapılan başka merkezlerin devreye girdiğini ve Bursa'nın bu fırsatı elden kaçırdığını söyledi.

'BURSA'NIN HER ŞEYİ VAR, BİRİNİ ÖNE ÇIKARTIN'

Turizmin gelişimi için bölgesel tanıtımın çok önemli olduğuna dikkat çeken Turgut Gür, "Bursa'da çeşitlilik çok. Her şeyi güzel, peki neyi? Birisini öne çıkartın" önerisinde bulundu. Yatırım kararlarının DPT tarafından alındığını belirten Turgut Gür, Türkiye'nin 6 coğrafi bölgeye ayrıldığını yatırım teşviklerinin de buna göre verildiğini belirtti.

BURSA'DA KONGRE TURİZMİ GELİŞİR

Kongre ve Fuar Turizmi Komitesi'nin "Bursa'da kongre turizmi gelişir mi?" sorusunu "Gelişir" diyerek yanıtlayan Talha Çamaş, Merinos Atatürk Kongre ve Kültür Merkezi'nin buna uygun olduğunu bildirdi. Merinos AK-KM'nin ve Uludağ'ın çok sayıda ulusal kongreye ev sahipliği yaptığını belirten Çamaş, uluslar arası kongrelerin ise bugün için kolay olmadığını vurguladı.

AKTARMALI MEŞAKKATLİ ULAŞIM SORUNU

Ulaşımın kongre turizminin olmazsa olmaz ayağı olduğunu söyleyen Çamaş, bugün için Bursa'ya aktarmalı meşakkatli ulaşım nedeniyle, uluslararası kongrelerin gelmeyeceğine dikkat çekti. Bursa'nın havayolu ulaşımının İstanbul bağlantılı olduğunu dile getiren Çamaş, bunun da uluslar arası kongre düzenlenmesini zorlaştırdığının altını çizdi. Bursa'nın kongre turizminde pay alması gerektiğine inandığını dile getiren Talha Çamaş, bu alanda çok değerli en başa oynayan seyahat acentelerinin olduğunu ifade etti.

ANAHTAR SORU: BURSA DÜNYAYA KENDİNİ NASIL SUNMAK İSTİYOR?

Bursa'nın sanayi şehri olma görüntüsünü üstünden atmaya çalıştığına vurgu yapan Talha Çamaş, sözlerini şöyle sürdürdü: "Bursa turizmden pay istiyor. Uluslararası zincirlerin Bursa'ya gelmesi de bunun göstergesi. İşığı görmüşler ki geliyorlar. Yatırımlar ve markaların gelişmesi yani arz ile tanıtım ve pazarlamanın da eş zamanlı yapılması, kentin kimliğini, değerlerini öne çıkarması şart. Kamu ve özel sektör ile sivil toplum kuruluşlarının el birliği ile 'Bursa kendini dünyaya nasıl sunmak istiyor?' sorusuna yanıt bulmaları gerekiyor. Sonraki adım ise aktif pazarlama ile dünyaya açılmaktır. Bursa önemli bir destinasyondur."

Fahri Esgin

10.06.1942 tarihinde Karacabeyide dünyaya geldi. 1957-1960 yılları arasında İlk,orta ve lise öğrenimini Bursa Ticaret Lisesinde tamamladı. Liseden sonra İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde okudu. 1993 yılında Mudanya'da eski demiryolu İstasyonunun(Mudanya Gari) aslına uygun olarak restore ettirerek özel turizm belgeli HOTEL MONTANIA'yi hizmete açtı. Türkiyede ve dünyada butik otel olarak otelinin ve Bursainin adını duyuran Esgin, 2011 yılında Skal Bursa başkanlığı görevi sırasında vefat etti.

Çeşitli Sivil toplum kuruluşlarında ülkesine hizmet eden Esgin, Bursa turizmine iz bırakanlar arasında onurlu yerini almıştır.

OTURUM 2 “FAHRİ ESGİN ANISINA”

BURSA'NIN TURİZMDE GÜÇLÜ YANLARININ GELİŞTİRİLMESİ

1 .Bursa Turizm Zirvesi' nin Fahri Esgin anısına düzenlenen 2. Oturum'da 'Bursa'nın turizmde güçlü yanlarının geliştirilmesi' konusu ele alındı. Skal International Dünya Başkanı Hülya Aslantaş'ın yönettiği oturumda, TÜREB Başkanı Şerif Yenen, 'Tarih Kültür İnanç Turizmi', ESPA Avrupa Termal Merkezler Birliği Temsilcisi Joao Pinto Barbosa, 'Termal ve Sağlık Turizmi', Türkiye Kayak Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi Okan Gültekin ise 'Dağ ve Kayak Turizmi' konularında konuşma yaptı.

KONGRE VE FUAR TURİZMİ

PERVİN ZEYDANLI YALAZAN

Lütfi Kırdar Kongre Merkezi Genel Müdürü

‘Kongre ve Fuar Turizmi’ hakkında düşüncelerini paylaşan Lütfi Kırdar Kongre Merkezi Genel Müdürü Pervin Zeydanlı Yalazan Merinos AKKM’nin sektörde yeni olmasına rağmen uluslar arası toplantıları alabileceğini belirtti. Pervin Zeydanlı Yalazan, “Uluslararası kongrelerin Bursa’ya getirilmesi mümkündür. Bugün olmasa bile yıllar içerisinde uluslar arası kongrelerin Bursa’da yapılacağına inanıyorum. Bursa’da tüm kesimlerin kongre turizmine hazır olduğunu düşünüyorum. Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Altepe’nin açılışta dediği gibi ‘Kongre merkezi yapmakla kongre gelmez’. Tanıtım ve pazarlama faaliyetleri de ayrı koldan başlatılmalı ve sürdürülmelidir. ‘Yeşil Bursa’ vurgusu öne çıkarılmadıkça. Kongreler uzun vadeli organizasyonlardır. Bugün bile uluslar arası kongre alınabilmesi için en az 3 yıl gerekiyor, satış ve pazarlama önemlidir” diye konuştu.

‘BURSA’YA DESTEĞE HAZIRIZ’

Bursa Tanıtım AŞ’in kurulmasının olumlu bir adım olduğunu ifade eden Yalazan, 16 yıldır kongre hizmeti verdiklerini belirterek, “Yeni başladığımızda bizim de

zayıf yönlerimiz vardı. Deneme yanılma yöntemiyle çözmeye çalıştık. Bizim avantajımız ise bu alanda tek olmamız ve çok sık kongre gelmesiydi. Bu açıdan deneyimli olmada çok çabuk mesafe kat ettik. Bursa’ya gerekli desteği her zaman vermeye hazırız” şeklinde konuştu. Şehrin etkin bir şekilde planlanması için tüm kesimleriyle aynı amaç üzerinde birleşmesi gerektiğini ifade eden Yalazan, “Turizmin şehre yerleştirilmesi için toplumun turizm yönünde eğitilmesi gerekir. Kongre turizminin yerleşmesinde üniversitemize, akademisyenlere, meslek odalarına çok işler düşüyor. Öte yandan referans olabilecek bir organizasyon da alınmalıdır. İnşallah bu yönde yakın zamanda gelişmenin olacağını ümit ediyorum” dedi.

HALK TURİZME İNANMALI

Halkın “Bursa turizm şehridir” kavramına alışması, inanası gerektiğini belirten Yalazan, kentin dokusunu bozmamaya dikkat edilmesi uyarısında bulundu. Bursa’yı tanımlayan yeşil şehir kavramının çok önemli olduğuna değinen Yalazan sözlerini şöyle sürdürdü:

“Turizm için alt ve üst yapı çok önemli. Yeşil şehir aynı zamanda eko şehir anlamına da gelir. Bursa’yı enerji tasarrufunu yapmış, suyunu sahip çıkan, atıklarını arıtmış bir şehir haline getirebilerseniz, pazardan eko şehir olarak da pay alabilirsiniz. Uluslararası kongre alacaksınız, bu 2 yıldan önce gerçekleşmez. Biz Lütfi Kırdar olarak 2018 rezervasyonlarını yapıyoruz. Pek çok kongrede fuar alanlarına da ihtiyaç oluyor. Sağlık, eko turizm, engelliler gibi çeşitli konu başlıklarında kendi fuar markasını da yaratabilirsiniz.”

YATIRIMLAR DOĞRU PLANLANMALI

Herhangi bir fuar geldiğinde yatırımların doğru hesap edilmesi gerektiğini gündeme getiren Yalazan, daha büyük alan gerektiğinde yenisini inşa etmek yerine bü-

yük bir çadırdaki yapılabileceğini söyledi. Tüm bunların yapılabilmesi için yatırımların doğru planlanıp, doğru bütçelenmesi gerektiğini ifade eden Yalazan, gelir getirici unsurların öne çıkarılmasını dile getirdi. Kimi zaman bir büyük organizasyonda parkelerin yeniden cıalanmasının bile isteneceğini anlatan Yalazan, teknolojik yatırımlarda özenli olunmasını, eskiyen teknolojilerin yerine yatırım yapmadan anlaşmalı biriyle devam edi-

lebileceğini ifade etti.

Oturumu yöneten Hülya Aslantaş Merinos AKKM'nin yeni bir kongre merkezi olduğuna dikkat çekti. İstanbul'un bu konuda deneyimli olduğunu vurgulayan Aslantaş, kongre deneyimlerinin Bursalı yöneticilerle paylaşılmasını, bunun için de organik bir yapı oluşturulmasını önerdi.

TERMAL VE SAĞLIK TURİZMİ

JOAO PINTO BARBOSA

Avrupa Termal Merkezler Birliği Temsilcisi

Avrupa Termal Merkezler Birliği Temsilcisi Joao Pinto Barbosa, kendi deneyimlerinden yola çıkarak konusu olan "Termal ve Sağlık Turizmi" başlığını değiştirdiğini belirtti. Tam olarak termal turizmin ne olduğunu, medikal tıp ve sağlık turizminin ayrı ayrı açıklamanın zor olduğunu belirten Barbosa, Avrupa Termal Merkezleri Derneği'nden söz etti. Türkiye'de Dr. Zeki Karabulut olmak üzere 21 ülkede temsil edildiklerini aktaran Barbosa, AB komisyonu ile birlikte ekonomik anlamda termal merkezlerin SPA katkısı üzerinde çalıştıklarını bildirdi. Avrupa'da model oluşturmaya çalıştıklarını, üye ülkelerle ise ulusal mevzuatı oluşturma yönünde çaba sarf ettiklerini anlatan Joao Pinto Barbosa, özel desteklerin de gündemlerinde olduğunu belirtti. Bu işin mantığını Avrupa ve dünyada teşvik ettiklerini, farklı faaliyetler ve projeler yürüttüklerini, kalite standardı oluşturmaya çalıştıklarını aktaran Joao Pinto Barbosa "Termal merkezlerde sağlık ve refah da olabilir bunların hepsini vermeye çalışıyoruz. Avrupa'da termal merkezi olan otel sayısı 50'nin üzerinde iken, Türkiye'de bu sayı 3, 4. Balçova tesisleri Avrupa Spamed tarafından akredite oldu. Bu önemlidir ve piyasanın itici gücüdür, rekabeti artırıcıdır. Akreditasyon pazarlamada elinizi güçlendirir. Pazarlama çok önemlidir. Dinamik bir şekilde takip ediyoruz, web siteleri, piyasayı internet ortamına

taşımak çok önemli, bunların izlenmesi gerekiyor, internet ortamında nelerin tartışıldığını bilmek gerekiyor" diye konuştu.

DEVLET VE SİGORTA ŞİRKETLERİ KARŞILIYOR, TERMAL TEDAVİ REÇETELENİYOR.

Avrupa'nın termal bir ada olduğunu belirten Joao Pinto Barbosa, termalden söz edildiğinde tedavi edici unsurların birbiriyle ilgili olduğunu görüleceğini bildirdi. Macaristan, İtalya, Almanya, Fransa, Çek Cumhuriyeti gibi ülkelerde 5 termal özelliğinin bulunduğu dikkat çeken Joao Pinto Barbosa sözlerini şöyle sürdürdü:

"Avrupa'da termal tedavi tanınmış bir tedavidir. 1985'ten beri bu bir sağlık ürünü olarak kabul edilmiştir ve tıbbi anlamda reçeteye yazılıp, romatizma, astım ya da başka bir hastalığın tedavisi olarak alınabilir. Kişi hafta sonu gidebilir. Öte yandan kendi zevki için de gidebilir ve bunun için doktordan reçete almasına da gerek yoktur. Ancak gerektiğinde tıbbi gözetim de alınmalı elbette. Bu bir anahtar noktadır. AB ülkelerinde termal tedaviler ülkelerin ulusal sistemleri tarafından tanınmakta, giderleri devletin sosyal güvenlik sistemleri ya da sigorta şirketleri tarafından karşılanmaktadır. İşte tam da burası Türkiye için bir fırsat olabilir. Başta Almanya ve İskandinavya ülkeleri olmak üzere bazı ülkeler, başka ülkelerdeki termal tedavi giderlerini ödüyorlar. Bu çok önemli, Balçova'nın İskandinav ülkeleriyle anlaşması var."

HASTALIKTAN KORUNMA ÖNE GEÇTİ

Termal tedavinin ülkelere göre farklılık gösterdiğini anlatan Joao Pinto Barbosa, buna rağmen tepede sunulan tedavinin ana özelliğinin iyileşmek, ikincil koruma, rehabilitasyon ve tedavi olduğunu vurguladı. Avrupa'da hızla büyüyen hastalıktan korunma segmentinin en önemli alanlarından birinin de termal tesislerin kullanılması olduğunu aktaran Joao Pinto Barbosa geleceğe

yönelik anahtarın koruma ve önleme teşviklerinde yatırımlarını bildirdi. Termal merkezlerin insanların rahatlamasına yönelik de hizmet sunduğunu, bunun da kişilerin hizmet talep ve tercihlerine göre çeşitlendirildiğini aktaran Joao Pinto Barbosa, ancak termal merkezin önleme amaçlı bir yatırım olmasının daha önem kazandığını belirtti.

Avrupa'da ulusal bütçelerin hastalıklar için dev bütçeler ayırmak zorunda kaldığını, tüm sağlık sistemlerinin krizde olduğunu anlatan Barbosa, korumaya para ayırmanın daha ucuz olduğunu anlaşıldığını bu nedenle de termal gibi yatırımların ulusal bütçeleri koruyan bir yöntem olarak görüldüğünü bildirdi. AB'nin korumaya yönelik 91 milyar Euro'luk bütçe öngördüğünü anlatan Barbosa, sağlıklı yaşamın teşvik edilmesi için çocuk ve yetişkin obezitesi, uyku bozukluğu gibi konularda desteklerin gündemde olduğunu, termal merkezlerin de bu noktada seçenekler arasında yer aldığını kaydetti.

AB NÜFUSUN SAĞLIKLI OLMASINA YATIRIMI DESTEKLİYOR

AB misyonunun bu çerçevede herkesin sağlıklı, refah sahibi olması adına yatırımlar yapılması, politikalar üretmesine yönelik önerileri olduğunu dile getiren Barbosa, Nüfusun sağlıklı olması yönünde yatırımların önemsendiğini bildirdi. Avrupa'da bunun için büyük yatırımlar yapıldığını anlatan Barbosa, "Bilinmiyor ki, insanlar hastane odalarından kurtarılabilir. Anahtar kelime koruma. Giderek daha fazla kaynak korumaya ayrılıyor: biraz daha sağlıklı olunması ve yaşam tarzının değiştirilmesi gündemde, buradaki anahtar kelime ise tedavi. Önümüzdeki yıllarda koruma termal anlamda çok daha fazla gündeme gelecek" diye konuştu. "Sağlık biriken bir durumdur yani bütün ilerleyen yıllarda da karşılaşılabilecek faydaların birleşmiş halidir. Sadece şimdiki değil, ileriye yönelik de yatırımdır" şeklinde sağlığını tanımlayan Barbosa, hastalığı önlemede termal merkezlerin konumunu sorguladı.

TERMAL MERKEZLERDE SEÇENEKLER

Önleme, tıbbi rehabilitasyon ve tedavi amaçlı paketlerin olduğunu anlatan Barbosa, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Termal merkezlerin özellikleri nedir, ne yapmak istiyorlar? Ya da kullananlara soralım, sadece tedavi olmak ya da obezite ile ilgili bir hizmet mi, yoksa çok daha fazla seçenek mi sunmak istiyoruz. Sektörde rekabet çok yüksek ve uzmanlık gerektiriyor, her şeyi çok iyi yapmayı, nasıl bir yol izleyeceğimizi iyi bilmeliyiz. Neleri birleştirebiliriz? Tıbbi kozmetik, diş implantı ile termal tedaviyi mi birleştireceğiz? Yoksa nekahet döneminde mi hizmet vereceğiz? Ne yapmak istiyoruz, neyi başarmak istiyoruz? Piyasada doğru noktaya gelip, doğru hizmet

üretebilmek için bu soruların yanıtlanması gerekiyor."

TERMAL TURİZMDE MACARİSTAN ÖRNEĞİ

Avrupa'da termal çözümü yaşayan Macaristan'ın aynı zamanda medikal turizmde liderlerinden olduğunu, öte yandan Malezya'da ise termalin olduğunu, medikalın bulunmadığını anlatan Barbosa "Bursa'da ise kendinizi tıbbi turizm piyasasında da görmek istiyorsanız, oldukça büyük termal merkezlerinizin de olduğu bir gerçek. Termal ile tıbbi turizmi kombine edebilirsiniz. İyi sonuçlar alabilirsiniz. Macaristan'da sağlık turizminden söz ediyoruz. Tıbbi termal sular, gerçekten de termal turizmin temel noktasıdır. Macaristan'daki termal merkezlerde yüzde 58 oranında tıbbi ve termal turizm hizmeti verilmekte. Aynı ülkede yerel anlamda da 24 milyonluk bir termal ziyaret söz konusu. Uluslararası tıbbi termal hizmeti alan ziyaretçiler aynı zamanda tarihi yerlere de gitmeyi seviyorlar. Avrupa'da insanların çok modern tesislere gitmek istediğine yönelik bir algı var, bu doğru değil. İnsanlar en ilginç olanı görmek istiyorlar. Yerel olarak kültürel, tarihi, mimari olarak en ilginç kaynaklarınızı göstermelisiniz. Bunlar turisti bu piyasaya çekmek için önemli hususlardır" diye konuştu.

TERMAL TURİZMDE FİYAT VE KALİTENİN ÖNEMİ

Termal turizmde fiyatlar ile kalitenin çok önemli olduğunu belirten Barbosa, Macaristan'ın bu iki niteliği termal turizmi teşvik ve pazarlamada kullandıklarını söyledi. Macaristan'ın Londra'da "Macaristan'a gelip sıcak suya girmek harika olacak" şeklinde reklam yaptığını anlatan Barbosa, Termal otellerin reklam yapmak zorunda olduklarını belirtti.

Spor, kültür, iş gezisi gibi etkinliklerin hepsini etkilendiren önemli olduğunu aktaran Barbosa, Macaristan'dan örnek vermeyi sürdürerek, buradaki spa'larda kendi kültürlerini sunduklarını, piyasada fark yarattıklarını belirtti. Macaristan'da genç kuşakları termal merkezlere çekmek için havuzda dans partileri, müzik gibi ilgi çekici şeyler sunduklarını belirten Barbosa, yurtdışında reklam yaptıklarını ve tanıtımların ülkelerin özelliklerine göre farklılaştığını, hizmetin özel durumlara, taleplere göre ayarlandığını söyledi.

İspanya Macaristan, İspanya, Amerika, Brezilya gibi ülkelerde termal merkezlerde hizmetlerin sunumlarında farklılık olduğunu anlatan Barbosa, Macaristan'da dış sağlık hizmeti reklamı için "Zamanınızı iyi kullanın, AB standartlarında yüksek kalite hizmet alın" deniliyor.

TARİH, KÜLTÜR, İNANÇ TURİZMİ

ŞERİF YENEN
TUREB Yönetim Kurulu Başkanı

Turist Rehberleri Birliği (TUREB) Yönetim Kurulu Başkanı Şerif Yenen Türkiye'ye gelen turistlerin ilk kez geliyorsa İstanbul'u tercih ettiklerini, Anadolu'ya gitmek isteyenlerin önceliğinin ise Kapadokya, Pamukkale, Antakya olduğunu, dönüşte ise Bursa'ya pek uğramadıklarını söyledi. Bursa'nın altyapı sorunu olduğunu belirten Yenen, 4, 5 yıl önce oteller yeterli olmadığı için tur listesinden Bursa'yı çıkardığını ifade etti.

TURİST 15 KATLI BİNADA KALMAK İSTEMİYOR

Bursa'da yeni pek çok otelin yapıldığını, ancak bunların kültür turizmine hitap etmediğinin altını çizen Şerif Yenen, "Turist şehir dışındaki 15 katlı binalarda kalmak istemiyor. Turist turist muamelesini hakaret kabul ediyor, turistik yerlere götürülmekten hoşlanmıyor, insanlarla iletişimine girmek istiyor. Köylere götürüyoruz, köy evlerinde yatırıyoruz. Şehrin dışındaki şık oteller cazibe yaratmıyor. Küçük gruplara hitap edecek şekilde, kent tarihi doğal dokusunda dönüştürülmüş oteller şık olurdu. Bursanın içine girmeye korkar olduk, ciddi altyapı sorunu var, otobüsü nereye sokacağız, nerede durdura-

cağız bilemiyoruz. Bunların da mutlaka çözülmesi gerekiyor. Bursa'nın önemli bölgelerinden birisi İznik Hıristiyanlığın önemli merkezlerinden biri, hem Roma, hem de Bizans hem de Osmanlıdan kalma eserler var. Ancak, İznik gecelenecek bir yer değil, yeterli konaklama tesisi yok. Yol üstünde uğranacak bir yer olmaktan öteye gidemiyor. Ancak cazibesini de koruyor. İstanbul'a gelen yabancılar için en önemli yerlerden birisi" diye konuştu.

BURSA'NIN OSMANLI GEÇMEŞİNİ ANIMSATAN ÇANLANDIRMALARA İHTİYACI VAR

İstanbul'da Kalkınma Ajansı tarafından desteklenen bir projeyi paylaşan Şerif Yenen, tarihi yarımadada trafiği azaltacak şekilde yeni 10 rota geliştirmeyi, 40 rehberin eğitilerek uzmanlık sertifikasının verilmesi, bunların seyahat acentelerine görsel malzeme ve program eklentisi olarak iletilmesinin hedeflendiğini belirtti.

Türkiye' nin çok güzel olduğunu, ancak anlatırken, "şurada böyleydi" demenin yetmediğini söyleyen Yenen, Topkapı'ya gidildiğinde "burası koğuş" dediklerini ancak, yeterli olmadığını, orada gerçek bir koğuşun canlandırma ile gösterildiğinde olayın çok farklılaşacağını kaydetti. Osmanlı'nın başkenti Bursa'da da bu tür canlandırmalara ihtiyaç olduğunu söyleyen YENEN, "böylece kentte akılda kalacak bir şeyler ortaya konmuş olur" dedi.

1618 SAYILI YASA MESLEĞİ TANIMLADI

Sektörü yakından ilgilendiren 1618 sayılı yasaya atfata bulunan Şerif Yenen, Meslek Yasası'nın TBMM'den geçtiğini, artık turist rehberlerinin hekimlik, mali müşavirlik gibi yasayla tanımlanmış meslek olduğunu bildirdi. Piyasadaki turist rehberlerinin yüzde 50'sinin kaçak olduğunu aktaran Şerif Yenen, kendi kendini rehber, turiz-

mci, acente ilan eden kişilerin meslek açısından sıkıntı yarattığını söyledi. Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra böyle rehberlik mesleğinin artık yeterli, belgelenmiş kişiler tarafından yapılacağına inandığını belirten Yenen, bundan sonra mesleki çıtayı yükseltmek ve kaçacağı önlemek adına çalışacaklarını bildirdi. Bursa'da Rehberler Derneği üyelerinin olduğunu ancak sayılarının yetersiz olduğunu anlatan Yenen, "Oda kurulabilmesi için en az 150 rehber olması lazım, Bursa, Balıkesir, Çanakkale gibi çevre iller ile irtibata geçerse, bölgesel bir oda ku-

rulabilir" diye konuştu.

Bursa'nın pazarlamasında öne çıkartacağı değerlerden birinin de Uludağ olduğunu belirten Oturum Başkanı Hülya Aslantaş, eskiden tek iken günümüzde Erzurum, Erciyes, Elmadağ'ın da kış sporu hizmeti verdiğini söyledi. Bursa'nın kış sporlarında başı çeken tek merkez iken günümüzde bu önceliğini yitirdiğini belirten Aslantaş, Alplerde kayak alanları battaniye ile kaplanırken, Bursa'da neler yapıldığını sorguladı.

DAĞ VE KAYAK TURİZMİ

DR. OKAN GÜLTEKİN

Kayak Federasyonu Yönetim Kurulu Üyesi

Panele Bursa'dan katılan tek konuşmacı olan Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi Bölümü öğretim görevlisi ve Türkiye Kayak Federasyonu Yönetim Kurulu üyesi olan Dr. Okan Gültekin, Uludağ'daki kayak turizmi potansiyelini gündeme getirdi. Özel sektör temsilcilerin yer aldığı zirvede uygulayıcıların çağırılmasının alışılmadık bir durum olduğunu belirten Dr. Gültekin, etkinliği düzenleyenlere teşekkür etti. Dünyada kış turizminin geliştiği ülkelere atıfta bulunan Dr. Gültekin, çeşitli istatistik verilerden oluşan bir sunum yaptı.

Dünyada kayak turizminin Avrupa, Amerika ve Japonya'nın 200'den fazla kayak merkezi ile en önemli ülkeler arasında olduğuna değinen Dr. Gültekin, sadece Avusturya ve Fransa'daki 10 kayak merkezinin 1 milyon ziyaretçi ağırladığını bildirdi.

Son 5 yılda kayak merkezlerine giden kişi sayısında önemli bir artış yaşandığını belirten Dr. Gültekin "Kış turizmi içinde kayakçıların yeri inanılmaz, genel olarak kayaktan Alp kayağı anlaşılıyor, ancak snowboard, kayaklı koşu, skiboarding, kızak gibi pek çok çeşidi de var" dedi. Dağlarla kaplı olan Türkiye'de kış turizminin

gelişmediğine dikkat çeken Dr. Gültekin bilinenin aksine Anadolu ve Karadeniz bölgesinin kış turizmine daha elverişli olduğunu belirtti.

KIŞ TURİZMİNDE BURSA'NIN RAKİPLERİ

Karadeniz'de kış turizmine yatırımın gündemde olduğunu belirten Dr. Gültekin, Erzurum'da 2011 Üniversiteler kış Olimpiyatları için 150 milyon dolarlık yatırım yapıldığını belirterek "Olimpiyatlar kente vali ve belediye başkanının talepleriyle alındı. Havaalanından Palandöken'e ulaşımın 15 dakika olması büyük bir avantaj. Kayakçılar malzemelerini taşımak istemezler, hemen takıp kaymak isterler. Şehrin içine yapılan atlama kuleleri çok başarılıydı. Konaklama tesisleri tamamen yeni yapıldı. 5 buz pisti bulunuyor. Erzurum Uludağ'a rakip olacak bir yer. Uludağ'ın rakipleri yurtdışında değil, yurt içinde. Erciyes'te fuar düzenlendi. İki tesis vardı, şimdi 170 kilometrelik bir kayma alanı var. Bunu belediye yarattı, çünkü dağın tapusu onda. İsteyen en tepeye ücretsiz çıkıyor, buradan kent kuşbakışı görülüyor ve kaymaya başlanıyor" diye konuştu.

ULUDAĞ'DA PİSTLER YETERSİZ

Uludağ'ın endemik yapısının avantaj olduğunu ancak rakipleriyle boy ölçülecek pist yapısına sahip olmadığını anlatan Dr. Okan Gültekin en uzun pistin Wolfram'a çıkan bin 900 metrelik pist olduğunu bildirdi. Uludağ için önerilerini sıralayan Dr. Gültekin, "Pistlerin değiştirilmeli, mekanik ve suni kar sistemleri oluşturulmalı. İnsanlar Bodrum'dan ayrıldıklarında Uludağ'da kayak yapabilmeliler. Ekim, kasım aylarında suni karlama şart. Ayrıca tüm aksiliklere müdahale edebilecek, araçları, dağı yönetebilecek bir dağ yönetimi gerekli. Kayseri Belediyesi, Angora'dan getirdiği profesyonel bir ekibe yaptırıyor bu işi" dedi.

BURSALILARDA KAYAK KÜLTÜRÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ ŞART

Teleferiğin Bursa için büyük bir avantaj olduğunu, yeni teleferik sistemi tamamlandığında dağa taşınacak kişiler için tuvalet ve diğer zaruri ihtiyaçların mevcut koşullarda karşılanmasının mümkün olmadığını belirten Dr. Gültekin, Bursalıların çoğunlukla et mangal için Uludağ'a çıktığını, çok az bir kısmının kaydığını söyledi. İsviçre ve Norveç'te kendi ülke vatandaşlarından kayak merkezlerini ziyaret edenlerin yüzde 25 iken, Uludağ'a kayak kaymak için çıkan Bursalıların ise binde 5, 6 civarında olduğunu kaydetti. Kayağın bir kültür olduğunu ve bunun nasıl geliştirileceğinin hesaplanmadığına dikkat çeken Dr. Okan Gültekin, "insanların çocuklarını alıp Uludağ'a kaymak üzere teleferikle çıkabilecek olanakları hazırlamak gerekiyor" diye konuştu.

ULUDAĞ'IN ARKA YÜZÜ UYGUN

Uludağ'da uygun kayak pistlerinin oluşturulabileceği alternatif alanın dağın İnegöl'e bakan tarafı olduğunu belirten Dr. Gültekin burada Kayseri ve Erzurum'da olduğu gibi yatırım yapılabileceğini söyledi. Uludağ'da konaklama sorunu olmadığını, ancak ziyaretçi sayısı arttığında sorun yaşanacağını belirten Dr. Gültekin, Uludağ'da hala birkaç bakanlığın söz sahibi olduğunu, bunun da gelişimi aksattığını bildirdi. Yurtdışında Türkiye'nin kış turizmi potansiyelinin kullanılmadığını dile getiren Dr. Gültekin, Uludağ'da kongre turizminin denendiğini ancak tutmadığını ve otellere de bir getirisinin olmadığını kaydetti.

Orhan Ete

1932 Yılında Bursada doğan Orhan Ete, Gönüferah Otel, Anatolia Otel ve Kent Oteliin işletmeciliğini yapmıştır. Bursa da üç güzide oteli uzun yıllar işleterek otelciliğin güçlenmesinde büyük katkıları olmuştur. Aynı zamanda tekstil sanayicisi, bestekar, şair ve söz yazarı olan Ete, Bursa Skal derneği kurucu başkanı olan Ete, turizm profesyonellerini bir çatı altında toplamıştır. 1991 yılında aramızdan ayrılmıştır.

OTURUM 3

“ORHAN ETE ANISINA”

TUR OPERATÖRLERİNİN GÖRÜŞLERİ

1 . Bursa Turizm Zirvesi'nin Orhan Ete anısına düzenlenen 3. Oturum'da "Tur Operatörlerinin Görüşü" konusu irdelendi. Türkiye Skal Federasyonu Başkanı Deniz Anapa ile eski Kültür ve Turizm Bakanı Bahattin Yücel'in başkanlık yaptığı oturumda, Atlas Jet Yönetim Kurulu Başkanı Murat Ersoy "Ulaşım": Öger Türk Tur Yönetim Kurulu Başkanı Vural Öger "Konaklama; Setur Genel Müdürü Üstün Özbey ise "Yiyecek, İçecek, Eğlence Mekanları" konularını gündeme getirdi.

Zirve'nin çok nitelikli ve öğretici olduğunu belirten Bahattin Yücel, çok önemli bilgi paylaşımlarının gerçekleştiğinin altını çizdi. Yücel oturumda ilk sözü "Türkiye'nin turizmdeki en büyük pazarının Almanya olmasındaki emeğine değindiği Vural Öger'e verdi.

KONAKLAMA

VURAL ÖGER

Öger Türk Tur Yönetim Kurulu Başkanı

1. Bursa Turizm Zirvesini düzenleyenlere teşekkür ederek söze başlayan Öger Türk Tur Yönetim Kurulu Başkanı Vural Öger, oturumların son derece yararlı olduğunu dile getirdi. İki konu üzerinde durmak istediğini söyleyen Öger sözlerini şöyle sürdürdü:

“Biri ürün, ürünün yaratılmasıdır. Diğeri ise bunun pazarlanmasıdır. Bursa’da turizm ve sanayi yan yana gidecekse bu çok sorun olur. Bursa’nın bu iki konu arasına sınır koyması lazım. Sanayi yüksek binalar ve betonlaşma demektir. Siz betonarme yapıyı eski şehrin içine getirdiğinizde, şehrin tüm özelliğini kaybedersiniz. Surlar içerisindeki Eski bursa’da tarihi bir doku yaratılması, uymayan tüm binaların kaldırılması lazım.”

BURSA DÜNYAYA OSMANLI KİMLİĞİNİ SUNMALI

Tarihi dokunun şehirlere katkısını gündeme getiren Vural Öger, İtalya’dan örnek vererek Floransa’nın Rönesans şehri olduğunu, bu kimliğin izlerinin kentte görülebildiğini belirtti. Osmanlı’nın ilk başkenti olan Bursa’nın tamamen Osmanlı kimliğini taşıması gerektiğini düşündüğünü ifade eden Öger, yurtdışında eski impara-

torluklara karşı büyük bir ilgi olduğuna dikkat çekerek şöyle konuştu:

“Anadolu’da sunacağımız tek şehir var, o da Bursa. Dolayısıyla Bursa’nın Osmanlı şehri kimliğini de bir konsept yapıp bunu tüm dünyaya sunmamız gerekiyor. Günlük termal terapi yapan kişi, öğleden sonra kentin tarihi dokusunu görmek, dolaşmak isteyecektir. Kentte Osmanlı’nın dokusunu yansıtan bir ürünün sunulması ilgi çekecektir. Osmanlı kültürünün sunulduğu müzeler ya da Turgut Gür’ün dediği otantik at arabaları gibi. Londra’da tünel gibi bir yere geliyorsunuz, kentin tüm kuruluş süreci canlandırılıyor. Anıtkabir’e gidenler Kurtuluş Savaşı sahnelerinin çok güzel canlandırıldığını görmüşlerdir. Osmanlı padişahlarının günlük yaşantılarını anlatan tünel gibi bir şey yapılabilir ve çok ziyaretçi alır. Osmanlı yemeklerinin yine otantik kıyafetli garsonlarca sunulduğu lokantalar da etkili olur. Bunların yapılması, kale ve surların içinde sunulması çok önemli.”

MODERN İNŞAATLAR TARİHİ BÖLGEYE GİRMEMELİ

Modern inşaatların tarihi bölgeye girmemesi uyarısında bulunan Öger Bursa’yı Avrupa’da kimsenin tanımadığını, Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın yurt dışında tanıtım yaptığını belirterek “Geçmişte, bizim Öger’in tanıtım bütçesi Bakanlık’tan daha fazlaydı, şimdi ayırıyorlar” diyerek ironik bir göndermede bulundu.

Son 10 yılda turist profilinin hızla değiştiğine atıfta bulunan Vural Öger, Antalya’ya gelen ‘Ucuz olacak, denize gireceğiz’ diyen turistlerin Bursa’ya gelmeyeceğini bildirdi. Öte yandan kültürel arayış içerisinde olan, dünya insanlarını yakından tanımak isteyen bir insan tipinin ortaya çıktığını söyleyen Öger, “Hafta sonu 2, 3 gün gelip kaplıcalardan yararlanıp, ardından şehirde Osmanlı’yı hissetmek isteyen insanların sayısı artacaktır. Floransa’da Rönesans var. Rönesans dine dayalı bir

sanat gelişimidir. Şehrin her yerinde Meryem'in resmini taşıyan kiliseler dolu, herkes büyük bir zevk alarak dolaşüyor, ünlü bir yerde kahve içiyor, orada tarihi yaşıyor. Floransa'ya Türkiye'yi ziyaret eden turist sayısı kadar ziyaretçi geliyor" dedi.

İNTERNETİN SEKTÖRE ETKİSİ

Seyahat acentelerinin tur operatörlerinin ürünlerini sattıklarına dikkat çeken Öger, Avrupa'da Türkiye'deki gibi tatil satanı görmediğini belirtti. İnternetin sektördeki etkisine atıfta bulunan Öger, Bursa'nın pazarlanmasında internette çok iyi programların yapılması ve tıklandığında Osmanlı kimliği, kayak, termal gibi tüm özelliklerinin çıkması gerektiğini dile getirdi. Artık Venedik'e ya da Antalya'ya giden turistin istediği oteli, uçağı seçtiğini, Avrupalı tur operatörlerinin "Bursa'yi seçin" demesinin ise anlamı olmadığını söyleyen Öger, bu nedenlerle Alman tur operatörlerinin artık İstanbul'a, Roma'ya sefer yapmadığını kaydetti.

15 KATLI OTEL YERİNE OTANTİK BUTİK OTEL YAPINI!

Bursa'nın çok büyük bir potansiyeli olduğunu yineleyen Vural Öger, Mudanya ve Gemlik'ten dağlara dek koca bir tarih, inanılmayacak bir doğa ve şifalı suların olduğunu söyledi. İstanbul'da Sultanahmet'te açılan butik otellerde boş oda bulunmadığının altını çizen Öger,

"Bursa'ya da butik oteller yapılınsın. Hilton çok güzel, sa-nayiciler gelir. Ancak eski Bursa'da mümkün olduğu kadar otantik binalarda güzel tesisler yapın. Floransa'da eski bir butik otelden 400, 500 Euro'dan aşağı oda al-mıyorsunuz, ama Antalya'da 5 yıldızlı oteli 100 Euro'ya satmakta zorluk çekiyorsunuz" dedi.

MİLYAR DOLARLIK TURİZM OLUR!

Bursa'nın önüne yeni oluşturulması gereken bir şehir turizmi olduğunu belirten Vural Öger, bu sürecin İstanbul'da çoktan hayata geçtiğini belirtti. Bursa'nın bu potansiyele ikinci namzet olduğunu belirten Öger "Kenti yönetenler Vali, belediye başkanı, turizmciler, tanınmış yatırımcılar bir konsey oluşturup şehir turizminin nasıl yapılacağını tartışmalılar. Osmanlılık nasıl uygulanmalı? Meydanlara Osmangazi'nin, Orhangazi'nin çok şık heykellerinin konulması lazım. Floransa'ya gedenler nasıl Rönesans'ı yaşıyorsa, Bursa'ya gelenler Osmanlı'yı yaşamalı. İznik Hıristiyan dünyası için çok önemlidir. Bursa'da milyar dolarlık turizm yapılmazsa ben de Vural Öger değilim" dedi.

Bursa'nın Osmanlı kimliğine tekrar tekrar vurgu yapan Öger, tanıtımın da büyük önem taşıdığını, internetin maksimum kullanılması gerektiğini bildirdi. Ürün, internet ve pazarlama üçlüsünün önemine dikkat çeken Öger, Reklam bütçesi için BTSO'ya da iş düştüğünü belirtti.

YİYECEK, İÇECEK EĞLENCE MEKANLARI

HÜSEYİN BARANER
TUI Türkiye Temsilcisi

1. Bursa Turizm Zirvesi, 3. Oturum başkanlarından Deniz Anapa, “Bizler tur operatörlerini hep Mass Turizm ile tanıdık. Burada gerçekleşen çok değerli görüşmelerde aşağı yukarı herkes niş turizm, butik turizm, Osmanlı kültürünün yansıması konularında fikir birliğine vardı. Mass Turizmle tanıdığımız tur operatörleri niş turizmi için ne yapabilir, buna bakmalıyız” dedi.

Avrupa'nın en büyük tur operatörü TUI Holding'in Türkiye Temsilcisi Hüseyin Baraner, konu başlığı “Yiyecek, içecek, Eğlence” olmasına karşın dünyada turizm sektöründe değişen tercihleri, seyahat eden kişilerin yeni beklentilerini, Bursa'nın bu sürece nasıl hazırlanması, nasıl planlanması gerektiğini anlattı. Değişik toplantılara katıldığını, kimi zaman da aynı şeyleri dinlemekten sıkıldığını, piyasalardan uzak gerçekçi olmayan cümlelerin kurulduğunu belirten Hüseyin Baraner, 1. Bursa Turizm Zirvesi'nde ise farklı, çok içerikli, mantıklı ve vizyon dolu konuşmaların gerçekleştiğinden övgüyle söz etti.

SEKTÖRDE HIZLI DEĞİŞİM YAŞANIYOR

Zirve'deki pek çok konuşmacının değindiği değişim

konusunu gündeme getiren Baraner, dünyadaki değişime paralel olarak turizm sektöründe hızlı bir değişim yaşandığını bildirdi. Teknolojinin devreye girdiğini, pazarlama teknikleriyle kazanç oranlarının değiştiğini anlatan Baraner, tüm bu değişimleri son 10 yılda yaşandığını, 1995- 2000 yılları arasında bilinmeyen pek çok ayrıntının, terimin, metotların günlük yaşantıya girdiğini kaydetti.

Turizm pazarı denildiğinde, otellerin olduğu, uçakların olduğu pazarların akla geldiğini söyleyen Baraner, isim ya da teknolojinin değişmesine karşın sektörün aktörlerinin değişmeyeceğine dikkat çekti. Gelişen ve değişen turizm sektöründe verimliliğin çok öne çıktığını anlatan Baraner “Eskiden verimlilik adına yeni bir destinasyon heyecan vericiydi. Ancak piyasaları harekete geçirecek ürün kalmadı. Sektörde cirolar büyük ancak karlar düştü, yüzde 1, 2 civarında dolaşiyor. Verimlilik burada karşımıza bir artı olarak çıkıyor. Vural Öger'in değindiği Floransa'nın olağanüstü verimli olup kazanılan parayla kendilerini kalıcılık sürdürülebilirlik anlamında değiştirdiklerini görüyoruz” dedi.

VERİMLİLİK ÇOK ÖNEMLİ

Turizm Bakanlığı, siyasiler, vali ve belediye başkanının ‘Boyle istiyor’ şeklindeki düşüncelerini küresel turizmin dışladığının altını çizen Baraner, küresel anlayıştan ve piyasanın gerçek ihtiyacından doğan olgunun kentin verimliliğini belirlediğini belirtti. Müşterinin belirleyeceğini, talep edeceğini ve orada kültür ve sanatın yeşereceğini belirten Baraner, bunlar olmadan kentin turizm potansiyelinin iddia olarak kaldığını bildirdi. Türkiye'nin bu anlamda verimli olmadığını, projelendirmelerin çeyrek nesil için yapılırken Avrupa'da ise 4 nesillik proje üretildiğini ifade eden Baraner, bu nedenle de bugün yapılanın yarın söküldüğünü, bunun da verimlilik, imkan ve güç kaybına yol açtığını kaydetti.

TOKİ BİNALARIYLA BURSA VENEDİK, FLORANSA OLAMAZ!

Bursa'nın olağanüstü bir kent olduğunu, büyük zenginlikleri bulunduğunu belirten Baraner, gerçeklerin de masaya yatırılması gerektiğini belirterek "Milyarlar kazandıracak olgu için büyük yatırımlar lazım. Türkiye kaynak yaratmak istiyor, elimizde koskoca Bursa var, Osmanlı'nın hepimizin oluşumun tohumun atıldığı nokta. Dünya kültüründeki en güzel kültürün içine en çirkin binaları hiç çekinmeden koyabiliyoruz. Bu TOKİ'nin yaptığı binalarla, Bursa bir Floransa, bir Venedik olamaz. Bunları konuşmak zorundayız. Ancak internet var, 20 yıl sonra konuşacaklar. 56 yaşındaki bir adam olarak her şeyi affedebilirim, ama gelecek kuşaklar affetmez" diye konuştu.

Vural Öger ile birlikte pek çok ülkeye gittiklerini, destinasyon denildiğinde binlercesini ifade edebileceklerini aktaran Hüseyin Baraner, kentsel dönüşüme atıfta bulunarak Türkiye'yi saç sakalı birbirine karışmış birine benzetti. Kentsel dönüşümü duyduğunda önceleri sevdiğini belirten Baraner ancak bazı noktalarda çok çirkin, gelecekte hiç pazarlama şansı vermeyecek yapılarla karşılaştıklarını eleştirisini getirdi.

DEĞİŞEN TURİZM ALGISININ BEKLENTİLERİ

Türkiye'de ve dünyada yüzlerce milyon ön yargısız, her dinden, renkten ve kültürden, olağanüstü güzel insanların olduğunu dile getiren Baraner, "Onların tek arzuları bugünkü dünyada barış ve huzur, kültürel ve sanatsal atmosfer içerisinde dünyayı yeniden tanımak, duvarları ellemek, dokunmak, kendilerini keşfetmek. Bu derinliğe inemediğinizde, 25 katlı Hilton da yapsanız kimse gelmez. Tarihi, kültürü, sanatı, vicdanı öncelememiz lazım. Böyle piyasalar sunup, kar da edebilecek alanların yaratılması gerek. Biz gençliğimizde Almanya'da kaldık, trene binip tüm ülkeyi, Avrupa'yı gezerdik. İsterdim ki, İstanbul'da başlayıp, yine İstanbul'da biten 2 gecelik bir gezi olsa. Kişi yemeğini yese, şarabını içse, Çanakkale'de iki gün yatıp Tekirdağ'da dinlense ve dönsel Türkiye'ye milyarlar kazandırılabilir. "

YAŞLILARIN YÜZYILI: AVRUPALI ZENGİNLERİN YÜZDE 85'İ 65 YAŞ ÜSTÜNDE

21. yüzyılın kesinlikle yaşlıların ve kültürlü insanların yüzyılı olacağı saptamasında bulunan Baraner, gelişmiş ülkelerde tüm değerlere, birikmiş tasarruflara sahip olan kesimin yüzde 85'i 65 yaş üstünde olduğunu bildirdi. 55 -85 yaş arasında dinamik, atlayan, zıplayan, koşan yüzlerce milyon insan olduğunu anlatan Baraner, bu

tür insanların dünya tarihine, kültüre meraklı olduklarını anımsattı. Bu durumun göz önüne alınarak turizm planlaması yapılmasını ve zaten çok pahalı olan turizm yatırımlarının en az dört kuşak, torununun torununa kadar devam etmesi gerektiğini bildirdi. Farklı seçenekleri dile getiren Baraner sözlerini şöyle sürdürdü: "Bir mizah parkı olur, ya da müzik festivali, olimpiyatı, felsefe ve içerik dolu yapın. Bursa Karagöz ve Hacivat'ın doğduğu yer. Buradan yola çıkın, bugünü ve yarını mizahla anlatan bir çalışma yapın. Bursa'da tüm Türkiye'nin de hakkı var. Ecdadımızın yattığı topraklardan konuşuyoruz. Kentin bir araya gelip konuşması lazım Aynı zamanda sanattan, spordan, tarihten, kültürden para kazananların, belediye başkanının, valisinin de dinlenmesi lazım. Örneğin Bursa'da yeşil olimpiyatları yapabilirsiniz. Yeşil dünyayı kapsayan olağanüstü bir olay. Türkiye'de yeşil denildiğinde akla Bursa geliyor, buna sahiplenebilirsiniz.

BURSA TURİZMİN TEZGAHTARLARINCA BİLE BİLİNMIYOR!

Baraner, Bursa'nın tanınırlığı üzerine Avrupa'da seyahat acentelerinde 600 kişi ile yapılan anket sonuçlarını paylaştı. Buna göre, Bursa'ya gelenlerin oranı sadece yüzde 3; müşteri gönderenler ise yüzde 4 iken göndermek isteyenler ve talep olmadı diyenlerin oranı ise yüzde 96. Bursa'nın nasıl bir destinasyon olduğu yönündeki soruya "Tarihi anıtı bol" diyenlerin oranı yüzde 10, "termal ve sağlık turizmi" seçeneğini işaretleyenler yüzde 20; "Kış sporu" diyenler yüzde 5 ve sanayi tekstil kendi olduğunu düşünenler yüzde 20 iken, fikri olmayanların oranı ise yüzde 45'e çıkıyor.

BÜYÜK TUR OPERATÖRLERİ KENDİ PROGRAMLARINI YAPIYORLAR

Deniz Anapa'nın "TUI'nin çalışma yöntemlerine yönelik sorusunu yanıtlayan Baraner, tur operatörlerinin son yıllarda atak yaptıklarını anlattı. Piyasanın büyüklüğüne atıfta bulunan Baraner, TUI gibi mega şirketlerin kendi programlarını yaptığını belirtti. Büyük tur operatörlerinin müşterinin gittiği her yeri satmak zorunda olduklarını aktaran Baraner, İzlanda'daki yanardağın kül püskürtmesi sonucu Avrupa'da uçak seferlerinin iptal edildiğini anımsatarak "Batı Avrupa'da insanlar yollarda kaldı. İnternette satın aldığımız üründe her şey yolunda giderse sorun yok. Sorun çıkarsa da bunun boyutları büyük oluyor. Kişi muhatap bulamıyor. Avrupalılar sağlamcı olduklarından yeniden tur operatörlerine döndüler. Biz TUI olarak büyük uçak şirketleriyle anlaşma yapıyoruz. Eskisi gibi özel etkinlikler için odaları kapatıyoruz. Standart ürünlerin kar oranları düşüken, spesifik organizasyonlar hala çok karlıdır" dedi.

ULAŞIM

MURAT ERSOY
Atlas Jet Yönetim Kurulu Başkanı

Havaalanında bir saatten uzak mesafedeki destinasyonlara tur operatörlerinin girmeyeceğini belirten Atlas Jet Yönetim Kurulu Başkanı Murat Ersoy, müşterilerin havaalanından sonra bir buçuk saat seyahat etmek istemediklerini, tur operatörlerinin tercihlerinin de buna göre şekillendiğini bildirdi.

Kişinin İstanbul'a geldikten sonra 3 saatte Bursa'ya ulaşabileceğine dikkat çeken Ersoy, "Tur operatörü uçak kiralayabilir. 170, 180 turistin geleceği bir program yapması lazım.

Bu da mümkün değil. Şehir turizminde tur operatörü faaliyeti çok düşüktür. Ana merkez olarak Mısır, İspanya, Kıbrıs, Türkiye gibi birkaç yere uçak koyar. Çünkü karlı operasyon yapmak zorundadır. Pegasus'un uçuş sayısı 45 bini buldu. Artık insanlar şehir turunda tur operatörüne gitmiyorlar. TUL'nin verdiği fiyatı anında indiriyorlar. Öte yandan uçaklar için TUL'nin aldığı fiyatla Hasan ya da Hüseyin beyin aldığı fiyat arasında hiç fark yok" diye konuştu.

Oturum Başkanı Bahattin Yücel Bursa'ya hava ulaşımının önemine dikkat çekerek "Turistik merkezlerin

havaalanına en fazla 100 kilometre mesafede olması gerekiyor. Bunu sağlamazsanız, Floransa da olsanız iş yapamazsınız" dedi.

İÇ TURİZM BURSAYA YÖNELTİLMELİ

Turizmin 1 gece konaklamayla gelişmeyeceğini söyleyen Ersoy, 4 gecelik bir konaklamanın karlı olduğunu belirtti. Ankara'da kentleşmeyle birlikte kaliteli bir gece hayatının doğduğunu ve bunun da ona turistik bir değer kazandırdığını belirten Ersoy, kentlerin turistlerin beklentilerini karşılayacak özelliklere sahip olması gerektiğinin altını çizdi.

Türkiye'de havayolunu kullananların yüzde 85'inin iç turizme, yüzde 15'inin ise dış turizme yöneldiğini kaydeden Murat Ersoy, bu yüzde 85'lik tercihin Bursa'ya yönlendirilebileceğini söyledi. Bursa'ya kara ulaşımının uzun sürdüğünü, ancak bu sorunun otoyol ve demiryolu ile 2015 yılında sona ereceğini söyleyen Ersoy, şehrin İstanbul ile arasındaki ulaşımın 1 saate, İzmir'e ise 2 saate düşeceğini ve ulaşım sorununun da böylece çözüleceğini, söyledi. İç turizmde Bursa için 7 gecelik konaklamanın pek mümkün olmadığını belirten Ersoy, ana nokta olan İstanbul'a iyice yaklaşmanın ise iç turizmi olumlu etkileyeceğini bildirdi.

YENİŞEHİR HAVAALANI YANLIŞ YERE YAPILDI

Yenişehir Havaalanı'nın yanlış yere yapıldığını söyleyen Murat Ersoy, Yalova Yolu'ndaki Özdilek'in oradan Merinos AKKM'ye, trafiğin yoğun olmasına karşın 25 dakikada gelebildiğini, Yenişehir Havaalanı'ndan şehir içine ulaşımın zaman aldığını belirtti. Havaalanlarının kent merkezine yakın olması gerektiği saptamasında bulunan Ersoy, Anadolu Jet'in uçuşları Ankara'dan başlattığı için yolcu kaçıışı yaşandığını belirtti.

BHY SONUN BAŞLANGICIDIR

Bursa Havayolları oluşumunu “Sonun başlangıcı” diyerek eleştiren Murat Ersoy, bir tarifeli uçağı dolduramayacaklarını söyledi. Bursa’ya havayolunun şart olduğunu, bunun da 60, 80 kişilik ATR 70 veya Bombardier turbo uçaklarla yapılmasının ekonomik olduğunu kaydeden Ersoy, Bursa Havayolu’nun işe en az 3 uçakla başlaması gerektiğini, 15 uçağın altında kar etmenin ise mümkün olmadığını bildirdi. “Girişim güzel, ama işlerse döndüğünde herkes kaybolur” diyen Ersoy, Bursalılara daha büyük bir havayolu firmasının alt markası olunmasını önerdi.

“Havayolu işletmesi kurulur, alt markaya yerleşir, uçak başına maliyet beşte bir düşer. Bunu anlamanız lazım. Küçük olsun, bizim olsun demek yerine, hep beraber olsun bizim olsun, demeniz lazım” diyen Ersoy, Yenişehir Havaalanı’nın işlemeyeceğine yönelik tespitlerini yineledi. Yenişehir Havaalanı’nın kente uzak olduğunu, Yunuseli Havaalanı’nın yeniden canlandırılması gerektiğini vurgulayan Ersoy, Bursalı işadamlarının sırf Yenişehir Havaalanı’nın uzaklığı nedeniyle uçak yerine helikopter aldıklarını söyledi.

ÜLKELER YAPAMIYOR, BURSA NASIL YAPACAK?

Bulgaristan’da havayolu kalmadığını, Moldova’nın Türk firmalarına “Gelin havayolumuzu alın” dediğini, Romanya’da ise 17, 18 uçakla hava trafiğinin idare edilmeye çalışıldığını anlatan Ersoy “Ülkeler yapamıyor, Bursa nasıl yapacak?” sorusunu yöneltti. Kentte iyimser bir yaklaşımın olduğunu ancak bunun yetmeyeceğine dikkat çeken Ersoy “Başka bir yapının altına monte olunmalı” önerisinde bulundu. Büyük havalimanlarından yolcuların küçük uçaklarla Bursa’ya taşınması gerektiğini anlatan Ersoy, verimliliğe ancak böyle ulaşılabileceğini, doğru projenin bu olduğunu kesin bir dille belirtti.

Bursa’nın çok yakın bir gelecekte karayolu sorununun kalmayacağını söyleyen Ersoy, biran önce kente eski oryantal havasının verilmesi gerektiğini belirterek, diğer konuşmacılar gibi Osmanlı kimliğine vurgu yaparak “Gerisi kendiliğinden gelecek, yeter ki tarifeli seferler yapılabilirsin” diye konuştu. Avrupa’daki ekonomik kriz nedeniyle otellerin darboğaza girdiklerini aktaran Ersoy, Air Berlin Havayolu firmasının 20 şehre günde 2 kez tarifeli sefer düzenlediğini ve buraları darboğazdan kurtardığını belirterek “Havaalanında aynı uçak yolcularının farklı renklerde biletleri olduğunu gördüm, daha sonra öğrendim ki, tur operatörleri farklı yerler almışlar, kendi biletlerini basmışlar” dedi.

TURİZM ALTYAPILARI

ÜSTÜN ÖZBEY
Setur Genel Müdürü

Genel olarak turizmin geleceğinin dolayısıyla da üst yapının konuşulduğuna değinen Setur Genel Müdürü Üstün Özbey, altyapının ise en sona bırakıldığına dikkat çekti. Kestane, kayak gibi simgelelerin Bursa'nın tanıtımında yeterli olmayacağını belirten Üstün Özbey, kentin turizmden hak ettiği payı alamadığını belirtti.

BURSA'DA TURİZM FARKINDALIĞI VAR

Bursalıların turizme olan ilgisini “Muhteşem bir farkındalık var” şeklinde tanımlayan Özbey fiziki ve sosyal altyapının birbirinden ayrılamayacağı saptamasında bulundu. Turizmin halka dokunarak yapılacağını altını çizen Özbey her kademenin halka anlatılıp sahiplendirilmesi gerektiğini bildirdi. Eski Bursa'ya atıfta bulunan Özbey “Diyelim ki Osmanlı kimliğini öne çıkartacaksınız. Osmanlıdan kalan bir kebab var. Kongre üst yapıdır. Standarda erişemezseniz, bir kez gelir, bir daha gelmez. Turiste ‘Mutlaka bir kez daha gelmeliyim’ dedirtmek lazım. Bursa İstanbul arası 2 yıl sonra 1 saate inecek. Bu büyük bir avantajdır. Sanayi kimliğinden kurtulmaya çalışmanız güzele. Termal ve sağlıktaki gelişmeler turizm için faydalı olur. Turizmde yol haritası çizirken dikkatli olmak lazım. Arap turizmine yönelirseniz, diğerlerini kaçırsınız. Bursa'nın bir an önce Turizm mastır planı yapması gerekiyor. Ne yapacağını belirlemesi, planlaması gerekiyor. Örneği yat limanı mı isteniyor, çalışmalara bugünden başlanması lazım. Bir yere yat limanı gelirse orası sınıf atlar. Trilye neden yat limanı olmasın. Bir balıkçı barınağı var, yıllardır inşaatı yarım. Türkiye’de marina yapmak için 7 8 yıl gerekli 9 ayrı bakanlıktan izin alıyorsunuz. Yalova’da çok uğraştık, yaptık. Kent şimdiki bunun artısını yaşıyor” şeklinde konuştu.

3. OTURUMUN SORU CEVAP KISMI

TARİHİ DOKU, BUTİK OTEL

Arada söz alan Vural Öger Osmanlı kimliğine vurgu yaparak “Bursa’ya otel yapacağız diyerek, 10, 15 katlı otellerle doldurursanız bu iş zor” uyarısında bulundu. Üstün Özbek de “Bursa’daki kültürü ortaya çıkartın, kimse kebab ve kestane şekeri için Bursa’ya gelmez. Biraz da merkeze bakın. Tarihi kültürel dokuyu ortaya çıkarın” diyerek Öger’in görüşünü destekledi.

Bursa Havayolu oluşumunun hedefinin Avrupalı turist olduğunu belirten Vural Öger, 14, 15 milyonluk İstanbul’un olduğunu anımsatarak “. Bursa’ya gidelim deseler yeter. Yerli talep başlarsa ayakta durur. Bodrum, Çeşme’ye yerli turist geliyor, Havayolu yaparsanız barsınız. İstanbul ilk hedef olmalı” dedi.

EN ÇOK İZLEMESİ GEREKENLER EN ERKEN GİTİLER

Hüseyin Baraner ise, dünyada bireysel turizme yönelik taleplerin arttığını bu nedenle de akıllı bilinçli taleplere imza atılması gerektiğinin altını çizdi. “İstanbul olimpiyatları talep ediyor” diyen Baraner Bursa’nın da bu talebin parçası olabileceğini söyledi. 1. Bursa Turizm Zirvesi’nde çok önemli bilgi paylaşımlarının gerçekleştiğini, Bursa’ya dair önemli saptamaların ve çözüm önerilerinin gündeme geldiğini belirten Baraner “bu zirveyi en fazla izlemesi gerekenler şu anda burada değil. Genelde bu tür toplantılarda idari ve yerel yöneticilerden oluşan protokol, açılış konuşmalarından sonra gider. Bugün de aynısı oldu. Oysa kente turizm misyonu biçildiyse, sonuna kadar kalıp dinlemelilerdi. Çünkü planlama uygulayıcıları onlardır. Eski Bursa’da kale içinde butik oteller yapılmalı, betonlaşma engellenmeli, doku korunmalı deniliyorsa, bu doğrudan yerel yöneticileri bağlar” diye konuştu.

Deniz Anapa ise “Her şehrin bir hayali olmalı, neden bursa için yepyeni bir hikaye yazmayalım” önerisinde bulundu.

YENİŞEHİR ALANININ HIÇ ŞANSI YOK!

Yenişehir Havaalanı ile ilgili soruyu yanıtlayan Atlas Jet Yönetim Kurulu Başkanı Murat Ersoy Özbek, burasının yakın ve uzun vadede hiç şansı olmadığını belirterek şunları söyledi:

“Bursa’da havayolu için dış hat mümkün değil, öncelikle iç hat çıkartılması gerekiyor. Bunu için de Yunuseli ve küçük uçaklar uygundur. Bursalı sanayicilerin tercih etmediği bir havaalanını yabancılara kullandıramasınız... Havaacılık önemli bir sektör, Yenişehir Havaalanı’nı özelleştirin, bir tane teklif verecek müşteri

bulamazsınız. Önce iç pazara yönelinmesi gerekiyor. İstanbul’dan Londra’ya günde 15 sefer var. İstanbul’u otobol ile bağlanınca dış hat sorunu kendiliğinden çözülecektir. Bir an önce Yunuseli Havaalanı’nı aktifleştirin.”

Daha sonra söz alan oturma yöneticilerinden Bahattin Yücel, Bursa’nın eskiden yeşil olan halini de anımsadığını belirterek, yeşilin yerini betonların almasından dolayı duyduğu üzüntüyü dile getirdi. Kültür kenti olan Bursa’nın geçmişe özlemle bakmak yerine kayıpları telafi etmesinin gerektiğini söyleyen Yücel, oturumlarda konuşmacıların Bursa’nın Osmanlı kimliğine vurgu yaptıklarını anımsatarak “Hiç olmazsa bundan sonra müşteri odaklı hizmetler üretilebilir” dedi. Kent içinde uyarı levhalarının olmadığına dikkat çeken Yücel, yön levhaları, karayolları işaretleri uluslar arası standartlarda olmalı. Hiçbir ülke turizmde etnik grup ayırmaz” diye konuştu.

EVLİYA ÇELEBİ’NİN YOLUNDA : CAROLINE FINKEL

1. Bursa Turizm Zirvesi’nde Caroline Finkel, “Osmanlı Seyyahı Evliya Çelebi’nin İzinde Evliya Çelebi ve Yol” başlıklı kendisinin yanı sıra Kate Clow ve Donna Lander’i imzasını taşıyan kitap ve projeye yönelik bir sunum yaptı. İnternet ortamında kitabın tanıtımının insanların ilgisini çektiğini anlatan Parker, Kütahya’ya uzanan Evliya Çelebi yolu üzerinde gidildiğini, atlı turizm seçeneğini sunduklarını anlattı. Projenin yol üstündeki köylere gerek ürünlerinin pazarlanması gerekse pansiyonculuk bağlamında katkı sunacağını anlatan Finkel, projenin Bursa’nın turistik potansiyeli içerisinde bir seçenek olarak görülmesini talep etti.

KATILIMCILARIN SORULARI...

HALİL ÖZTAN: 1993 YILINDA TURİZM MASTIR PLANI YAPILMIŞTI

Kültür ve Turizm Bakanlığı bürokratlarından eski Bursa Kültür ve Turizm Müdürü Halil Öztan, kendi döneminde ürün yaratma çabalarının olduğunu anlattı. 1993 yılında Bursa’da turizm envanterinin çıkartıldığını anlatan Öztan o dönemde çıkartılan turizm mastır planında yüklenicilerin önerilerinin olduğunu anımsatarak Osmanlı kimliğine vurgu yaptı.

ULUDAĞ’A OTEL YAPILMASIN!

Kent Konseyi Tarih, Kültür ve Çevre Komisyonu başkanı olduğunu belirten bir kişi (Kent Konseyi yapılanmasında böyle bir komisyon yoktur) muhtemelen Bursa’nın markalaşma sürecini ya da patent alınmasını kaste-

derek "Muradiye Saltanat Kapısı, Tofaş Müzesi benim" dedi ve Uludağ'da kış turizminin terk edilmesini, otel yapılmamasını, dağın endemik yapısının korunmasını istedi.

KAZIM UZUNOZ: İPEKÇİLİK VE KOZA YETİŞTİRİCİLİĞİNİN TARİHİ MİSYONU

Tekstilci geleneksel ipek dokuması yapan tekstilci Kazım Uzunoğlu yurt dışında tek başına Bursa'nın adının bir karşılığının olmadığını, ancak Osmanlı'nın kurulduğu şehir, ilk başkenti denilince ilginin çok farklılaştığını anımsattı. Uzunoğlu, kentin yüzlerce yıllık geçmişine damga vuran koza yetiştiriciliğinin ve dolayısıyla da ipek dokumacılığının günümüzde yok olduğunu yeniden canlandırılması gerektiğini bildirdi.

FERİDUN BAYKARA BUDAK'IN ZİRVE KAMPI

BUDAK ve Bursa Platformu Yönetim Kurulu üyesi Feridun Baykara yurtdışında hangi otele gidilirse gidilsin, bulunduğu kenti tanıtan broşürlerin olduğunu, ancak Bursa'daki otellerde kenti tanıtan basılı materyale rastlamadığını bildirdi. Yıllardan beri Uludağ Milli Parkı'na girişte araçlardan 5 lira alındığını, ancak karşılığında yeterli hizmet üretilmediğini belirten Baykara, piknikçilerin çöplerini buralarda bıraktıklarını, hiç olmazsa

girişlerde insanlara çöp torbası dağıtılmasını ve piknik alanlarına yeterince çöp konteynırını konulmasını talep etti. Baykara Bursa Dağcılık Kulübü olarak her yıl Osman Latif adına Uludağ'a zirve çıkışı düzenlediklerini ve 3 günlük kamp yaptıklarını, Türkiye'nin çeşitli illerinden 250, 300 kişinin buna katıldığını, böylece turizme de katkı sunduklarını hatırlattı.

SKAL KULÜP BAŞKANI HASAN EKER: ZİRVE ÇOK BAŞARILI GEÇTİ

Toplantının kapanış konuşmasını yapan Bursa Skal Kulüp Başkanı Hasan Eker Zirve'nin son derece verimli geçtiğine değinen Eker, Bursa'da kamu ve özel sektörün kentin turizm potansiyeli konusunda hemfikir olduğuna dikkat çekti. Bursa'da turizmin olumlu ve olumsuz yanlarının gündeme getirildiğini, yanlışların görüldüğünü belirten Eker, geleceğe dair umutlu olduğunun söyledi. Zirve'de Bursa'nın turizm kenti olacağına ortaya konulduğuna işaret eden Eker "Anladık ki, Bursa'ya grup turist gelmez, bireysel turist gelir ve onlar da tercihlerini butik otellerden yana kullanırlar. Yine termal ve sağlık, kış, kongre turizmine yönelik önemli bilgiler paylaşıldı. Bursa'nın yanı sıra sektörün dünyadaki ve Türkiye'deki konumunu da tartıştık" diye konuştu. Zirvede sektör uygulayıcılarının çok değerli görüş, bilgi ve önerilerini paylaştıklarını anlatan Eker, destek veren tüm kişi ve kuruluşlara, katılımcılara tek tek teşekkür etti.

SONUÇ BİLDİRGESİ

1. Öğretici, içerikli, yeni bilgilerin paylaşıldığı bir zirve gerçekleşti.

1. Bursa Turizm Zirvesi benzeri etkinliklere fark atarak, katılımcılar ve oturum konuşmacıları tarafından öğretici, yüksek bilgi paylaşımının gerçekleştiği, sorunların yanı sıra çözüm önerilerinin de somutlaştığı bir organizasyon olarak nitelendirildi; benzerlerinden farklı olduğuna dikkat çekildi hazırlıkların çok iyi yapıldığından hareketle takdir edildi.

2. Kentin idari ve yerel yöneticilerinin turizm farkındalığı

İdari ve yerel yöneticiler tarafından Bursa'da bacasız sanayi turizmin son yıllarda hatırlandığını, kentte 1,5 milyar dolarlık yatırım yapıldığı, öneminin sonunda fark edildiği, sanayileşmenin olumsuz etkilerine karşın kentte hala bazı tarihi, doğal ve kültürel değerlerin ayakta olduğu saptaması yapıldı. Başta Bursa Valiliği ve Büyükşehir Belediyesi olmak üzere idari ve yerel yöneticilerinin Bursa'da turizm potansiyelinin varlığı ve geliştirilmesi yönünde bir irade ortaya koydukları, buna yönelik çalışma ve projelere büyük bir destek verdikleri bir kez daha görüldü.

3. Anadolu turizmindeki en büyük destinasyon Bursa

Türkiye'de turizmin son 30 yıl içerisinde katlanarak büyüdüğü, ancak dünya turizm endüstrisinden daha fazla pay alması gerektiği, Kültür ve Turizm Bakanlığının Anadolu turizmini desteklemek üzere harekete geçtiği, Bursa'nın da bu bağlamda en ideal destinasyon olduğu gündeme geldi.

4. Erciyes, Erzurum gibi yeni merkezlerle zorlanan Uludağ'da yeni bölgeler açılmalı

Uludağ kış sporlarındaki önceliğini yurt içinde gelişen Erciyes, Erzurum gibi yeni merkezlerle kapırdığı belirtildi. Pistlerin islahı ve yeni pistlerin kazandırılması, dağın İnegöl'e bakan tarafının kış turizmine açılması, Bursa-lıların da kayak gibi kış sporlarına yönlendirilmesi gibi hususlara dikkat çekildi. Türkiye'nin ve Uludağ'ın dünya kış turizmi pastasından pay almadığı saptamasında bulunuldu.

5. Turizm endüstrisi değişti, insanlar kendi programlarını kendileri yapıyorlar!

Dünyadaki değişimin turizm endüstrisini de etkilediği, algıların değiştiği, insanların kendi tatillerini kendileri yapar hale geldikleri aktarıldı. Bunda ulaşım özgürlüğü ve internetin etkili olduğuna dikkat çekildi.

6. Bursa'ya 5 milyon turist gelecekse 50 bin yatak ihtiyacı olur.

Yılda 1 milyon ziyaretçinin olan Bursa'da 15 bin yatak mevcudunun 2 yıl içerisinde 20 bine çıkacağını, ancak 5 milyon turist geldiğinde 50 bin yatak ihtiyacının ortaya çıkacağı bildirildi.

7. Arz ve pazarlama eş zamanlı olmalı

Bursa'da önemli bir arz, kapasite yatırımı olduğunu ancak talebin/pazarlamanın eş zamanlı gitmediği belirtildi. Bunun için bütçe ayrılım yurtdışında reklam ve tanıtım çalışmalarına ağırlık verilmesi, profesyonellerden destek alınması gündeme getirildi.

8. Kongre turizmi Bursa'ya gelebilir, ama uluslararası kongre biraz zor!

Meniros AKKM'de uluslar arası kongre yapılabileceği ancak bunun uzun vadeli bir iş olduğu, bugünden yarına böyle bir kongre için 3 yıl gerektiği, satış ve pazarlamaya ağırlık verilmesi gerektiği ifade edildi. Kongre turizmini sunarken yanında kentin değerlerinin de tercihte etkili olduğu vurgulandı.

9. Termal tedavi reçeteye yazılabiliyor, yurtdışı giderler bile devlet tarafından karşılanabiliyor.

Avrupa ve diğer gelişmiş ülkelerin yaşlanan nüfusunun hastalık giderlerini azaltmak için koruyucu, önleyici tedavisi desteklemeye başladığı, termal tedavinin artık reçetelendiği ve ulusal sistemler tarafından da ödemesinin yapıldığı anlatıldı. Bazı ülkelerin güvenlik sistemlerinin yurt dışı tedavi masraflarını da üstlendiği, Bursa'nın bu anlamda ideal bir merkez olduğu bildirildi.

10. Sağlık ve termal turizmde kalite ve fiyat belirleyici oluyor.

Sağlık ve termal turizmde kalite ve fiyatların belirleyici olduğu, termal turizmle birlikte sunulacak hizmetlere de önceden karar verilmesi gerektiği belirtildi. Türkiye'de akredite olan merkezlerin, bazı İskandinav ülkeleriyle hasta bazında anlaşma yaptıkları da gündeme geldi. Öte yandan Sağlık Bakanlığı'nın termal turizme yönelik mevzuatı güncellemesi gerektiği vurgulandı.

11. Tur operatörleri neden Bursa'yı tercih etmiyor?

Bazı tur operatörlerinin beş, altı yıl önce yeterli yatak olmadığı için Bursa'yı programdan çıkardıkları ancak son yıllarda yatak kapasitesinin arttığı gündeme geldi. Tur operatörlerinin Bursa'da şehir içine girmeye korkar oldukları, otobüsleri nereye bırakacaklarını bilemedikleri anlatıldı.

12. Turist rehberlerinin meslek odaları

Sektörü yakından ilgilendiren 1618 sayılı yasada turist rehberlerinin tanımlandığı ve oda kurabilecekleri ancak Bursa'da Rehberler Derneği üye sayısının yetersiz olduğu gündeme gelerek oda kurulması için gerekli olan 150 rehber sayısına çevresel illerle birlikte bölgesel oda olarak ulaşılabileceği belirtildi.

13. Yenişehir havaalanı uzak, Yunuseli devreye girmeli!

Seyahat edenlerin havaalanından sonra 1,5 saatten fazla seyahat etmek istemedikleri, operatörlerin de tercihlerini buna göre şekillendirdiği gündeme geldi. Yenişehir Havaalanı'nın kente uzak olduğu, dış hatlar müşterisi çekemeyeceği, Yunuseli'nden 70 80 kişilik küçük uçaklarla iç hat seferleri yapılması gerektiği vurgulandı.

14. Bursa Havayolu girişimi sonuç vermez!

Bursa'da havayolu firması kurulmasının yanlış bir girişim olduğu, başlangıç için en az 3 uçağa ihtiyaç olduğu, havacılıkta karlılık için ise en az 15 uçak gerektiği belirtildi. Bursa Havayolu'nun bir üst firmaya monte olması önerildi.

15. İstanbul ile yakınlığın artıları

Bursa'nın otoyol ve hızlı tren projelerinden sonra İstanbul ile arasındaki mesafenin 1 saate inmesinin çok büyük bir avantaj olduğu, yolların bitmesinden sonra Bursa'nın İzmir de dahil çevre iller arasında merkezleşeceği gündeme geldi. İstanbul'un son yıllarda turizmde büyük bir sıçrama yaptığı, Sultanahmet'teki butik otellerde yer bulunamaz olduğu belirtildi. Bursa'nın İstanbul ile pazarlanabileceği hatta olimpiyatlara birlikte talip olabilecekleri ifade edildi.

16. İç turizm potansiyeli değerlendirilmeli

Türkiye'de önemli bir iç turizm potansiyeli olduğu, Bursa'nın buna talip olabileceği, İstanbul üzerinden gelişlerin sağlanabileceği gündeme geldi. Oturumlarda konuşan sektör temsilcilerinin hepsi, Bursa'nın tarihi bölgelerde butik oteller yapmadan turist çekemeyeceği konusunda hemfikir oldu.

17. Bursa, Avrupa seyahat acenteleri çalışanlarınca bile tanınmıyor!

. Avrupa seyahat acentelerinde çalışan 600 kişi ile yapılan anket, sonuçları Bursa'nın sektörün tezgahlarınınca bilinmediğini ortaya koydu. . Acilen turizmde yol haritasının çizilmesi, turizm mastır planının yapılması, tanıtım ve pazarlamaya ağırlık verilmesi önerildi.

18. Eski Bursa'nın tarihi dokusunun korunması

Bursa'daki tarihi ve kültürel dokunun bozulması, yeşilin yitirilmesi, eski Bursa'daki betonlaşma eleştirildi. Sektör temsilcileri Bursa'nın sanayi mi, turizm mi, sorgulamasını yapması gerektiğinde birleştiler. Sektör temsilcilerinin hemfikir olduğu diğer husus ise 15 katlı otellerin sanayiciye hitap edebileceği ancak turist çekmek için yeterli olmadığı, butik otellere yönelmesi gerektiği oldu. TOKİ'nin yaptığı binalarla, Bursa bir Floransa, bir Venedik olamayacağı belirtildi. Türkiye'de ve dünyada yüzlerce milyon ön yargısız, her dinden, renkten ve kültürden, olağanüstü güzel insanların olduğu ve bunların da 25 katlı otellere gelmeyecekleri bildirildi.

19. Bursa dünyaya kendini nasıl sunmak istiyor?

Sektörde ciroların büyüdüğü ancak karların düştüğü, buna karşın verimliliğin öne çıkıtçı belirtildi. Bursa'nın pek çok değeri olduğunu, bunlardan birisinin öne çıkartılması gerektiği vurgulandı. Kamu ve özel sektör ile sivil toplum kuruluşlarının el birliği ile 'Bursa kendini dünyaya nasıl sunmak istiyor?' sorusuna yanıt bulmaları gerektiğine, sonraki adımın ise aktif pazarlama ile dünyaya açılmak olduğuna dikkat çekildi

20. Bursa'daki Osmanlı geçmişi canlandırılmasına dair öneriler

Gelişmiş ülkelerdeki zengin nüfusun yüzde 85'inin 65 yaş üstü olduğu aktarıldı. Tarih ve kültür solmak, deneyim yaşamak isteyen bu kitle Bursa'ya çekilebileceği

bildirildi. Ancak bunun için Bursa'nın tarihi kimliğine yönelik Anıtkabir'de ya da Londra'daki tünelde olduğu gibi otantik, geçmişçi yaşatan canlandırmalara ihtiyacı olduğu, böylece akılda kalacak bir şeylerin ortaya konmuş olacağı bildirildi.

Eski Bursa'da kale ve surların içerisinde Osmanlı yemeklerinin yine otantik kıyafetli garsonlarca sunulduğu lokantalar: Karagöz Hacivat'tan esinlenerek felsefe ve içerik dolu mizah parkı, mizah olimpiyatı, kent içerisinde otantik kıyafetli sürücülerin olduğu at arabaları, eko şehir çalışmaları, kentin dünyanın yeşil merkezi olması ve buna yönelik uluslar arası organizasyonlar düzenlenmesi önerildi. Ayrıca kent içinde uluslar arası standartlara uygun karayolları ve yön levhalarının konulmasını, yer ve sokak levhalarının da kentin otantikliği ile örtüştürülmesi gerektiği vurgulandı.

ARAMA KONFERANSLARI

DAĞ VE KAYAK TURİZMİ

Kerem Özenli

DAĞ VE KAYAK TURİZMİ İLGİLİ GÜÇLÜ VE REKABETÇİ YÖNLERİMİZ

- Kış sporlarının türkiyedeki en büyük merkezi uludağın bursa şehri ile bütünsel olması ve şehrin yeşil ve doğal güzellikleri ile kaplı olması.
- Kayak ve diğer kış sporlarının yapıldığı alanların tüm konaklama tesislerine yürüyüş mesafesinde olması.
- Dünyaca ünlü istanbul sehrine günden güne kısalan ulaşım mesafesi.
- Avrupa ve diğer destinasyonlardaki kış turizmine oranla daha ekonomik oluşu.
- Kayak dışı aktiviteleri ve sosyal yaşamın çeşitliliği

DAĞ VE KAYAK TURİZMİ İLE İLGİLİ ZAYIF YÖNLERİMİZ

- Tanıtım eksikliği
- Uludağın altyapı sorunu
- En büyük problem olan ulaşım sorunu
- Konaklama tesislerinin kamu yönetimleri ile olan problemleri
- Uludağın yürürlükte imar planının olmayışı
- Yukarıdaki sorunlardan kaynaklı problemler yüzünden yaz sezonunda hizmet verememe

DAĞ VE KAYAK TURİZMİ İLGİLİ YAPILMASI GEREKENLER VE KONU İLGİLİ ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Bursa yerel yönetimi , bursa ve uludağ otel temsilcileri , gönüllü seyahat acentaları temsilcileri ve uludağın bağlı olduğu bakanlık temsilcilerinin bulunacağı kapsamlı bir zirve veya toplantı.
- Bursa yerel yönetimi ve valiliğinin uludağın yurt dışı tanıtımı konusunda desteklenmesi ve daha fazla teşvik edilmesi
- Yönetmelik ve kamusal problemlerin çözümsüzlüğü durumunda sayın bakanımız ve bursa milletvekilimiz Bulent Arınç ve diğer hükümet yetkililerinden destek alınması

DAĞ VE KAYAK TURİZMİ FAALİYET PLANI

- Çözüm önerileri doğrultusunda gerekli toplantı ve zirvelerin planlanması
- Toplantı ve zirve olusumları sonucunda bir an önce sorunların çözümüne başlanması

KONAKLAMA

Bilge Gökırmak

KONAKLAMA İLE İLGİLİ GÜÇLÜ VE REKABETÇİ YÖNLERİMİZ

- Turizm çeşitlerinin bir arada olması güçlü yanlarındandır (medikal ve termal sağlık, kongre, tarih, kültür, kış ve inanç turizmi..)
- Yerli ve yabancı marka otellerin bursa ya gelmesi
- Yatırımcıların bursa ya olan ilgisinin yüksek olması.
- İstanbul'a olan yakınlığı avantajlarındandır.
- Uludağ'ın olması rekabetçi yönlerimizdendir.
- Valilik ve büyükşehir belediyesinin turizm sektörüne gösterdiği destek.
- Bursa'nın kültürel mirasının turizme tekrardan kazandırılması ve büyük çaplı projelerin başlatılmış olması.

KONAKLAMA İLE İLGİLİ ZAYIF YÖNLERİMİZ

- Kaliteli ve kalifiye personelin yetersiz olması
- Konaklamadaki servis kalitesinin istenilen seviyede olmaması.
- Yerel otellerin fiziksel ve teknolojik olarak yetersiz kalması
- Havaalanının da uluslararası uçuşların yetersiz olması.
- Acente bazında konaklamaların sadece 1 gece olması ya da bursa nın destinasyondan çıkarılması.
- İddialı yiyecek içecek ve eğlence mekanlarının az olması.
- Sektörde ortalama oda fiyatlarının hak ettiği kadar düşük fiyata satılması.
- Otellerdeki yönetimin tam yetki ile profesyonel yöneticilere bırakılmaması.
- Oteller arasındaki yıldız farkından doğan fiyat kargaşasının olması.
- Butik otellerin sayısının yetersiz olması.
- Termal tesislerimizin kapasitesinin sağlık turizmi açısından yeteri kadar değerlendirilememesi.
- Uludağ gelişim bölgelerinin mevcut sıkıntıları.
- Bursa il tanıtımının yurt içinde ve yurt dışında yeterli yapılamaması

KONAKLAMA İLE İLGİLİ YAPILMASI GEREKENLER VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

- Güncel içerikli sertifika programlarının arttırılması
- 4 yıllık turizm eğitimi veren fakültelerin açılması
- Tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin arttırılması
- İkinci başlıkta yer alan tüm sıkıntı ve zayıflıkların giderilmesi amaçlı farklı çözümlerin uygulanması.

KONAKLAMA FAALİYET PLANI

- Eğitimdeki eksikliklerin giderilmesi için sektörle eğitim kurumlarının ortak çalışmalar içerisine girmesi .
- İlgili eğitim kurumlarının kontenjanlarının arttırılması ve fakülte düzeyinde eğitim veren kurumların açılması.
- Bursa daki mevcut sivil toplum örgütlerinin, eğitim kurumlarının ve ilgili resmi kurumların bağlantılarının daha kuvvetli olması.

KONGRE VE FUAR TURİZMİ

Serdal Can

1. Kongre ve Fuar Turizmi İle İlgili Güçlü ve Rekabetçi Yönlerimiz

- Ulusal kongre yapabileceğimiz kongre ve fuar merkezlerine (Merinos AKKM, BUTTİM, TÜYAP) sahip olması.
- Kongreler anlamında aktif olan Uludağ Üniversitesi' ni bünyesinde barındırıyor olması.
- Şehrin tarihi dokusu ve doğal güzellikleri.
- Ulusal ve orta ölçekli uluslararası kongrelerin konaklama taleplerini karşılayabilecek zincir otellerin bulunması.
- Gelişmiş sanayi ve uluslararası birçok dünya markası şirketleri bünyesinde barındırması.
- Güçlü finansal yapısının varlığı
- Kamu ve STK desteğine sahip olması (BTSO, Belediye vb)
- Kültür ve Turizm Bakanlığı' nın turizmde öncelikli illerin birtanesi olması.
- Uludağ gibi bir cazibe merkezinin olması ve teleferik çalışmalarının tamamlanması.
- İstanbul'a kolay ulaşılabilir olması
- Ulusal ve Uluslararası platformda farklı ve alternatif bir destinasyonu olması.
- Şehrin termal olanaklarının kongre katılımcıları için bir cazibe noktası olması.

Yakın gelecekte hayata geçecek olan projelerin şehrin ulaşımına, gelişmesine olacak katkıları (Otoyol projesi, hızlı tren projesi ...)

2. Kongre ve Fuar Turizmi İle İlgili Zayıf Yönlerimiz

- Ulaşım noktasında yaşanan sıkıntılar. Hava ulaşımı sorunun çözülmemiş olması.
- Ulusal ve uluslararası tanıtım eksikliği
- Yüksek konaklama maliyetleri (Antalya-Kuşadası, Çeşme v.b. tam pansiyon ya da herşey dahil sistemde hizmet veren bölgeler baz alındığında)
- Az bilinirlik.
- Sosyal programlar açısından imkan ve mekanların yetersiz olması.
- Kongre turizminin Bursa için yeni bir Pazar olması ve bunun getirdiği deneyimsizlik.

3. Kongre ve Fuar Turizmi İle İlgili Yapılması Gerekenler, Çözüm Önerileri

- Bursa Tanıtım A.Ş. nin faaliyete geçirilmesi ve deneyimli-güçlü bir yönetim kadrosu oluşturulması. Yönetim anlayışının üzerinde fikir alışverişinde bulunulması.
- Bursa Tanıtım A.Ş' den beklentiler;
Tanıtım Rehberi yapılması.
- **Bursa Kongre web sitesi yapılması**
- Kentin fiziksel yapısının iyileştirilmesi ve korunması.
- Konu hakkında yetkin, söz sahibi kişilerin ve ilgili kuruluşların daha sık bir araya gelmesi.
- Bursa ile ilgili tanıtımlarda Sabiha Gökçen Havalimanı' nın da kullanılması.
- Fuar turizmi için bir farkındalık yaratmak.

- Yüksek katılımlı (3.000-4.000 kişi) kongreler düşünülerek büyük kapasiteye sahip salonları olan yeni bir kongre merkezinin projelendirilmesi.
- Otellerin kongre merkezi ve Tanıtım A.Ş. ile eşgüdüm içerisinde çalışması ve kongreler için özel paket fiyatların oluşturulması.
- Özellikle hedeflenen bazı kongrelerin Bursa' ya getirilebilmesi için kongre merkezinin ücretsiz veya çok uygun koşullarda tahsis edilmesi.

4. Kongre ve Fuar Turizmi Faaliyet Planı

- Tanıtım A.Ş. faaliyetlerinin hızlandırılması.
- Potansiyel kongrelerin tespiti ve Bursa'ya kazandırılması
- Lobi faaliyetlerine ağırlık verilmesi
- Turizm Zirvesi sebebi ile kurulan komitelerin SKAL bünyesinde devamlılığının sağlanması, komisyonlara ilgili konu hakkında destek verebilecek ilave kişilerin davet edilerek komisyonların genişletilmesi.
- Var olan komitelerin birbirleriyle istişare toplantıları düzenlemesi

SEYAHAT ACENTACILIĐI

Melih Serengil

1. Seyahat Acenteciliği İle İlgili Güçlü Ve Rekabetçi Yönlerimiz

- Tarih ve kültür yapısı,
- Kentin olumlu imajı (güvenlik, dört mevsimi yaşayabilen bir şehir olması)
- Ulaşım seçeneklerinin çokluğu,
- Sayısal ve nitelik olarak artan konaklama arzı,
- İnanç Turizmi olanakları,
- Gelişmiş sanayi dolayısı ile iş ve toplantı turizmindeki gelişmeler.
- Atatürk Kongre Merkezinin varlığı ve Kongre turizmi alanındaki gelişmeler
- Sağlık Turizmi alanındaki gelişmeler (termal,medical vb.)
- Seyahat acentalarının ihtisaslaşması
- Ortadoğu ülkeleri için bir cazibe merkezi haline gelmesi.

2.Seyahat Acenteciliği İle İlgili Zayıf Yönlerimiz

- Sanayi kenti imajı,
- Geleneksel kültürel ve doğal dokunun kaybolmaya yüz tutması,
- Havayolu ulaşımındaki zorluklar
- Stratejik pazarlama etkinlikliklerinin eksikliği ve koordinasyon ile ilgili sorunlar.
- Kapasite kullanım oranlarının düşüklüğü,
- S ektörün talebin artırılması ile ilgili etkinliklere istenilen önemi vermemesi.
- Kaçak tur faaliyetlerini önleme çalışmalarının yetersiz oluşu

3. Seyahat Acenteciliği İle İlgili Yapılması Gerekenler ve Çözüm Önerileri

- Ülke genelinde kültür ve şehir turizmine yönelik talep artışı,
- Yabancı yatırımcıların sektörel alanda artan ilgisinin çekilmesi,
- Sektörel ticari fuarlara katılımın teşvik edilmesi.
- Güzergâh haritalarının hazırlanması,
- Kongre ve fuarlarla ilgili çalışmaların tek bir çatı altında toplanması
- Turist ziyaretlerinde transit geçişleri önleyici önlemler almak.
- 1618 Sayılı Kanunun sektörün ve günün gereklerine göre yeniden düzenlenmesi.

4.Seyahat Acenteciliği Faaliyet Planı

- Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, TÜRSAB BYK , ilgili eğitim kurumları iş birliği ile Bursa da faaliyet gösteren seyahat acentalarına hizmet içi eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi.
- Bursa ilini tanıtıcı programlar geliştirerek, bu kapsamda Ulusal ve Uluslar arası hibe destekli başvurular için projelerin oluşturulması.
- Sektörle ilgili denetimlerin sürekliliğini arttırmak amacıyla ilgili kurum ve kuruluşların koordinasyonunu sağlamak.
- Sektöre dolaylı şekilde hizmet sağlayan esnaf ve sanatkarlara turizm bilincinin oluşturulması ve geliştirilmesi amacıyla gerekli çalışmalar yapmak.

TANITIM VE PAZARLAMA

Nazife Küçükaslan

1.Tanıtım Pazarlama İle İlgili Güçlü Ve Rekabetçi Yönlerimi

- Ürün çeşitlendirmesi için yeterli kaynak ve kapasite mevcuttur
- Turizm işletme belgeli ve belediye belgeli konaklama tesisleri yeterlidir.
- Uluslararası normlarda kongre ve fuar merkezinin varlığı.
- Turizm dalında yüksek öğrenim düzeyinde yeterli eğitimin verilebilir olması
- Turizm alanında çalışacak nitelikli personelin yeterliliği.
- Bursa'nın coğrafi konumu ana tüketim pazarlarına yakınlığı.
- 12 ay turizmi için iklim uygunluğu.
- Incoming ve outgoing turizme açık bir ildir.
- İş ve iç turizmi açısından potansiyeli yüksek bir şehirdir.
- Sağlık ve Termal turizm potansiyelinin yüksekliği
- Bursa valiliği, büyük şehir-ilçe belediyeleri, sivil toplum örgütlerinin ve özel teşebbüslerin turizm tanıtım ve pazarlamasına yaptıkları olumlu katkı.
- Yerel medyamızın ulusal düzeydeki gücü.
- Bursa'da çekilen film ve dizilerin bursa tanıtımına doğrudan etkisi.
- Uluslar arası markaların yarattığı rekabet gücünün hizmet kalitesine olumlu etkisi.
- Pazarlama artıları açısından ulaşım kolaylıklarının varlığı.
- Toplum yapısındaki değişen istek ve beklentilerin turizm talebindeki artışa katkısı.
- Şehrin kendine özgü artılarının (yemek,tarih,doğa,kış turizmi,termal) olması.
- Turizm alanındaki niş (özel ilgi turları) pazarlara yönelik potansiyel varlığı.
- Büyükşehir belediyesinin deniz ulaşımına olan yatırımları ve İDO.
- Bursasporun sportif başarıları.

2.Tanıtım Pazarlama İle İlgili Zayıf Yönlerimiz

- Uluslar arası turizm normlarında henüz marka bir şehir olamayışımız.
- Tüm güçlü ve rekabetçi yönelerimize rağmen bunları ürün haline getirememiş olmamız.
- Yapılan tanıtım ve pazarlama faaliyetleri planlamasının ve koordinasyonunun olmaması.
- Tanıtım ve pazarlama politikamızın olmaması.
- Turisti kentte tutaca, ilgisini çekecek ve zamanını değerlendirecek rekreasyon alanlarının yetersizliği.
- Yerel halkın turizme gerekli önemi vermemesi.
- Açıkça hukuka aykırı kaçak ve acenta tur faaliyetlerinin denetlenmemesi.
- Yeterli profesyonel rehberlerin olmaması.
- Turizm merkezlerine yakın oluması. İstanbul İzmir geçişinde yer alması.
- Seyahat acentaları ve tur operatörleri tarafından bursanın destinasyon merkezi olarak kabul edilmemesi.
- Kurumlar arası iletişim ve koordinasyon eksikliği.
- Sanayileşme ile tahrip olmuş doğa ve kent dokusunun tahribi ve çarpık kentleşme.
- Çevre illerdeki konaklama fiyatları ile bursada uygulanan fiyat politikasının yanlışlığı.
- Turizm ile ilgili bütün paydaşların tanıtım ve pazarlama süreçlerine etkin katılamaması.
- Turizm ürünlerinin tüketici beklentilerinin karşılanmasına yönelik fiziksel kanıtların yetersizliği.
- Bursayı temsil eden hediyelik eşyalarda ki yetersizliği.
- İnternet ve sosyal medya üzerinde mesaj kirliliği.
- Bursasporun sportif başarılarının yeterli seviyede kullanılmaması.

3.Tanıtım Pazarlama İle İlgili Yapılması Gerekenler ve Çözüm Önerileri

- Turizm paydaşlarını bir araya getirecek kalıcı bir yapının oluşturulması.
- Pazarlama ve tanıtım için kısa,orta ve uzun vadeli stratejik eylem planlarının yapılması ve uygulamaya konması.
- Bursa için bir kimlik ve kent logosunun oluşturulması.
- Tüm alanlarda Made in Bursa'nın kullanılması.
- Turistik açıdan bir bursa imajının yaratılması.
- Turistik açıdan bursanın markalaşmasıyla ilgili gerekli çalışmaların yapılması.
- Merinos kongre ve kültür merkezinin pazarlanabilmesi için Convention buronun kurulması.
- Ulusal meslek örgütlerinin koordineli şekilde çalışması.
- Yenişehir hava alanının aktif şekilde kullanılması.
- Turizm endüstrisine hizmet eden işletmelerin altyapı koşullarının iyileştirilmesi.
- Bursa destinasyonunun oluşturulması.
- Ürün çeşitlendirilmesinin yapılması.
- Turistik akslara yönelik şehir içi ulaşım imkanının iyileştirilmesi.
- Turistik restoranlar ve eğlenceye yönelik merkezlerin açılması.
- Çevre kirliliği, sürdürülebilirlik ve enerji tasarrufu için gerekli planlamaların yapılması.
- Tesislerin doluluk oranının artırılması için uluslar arası turizm fuarlarına katılım sayısının artırılması.
- Bursada uluslar arası spor, kongre ve fuar organizasyonlarının yapılması.
- Turistik ürün arzının planlanması, ürün çeşitliliğinin oluşturulması.
- Doğal, tarihi, kültürel değerlerin korunması.
- Tanıtım ve pazarlamayla ilgili ayrılan kaynakların bir araya getirilmesi ve koordine edilmesi.
- Nitelik ve nicelik anlamında personel ihtiyacının karşılanabilmesi için eğitim önlemlerinin alınması.
- 12 ay turizm yapılabilmesi için kaynakların planlanması.
- Taksici, kapalı çarşı çalışanları gibi esnafa turizm bilincinin kazandırılması için eğitim verilmesi.
- Turizm bilincinin oluşturulması için milli eğitim ile işbirliği yaparak öğrenciyeye yönelik seminerlerin verilmesi.
- Seyahat acentalarının turizm tanıtımına katkı sağlayabilmeleri için dünya seyahat acentaları ile işbirliği yaparak tanıtım planları yapılması.

4.Tanıtım Pazarlama Faaliyet Planı

- Tüm paydaşların katılacağı tanıtım ve pazarlama ile ilgili faaliyet planının yapılması ve buna Uludağ üniversite-sinden gerekli akademik desteğin ve katkının sağlanması.
- Valilik bünyesinde pazarlama ve tanıtım sürecine katılacak bütün paydaşların katılımı ile birlikte bir organizasyo-nel yapı kurulması.
- Üniversite, Tursab, gümtob, skal, gümred aralarında koordinasyonun yaratılması.
- Kent markasının oluşturulması için büyükşehir belediyesinin çalışma yapması.
- Kent logosu çalışması için bir yarışma yapılması.

TARİH, KÜLTÜR VE İNANÇ TURİZMİ

Prof.Dr.Mustafa Şahin

1.Tarih, Kültür, İnanç Turizmi ile İlgili Güçlü Ve Rekabetçi Yönlerimiz

- Tarihsel açıdan güçlü yanımız; Bursa'da İ.Ö. 40.000 yılından günümüze kadar kesintisiz devam eden tarihsel bir birikime sahibiz.
- Osmanlı İmparatorluğunun ilk başkentidir.
- Bithynia Krallığı'ndan başlayıp Roma, Bizans, Büyük Selçuklu ve Osmanlı Devletlerinin başkentlik yapan İznik (Nikaia) Bursa ili sınırları içerisindedir.
- İlk organize ticaretin başladığı şehir Bursa'dır.
- Bursa, Cumhuriyet Tarihi ve inkılaplar açısından önemli bir kenttir. Örneğin; Atatürk'ün Bursa'ya geldiğinde 10. Yıl Nutku'nu verdiği şehirdir.
- İstiklal mücadelemizde Mudanya Mütarekesinin imzalandığı yerdir.
- Hristiyanlık açısından önemlidir.
- İslam Dini açısından önemli 5. Mekan olan Ulucami Bursa'dadır.
- Sultanlar, külliye ve evliyalar kenti olması, hristiyanlık açısından önemli olan I. ve VII. Konsiller İznik'te toplanmıştır.
- Uludağ manastırları, Hristiyanlık açısından önemlidir.
- Uludağ, Pagan dinleri döneminde önemli din merkezlerinden biridir.
- Kültürel açıdan müzeler kenti olan Bursa'da 17 tane düzenlenmiş müze vardır.İstanbul'dan sonra 2. büyük müze merkezidir. İlk kent müzesi Bursa'dadır.
- Namazgah, çarşılar, hanlar, medreseler, zaviyeler, hamamlar, köprüler, sinagoglar, taş mektep (Trilye), kızıklar ve 26 tane Oğuz Köyü Bursa'dadır.
- Koza ve ipek böcekçiliği, el sanatları, zengin mutfak ve ziraat kültürüne sahiptir.
- Bursa'da önemli antik kentlerin bulunmaktadır; Prusa a.O., Nikaia, Apameia, Kios, Miletupolis, Hadrianoi, Apollonia, Caseria, Germanica vb.
- Bursa'da çok önemli mezar anıtları vardır; Elbeyli Obelisk, Hypojeleri ve 3 Tepeler Tümülüsleri, Bursa merkezde Geyve Han ve Görükle Tümülüsleri.
- İnsanlık tarihi açısından önemli prehistorik höyüklere sahiptir; Barçın Höyük, Akçalar Höyük, Ilıpınar Höyük,

2.Tarih, Kültür, İnanç Turizmi ile İlgili Zayıf Yönlerimiz

- En büyük zayıf yönümüzün çoğumuzun güçlü yönlerimizin farkında olmamasıdır.
- Yazılı (broşür ve kent rehberi), görsel (tabela, ikaz) ve elektronik açıdan yeterince tanıtım yapılmaması, mevcut kaynakların yetersizliği.
- Bilinçsiz restorasyonlarla tahribat.
- Hanlar Bölgesi ve Tophane gibi önemli ziyaret noktalarında altyapı (wc), ulaşım ve park sorunu
- Uludağ'ın hakettiği ölçüde ziyarete açılmaması ve tanıtılmaması; manastırlar arasında düzenlenmiş yürüyüş yolları vb.
- Geleneksel el sanatlarının, ipekçilik, havluculuk ve kestane vb üretimini yok olması.
- Çevre düzenlemeleri ve sokak sağlıklılaştırılmalarına hala gerekli olan önemin verilmemesi.
- Tarihi ve kültürel yapılarımıza amacına uygun işlev kazandırılmaması.

3.Tarih, Kültür, İnanç Turizmi İle İlgili Yapılması Gerekenler ve çözüm önerileri

- Yazılı (broşür ve kent rehberi), görsel (tabela, ikaz) ve elektronik açıdan yeterince tanıtım yapılması.
- Bilinçsiz restorasyonlarla tahribatin önlenmesi.
- Hanlar Bölgesi ve Tophane gibi önemli ziyaret noktalarında altyapı (wc), ulaşım ve park sorunlarının giderilmesi.
- Uludağ'ın hakettiği ölçüde ziyarete açılması.
- Geleneksel el sanatlarını, ipekçilik, havluculuk ve kestane vb üretiminin desteklenmesi.
- Çevre düzenlemeleri ve sokak sağlıklılaştırılmasında gerekli olan önemin verilmesi.
- Tarihi ve kültürel yapılarımıza uygun işlev kazandırılması.
- Tophane, Mudanya, İznik, Derecik ve Gölyazı gibi ören yerlerinin bulunduğu alanlarda arkeo-parkların oluşturulması.
- Eski dokuların esasına göre düzenlenmesi.
- Kullanılmakta olan kültürel ve tarihsel yapıların içerisindeki kafelerin düzenlenmesi.

4.Tarih, Kültür, İnanç Turizmi Faaliyet Planı

- Cordoba ve İznik destinasyon projesinin hızlandırılmasına destekte bulunmak.
- Şehir planlamasının eski kent dokusunu bozmayacak şekilde düzenlenmesine katkıda bulunmak.
- “Yeşil Bursa”nın tekrar geri kazandırılmasına destekte bulunmak.
- Kent sakinlerinin bilinçlenmesi için eğitim faaliyetlerinin 66 aydan itibaren başlatılması konusunda çalışmalarda bulunmak.
- Turizm eğitimi faaliyetlerinin görsel medyada kamu spotu kapsamında yayınlanması konusunda projeler hazırlamak.

TERMAL VE SAĞLIK TURİZMİ Çiğdem Atalmış

Termal ve Sağlık Turizmi ile İlgili Güçlü Ve Rekabetçi Yönlerimiz

• Medikal Turizm

• İlimiz medikal turizm potansiyelinin güçlü oluşu:

1. Basamak sağlık hizmetleri:205 kurum
  2. Basamak sağlık hizmetleri: 1 tıp fakültesi, 21 kamu hastanesi(16 devlet hastanesi, 2 eğitim ve araştırma merkezi, 3 ağız ve diş sağlığı merkezi), 14 özel hastane, 15 tıp merkezi, 16 dal merkezi, 18 poliklinik
- 18.000 sağlık çalışan mevcudiyeti
  - İl merkezine ve ilçelere yeni hastane yatırımlarının başlamış olması
3 JCI akredite hastane
  - İlin sağlık turizmi çalışmalarını tüm paydaşlarının desteğini alarak yapması (başta Valilik olmak üzere Büyükşehir Belediyesi, diğer belediyeler, Uludağ Üniversitesi, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, TURSAB, GÜMTOB, SKAL, BUSAT...)
  - Son bir yılda sağlık kuruluşlarında sağlık turizminin önemi ve katma değeri konusunda farkındalık oluşması
  - Özellikle özel sağlık kuruluşlarında sağlık turizmine yönelik farklı dillerde hazırlanmış broşür ve diğer tanıtım materyallerinin hazırlanması
  - Son bir yılda Bursa Sağlık Turizmi Derneği'nin diğer paydaşlarla yaptığı çalışmalarla ulusal ve uluslararası sağlık turizmi gündemini yakalaması
  - Sağlık serbest bölgeleri ile ilgili çalışmalar başlatılmış olması

Termal, Spa-Wellness Turizmi:

- Bursa'nın jeotermal kuşakta yer alması
- Tarihi geçmişinde termalleriyle anılması (ilin hikayelerinin tanıtıma katkısı)
- Kaplıca işletme izin belgeli 18 termal tesis bulunması
- İldeki termal kaynakların endikasyonlarının güçlü olması
- Bursa'da Jeotermal A.Ş. kurulmuş olması ve termal kaynakların çıkarılarak kuruluşlara dağıtılması
- İlimiz Çekirge bölgesinde yer alan vakıfbahçe ve zeyninine termal su kaynaklarının çıkışı ve dağıtımının doğal oluşu, endikasyonlarının güçlü oluşu ve direk kullanıma uygun sıcaklığı (45derece) ve Bizans ve Osmanlı dönemine dayanan tarihi arka planı

Termal ve Sağlık Turizmi ile İlgili Zayıf Yönlerimiz

1. Medikal (Tıp) Turizm:

- Tüm sağlık kuruluşlarında yabancı dil bilen (öncelikle İngilizce ve arapça) çalışan yetersizliği
- Hastanelerde çalışacak eğitim almış ara eleman yetersizliği
- İlde sağlık turizmi asistan firmalarının olmayışı
- İlin doğru, planlı ve akılcı tanıtım yetersizliği
- Hedef ülke ve hizmet sunumu sağlanacak güçlü branşların belirlenmemiş olması

Termal, Spa-Wellness Turizmi:

- İlde termal kür merkezinin olmayışı
- Termal tesislerde hamam kültürü yanında diğer termal uygulamaların yetersizliği
- Termal tesislerde kür tedavilerinin yapılmaması
- SPA_Wellness merkezlerinin az oluşu
- Çarpık kentleşmenin su yollarına verdiği zararlar

Engelli ve 3. Yaş Turizmi

- Engelli turizmi potansiyelinin yetersizliği
- 3. Yaş turizmi tesislerinin, yaşam ve bakım merkezlerinin olmayışı

Termal ve Sağlık Turizmi İle İlgili Yapılması Gerekenler ve Çözüm Önerileri:

- İlin sağlık turizmi yol haritasının belirlenmesi
- Hem medikalde hem termalde doğru hedef ülke ve branşlarının belirlenmesi
- Sağlık turizminin diğer turizm çeşitliliklerine (tarih, doğa, inanç, kültür ve diğer turizm) entegrasyonunun sağlanması
- Hem medikal hem termal turizmde çalışacak yabancı dil bilen ara eleman eğitimlerinin planlanması
- Bursa'nın tüm potansiyelini tanıtan aktif yönetilen profesyonel web portalının oluşturulması
- Hava yolu ulaşımı konusunda çalışmaların hızlandırılması
- Yabancı hastalarla yaşanacak hukuki sorunlarla ilgili araştırmaların yapılması
- Yabancı hasta akışını hızlandırmak için hedef ülke sağlık sistemi ve sigorta şirketleri ile ilgili Pazar araştırılması yapılması
- İlimizde mevcut termal kaynaklara yakın otellere entegre termal kür merkezi yapımı ile ilgili çalışma başlatılması
- Bursa İli termal kaynaklarının su rezervleri, akış yolları ve özellikleriyle ilgili bilimsel çalışma yapılmasının sağlanması ve raporlandırılması
- İlimiz çekirge bölgesinde yer alan tüm doğal termal kaynakların çıkışı, su yolları endikasyonlarının güçlü olması, direkt kullanıma uygun sıcaklığı ve Bizans-Osmanlı dönemine dayanan tarihi arka planının ortaya çıkartılarak pazarlanması

TURİZM ALTYAPILARI

Cengiz Tokatlı

1.Turizm Alt Yapıları İle İlgili Güçlü Ve Rekabetçi Yönlerimiz

GÜÇLÜ YÖNLERİMİZ

- Jeotermal Kaynakları
- Doğal Konumu
- Fiziki Konumu
- Tarihi ve Kültürel Zenginliklerimiz
- Ülkenin önemli bir ekonomik gücüne sahip olması
- Tarım üretim zenginliğinin üst seviyede olması

REKABETÇİ YÖNLERİMİZ

- Merinos-Atatürk Kongre Kültür Merkezi, BUTTİM Fuar Alanı, Bursa ve Uludağ Otelleri tesis ve donanımlarıyla Bursa'nın kongre turizmi için büyük bir potansiyele sahiptir. Bu sayede diğer şehirlere rakip ve İstanbul Kongre Merkezleri ile ortaklaşa daha büyük organizasyonları gerçekleştirme imkanına sahiptir.
- Türkiye'nin önemli dağ turizmi alanlarından birine sahip noktadadır.
- Şehir dışı ulaşım imkanları açısından iyi bir noktadadır.
- Bursa'da mevcut 3 turizm merkezinden biri olan Dağyenice termal turizm projesiyle diğer termal beldelerine göre avantaj sahibi olacaktır.
- Tarih ve kültürel zenginliklerimizin çoktur. Bizans, Osmanlı ve Hristiyanlık tarihinde çok önemli kalıntı ve merkezlere sahiptir.

2.Turizm Altyapıları İle İlgili Zayıf Yönlerimiz

- Ovanın yapılaşmaya açılmış olması.
Verimli tarım arazilerinin hızla yok edilmesi.
Sanayi kenti olmamız, hava, su ve toprak kirliliği ile nüfus yoğunlaşması yarattı.
- Doğal Kaynakların Korunamaması, örneğin; Uludağ'ın dağ yöresinde, taş ve mermer ocakları sebebiyle su kaynaklarının yok olması.
- İstanbul'a yakınlığı Bursa'nın sanat, kültür, eğlence ve spor alanlarında gelişmesine engel olmuştur.
- Hava, deniz, demiryolu ve karayolu ulaşımında gerekli girişimlerin yapılmasına rağmen henüz yeterli olmaması.
- Kültürel ve tarihi varlıklarımızı ve geleneklerimizi yeteri kadar farkında olmamak, tanıtım ve pazarlamasını yeterince yapamamak.
- Şehir içi ulaşımının çok sıkıntılı olması.
- Ülke politikası gereği, Bursa'yı rant bölgesi olarak empoze etmeye devam etmesi.

3.Konu İle İlgili Yapılması Gerekenler ve Çözümler

- Bursa'nın doğal varlıkları gözetilerek yeniden planlanması.
- Enerji mimarisi gözetilerek (güneş, rüzgar ve termal enerji dikkate alınarak) yapılaşma sağlanması.
- Temiz enerji yatırımları için dış kaynaklı hibe ve kredi bulma imkanları mümkündür. Bu imkandan tüm yatırımcıları bilgilendirip, Bursa'nın doğal yapısı kurtarılabilir.

- Raylı sistemin; Mudanya Feribot İskelesi, Şehirlerarası Otobüs Terminali ve Yenişehir Havaalanına en kısa sürede ulaştırılması.
- Şehir içi trafik yoğunluğu dikkate alınarak, genişletme ve sinyalizasyon çalışmalarının yeniden gözden geçirilmesi; dolmuş ve minibüs taşımacılığının azaltılması ya da kaldırılması.

4. Turizm Alt Yapıları Faaliyet Planı

- Öncelikle Bursa'nın sorunlarıyla ilgili bilirkişilerden oluşan kurullar tarafından mevcut problemlerinin tespit edilmesi gerekmektedir. Bundan sonrasında ki her tür planlamanın doğa sorunları gözetilerek yapılması sağlanmalıdır.
- Bursa ve çevre ilçelerde turizm yatırımlarını teşvik etmek amacıyla, turizm alanı sayılarının artırılması.

TURİZM EĞİTİMİ

Prof.Dr. Necdet Hacıođlu

1. Turizm Eğitimi İle İlgili Güçlü Ve Rekabetçi Yönlerimiz

- Bursa'nın coğrafi konumu, tarihi ve kültürel zenginliği
- Dört mevsim turizm hareketlerine ve çeşitlerine uygun olması
- Ulaşılabilir bir kent olması
- Turizm işletme belgeli tesis sayısının artması
- İstihdam imkanlarının diğer sektörlere göre fazla olması
- Bursa'da son yıllarda turizm bilincindeki gelişmeler
- Turizm sektöründe ve STK'lardaki örgütlenmelerde gelişmeler
- Kamu ve yerel yönetimlerdeki turizm bilincinin artması
- Bursa'daki örgün ve yaygın mesleki turizm eğitiminde meydana gelen olumlu artışlar

2. Turizm Eğitimi İle İlgili Zayıf Yönlerimiz

- Mesleğin toplumsal saygınlığının hakettiği yerde olmaması
- Çalışma koşullarının ağır olması ve düşük ücret uygulamaları
- Geçici ve kayıtsız eleman çalıştırma eğiliminin yaygınlığı
- Sektörün meslek standartlarına önem vermemesi, diploma zorunluluğunun olmaması (önceliğin eğitimli personele verilmemesi)
- Turizm eğitimi veren okulların alt yapı ve donanımlarının istenilen seviyede olmaması
- Yabancı dil eğitiminin yetersiz olması
- Mesleki örgütlenmelerin yetersiz olması
- Mesleki eğitim yapan (stajyer) öğrencilerin ucuz işgücü olarak görülmesi
- Turizm eğitiminin, yeterli otelcilik ve turizm meslek lisesi olmasına rağmen farklı meslek liselerinde de verilmesi
- Turizmde insan gücü planlaması yapılmaması
- Turizm paydaşları arasındaki koordinasyon eksikliği
- Bursa gibi turistik bir merkezde lisans düzeyinde turizm fakültesi bulunmaması
- Sektörün turizm eğitimi almış mezunları istihdam etmemesi
- Turizm işletmelerinde hizmet içi ve iş başı eğitim kurslarının yetersizliği

3. Turizm Eğitimi İle İlgili Yapılması Gerekenler ve Çözüm Önerileri

- Bursa'da lisans düzeyinde turizm eğitimi veren Turizm Fakültesi'nin açılması
- Çalışma koşulları, ücret politikaları, kayıtsız eleman çalıştırılmasının engellenmesi, eğitimli personel çalıştırılması ile ilgili yasal düzenlemelerin yapılması
- Eğitim kurumlarının donanımlarının yeniliklere uygun düzenlemelerinin yapılması ve sektörün destek vermesi
- Eğitimcilerin sektörle iletişiminin geliştirilerek, hizmet içi eğitimlerle yenilik ve gelişimlere uyumunun sağlanması
- Mesleki örgütlenmelerin güçlenmesi ve mezunların takip sisteminin geliştirilmesi
- Sektör-Eğitim Kurumları arasında staj sorunlarının çözümlenmesi
- Turizmde meslek standartlarının oluşturulması ve uygulanması
- Turizmde insan gücü planlaması ile ilgili araştırmalar yapılması
- Sektörün turizm eğitim kurumlarındaki kalitenin artırılması için destek vermesi
- Orta ve yüksek öğretim kurumlarındaki turizm danışma kurullarının etkinliğinin sağlanması
- Uygulamalı eğitim yapılması için turizm okulları ile sektör işbirliğinin sağlanması
- Sektörün turizm eğitimi almış gençleri istihdam etmesi için gerekli önlemlerin alınması
- Turizm Bakanlığı eğitim kurumları işbirliği ile çalışan personele hizmet içi eğitim kursları açılması
- Orta okul öğrencilerine turizm bilincinin geliştirilmesi için eğitici etkinlikler düzenlenmesi
- Halkın turizm bilincinin oluşturulması için sektörle ortak programlar geliştirilmesi
- Bursa'da turizm eğitim bilincinin oluşturulması için basın destekleyici yayınlar yapması

ULAŞIM

Halil Güleç

1.Ulaşım İle İlgili Güçlü Ve Rekabetçi Yönlerimiz

- Özel ve Yerel deniz ulaşımının devreye girmesiyle Dünyayla olan bağlantının kısılması.

2. Ulaşım İle İlgili Zayıf Yönlerimiz

- Uluslar arası Yenişehir hava alanının tam devreye girebilmesi için Bursa hava yollarının bir an evvel kurulması,
- Deniz ulaşımının Mudanya-İstanbul Atatürk ve Sabiha Gökçen hava alanı ile Yenişehir hava alanı arasında bağlantılı hale getirilmesi,
- Çevre yolunun şehrimizin dışından geçmesinden dolayı ticari olarak bir ekonomik kaybımız söz konusudur.Bu vesileyle yeni açılan çevre yollarındaki ceplere şehrimizin tanınmış markalarının şubelerinin(satış noktalarının) bulunmaması.
- Bursa turu yapan otobüslerin apolyont ve cumalıkızığı kapsayan turunun olmaması.
- Bursa merkez Setbaşı ve Çekirgedeki trafik lambalarının bulunduğu bölgedeki trafik problemi.
- Şehirlerarası terminale raylı sistemin olmaması.
- Yön levhalarının yetersizliği.(Birkaç dilde gösterilecek biçimde)

3 Ulaşım İle İlgili Yapılması Gerekenler

- Turizmin ilk ayağı olan taksicilere, kendilerini ifade edebilecek şekilde belirli bir düzeyde yabancı dil öğretilmesi, bunun için sektörün üst birliği olan şoförler derneği ile beraber kurslar açılması,
- Osmangazi Belediyemizin şehrimizin tanıtımı için koyduğu üstü açık otobüsün hiç olmazsa hafta sonları ve yazın saat başı çalışacak şekilde organize edilmesi,
- Şehrimizin vizyonuna hiç yakışmayan, minibüs ve minibüsvari otobüslerin kaldırılması, bunların yerine Burulaş'ın yaptığı şekilde toplu ulaşımına dönülmesi, tramvay ve raylı sistemin daha aktif hale getirilmesi,
- Şehrimizin ana arterinin trafiğe kapatılması, buradan dönüşler doğu tarafından Heykel'den aşağıya, batı tarafından Çakırhamam - Devlet Hastanesi şeklinde olabilmesi,
- 100 milyon dolardan fazla bir harcama yapılan çevre yolunun daha aktif hale getirilmesi. Bugün çevre yolunun doğusunda bulunan İnegöl ve Yenişehir'in doğu garajında, batısında bulunan M.K Paşa ve Karacabey batı garajı tabir edilen yere yolcuların bırakması trafiği kilitlenmekte, trafik yoğunluğuna sebep olmaktadır.
- İstanbul-Ankara hızlı tren hattının (Yenişehir-Bursa arasının) bir an evvel devreye sokulması.
- Raylı sistemin feribota kadar uzatılması ve Yenişehir Havaalanına bağlanması ,kaynak yetersizse özel sektörün yap işlet devret modeliyle devreye sokulması.
- Bursa merkezdeki turist otobüslerinin, Merkez bankası ve Ulu cami arasına alınıp sürenin uzatılması.
- İznik gölü çevresindeki İznik-Orhangazi, İznik-Gemlik yerleşkesindeki yolların uluslararası karayolu standartına getirilmesi.
- Hüdavendigâr Doburca dan açılacak olan Uludağ yolunun biran önce devreye girmesi.
- Şehrin yoğun olduğu ana arter ve tarihi yerlere ulaşım planlarının İngilizce ve Türkçesinin konulması.

YİYECEK İÇECEK VE EĞLENCE MEKANLARI Murat Akgül

1. Yiyecek-İçecek-Eğlence Mekanları İle İlgili Güçlü ve Rekabetçi Yönlerimiz

- Yiyecek ve içecek olarak geliştirilebilecek doğal, tarihi ve kültürel mevcut potansiyelimiz vardır.
- Yeterli altyapı ve sayıda tesis (restaurant, bar, kafe ...) mevcuttur.
- Daha iyiyi hedefleyen genç ve hevesli girişimcilere sahiptir.

2. Yiyecek-İçecek Eğlence Mekanları İle İlgili Zayıf Yönlerimiz

- Dışarıda yemek yeme kültürünün yeterince gelişmemesi.
- Mevcut tesislerin ve turistik tesislerin standardının oluşturulamaması yada yasal denetiminin eksik kalması.
- Mesleki eğitimin eksik ve yetersiz olması, yetişmiş personelin Bursa dışına çıkması.
- Yerel yönetimin turizme bakış açısının yeterince profesyonel olmaması.
- Eğlence mekanları olarak İstanbul'a yakın olması.

3. Yiyecek-İçecek Eğlence Mekanları İle İlgili Yapılması Gerekenler ve İlgili Çözüm Önerileri

- Yiyecek ve içecek sektöründe meslek birliklerinin çoğalması ve etkin bir şekilde çalışılması.
- Bursa mutfağının ortaya çıkarılıp geliştirilmesi.
- Sektör ve meslek okulları ile iş birliği içinde olunması.
- Yiyecek, içecek ve eğlence sektörün, sağlık sektörü ile ilgili bilgilendirilmesi.
- Sektörün gelişebilmesi için fuarların ve kongrelerin çoğalması gerekmektedir.
- Yiyecek, içecek ve eğlence sektörünün pazarlanması.
- Haftasonu Bursa'ya projesinin" tekrar gündeme getirilmesi ve ilgili sektör firmaları ile yönetilmesi.

4. Yiyecek-İçecek Eğlence Mekanları Faaliyet Planı

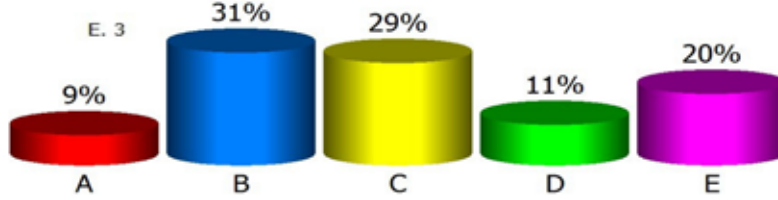
- Sektörle ilgili dernek kurulması için Skal'ın öncülük etmesi.
- Yiyecek, içecek ve eğlence sektöründe yine Skal'ın öncülüğünde mini zirvelerin yapılması.
- Mini zirvelerin yapılmasında turizm il müdürlüğünde Skal'ın yanında olması.
- Haksız rekabetin turizme zarar vermemesi için kamudan yardım istenmesi.

SALON GÖRÜŞLERİ

1. Kaç Osmanlı Padişahının mezarı şu anda Bursa'dadır?

- A. 7
- B. 6
- C. 5
- D. 4
- E. 3

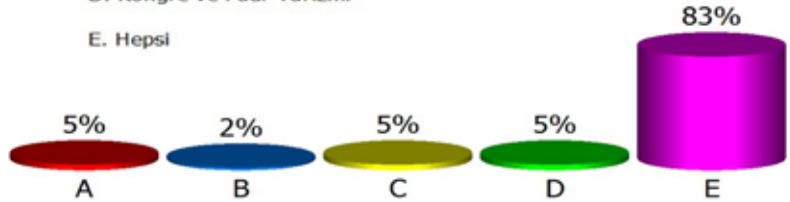

Answer: B

Slide: 1

2. Bursada hangi turizm alt yapıları bulunur?

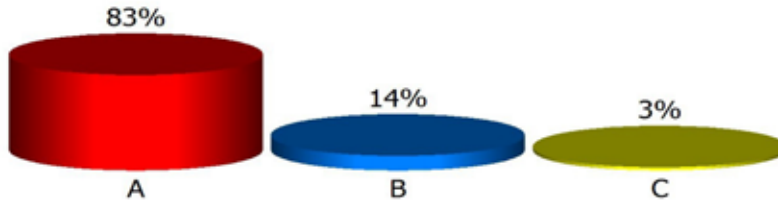
- A. Dağ ve Kayak Turizmi
- B. Termal ve Sağlık Turizmi
- C. Tarih, Kültür ve İnanç Turizmi
- D. Kongre ve Fuar Turizmi
- E. Hepsi

Slide: 2

3. Şehir Yönlendirmeleri 2 dilde olmalı mıdır?

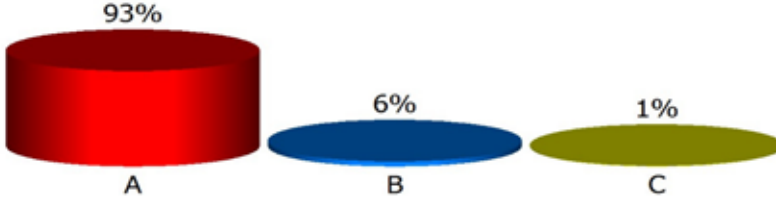
- A. Mutlaka olmalı
- B. Olabilir
- C. Gerek yok

Slide: 3

4. Turist taşıyan taksilerde lisans olmalı mı?

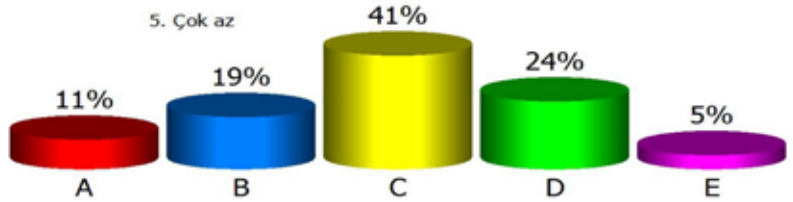
- A. Mutlaka olmalı
- B. Öncelikli değil
- C. Gerek yok

Slide: 4

1. Bursa da mevcut otel sayısı hakkında ne düşünüyorsunuz?

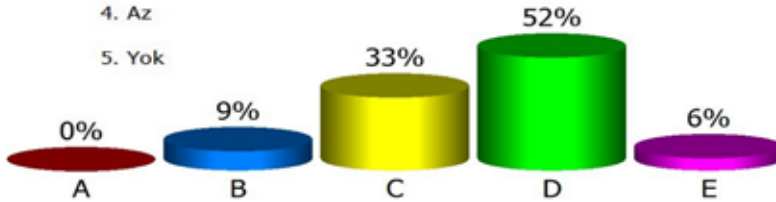
- 1. Çok fazla
- 2. Fazla
- 3. Orta
- 4. Az
- 5. Çok az

Slide: 5

2. Turizm ile ilgili otellerin denetimler yeterli mi?

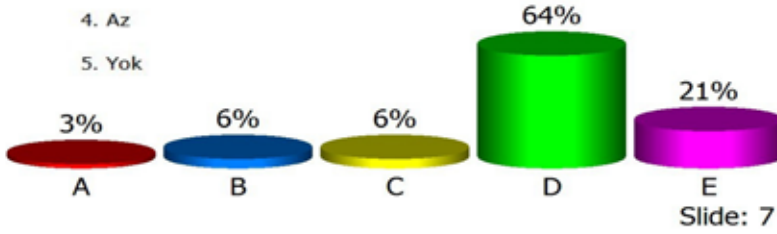
- 1. Çok iyi
- 2. İyi
- 3. Orta
- 4. Az
- 5. Yok

Slide: 6

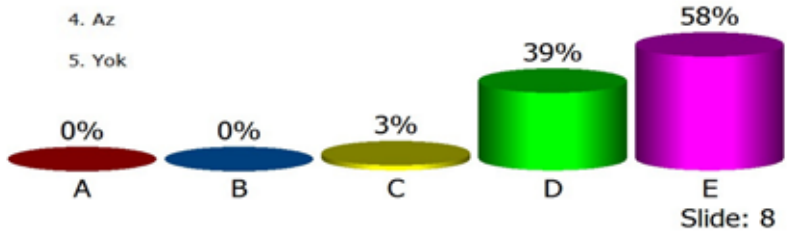
3. Turizm ile ilgili acentaların denetimleri yeterli mi?

1. Çok iyi
2. İyi
3. Orta
4. Az
5. Yok

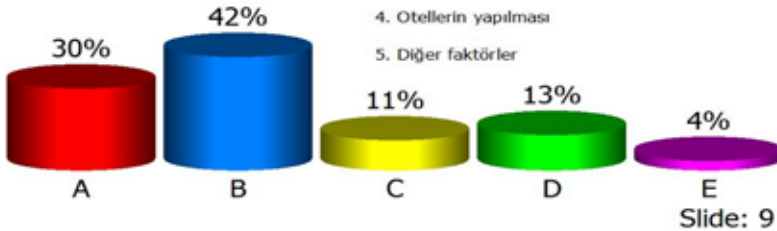
4. Turizm ile ilgili esnafın denetimleri yeterli mi?

1. Çok iyi
2. İyi
3. Orta
4. Az
5. Yok

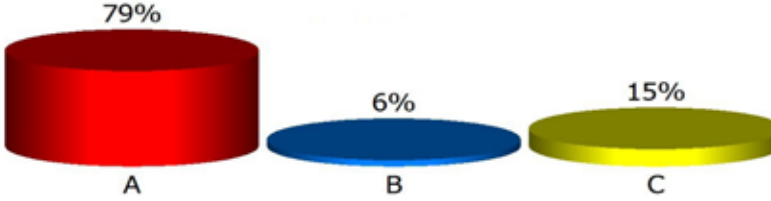
1. İznik'in yeterince turist çekebilmesi için öncelikli yapılması gereken nedir?

1. Turizm değerlerinin restorasyonu
2. Tanıtım
3. Ulaşımın kolaylaştırılması
4. Otellerin yapılması
5. Diğer faktörler

2. Bursa Kaybettiği termal turizm kenti imajını yeniden kazanır mı?

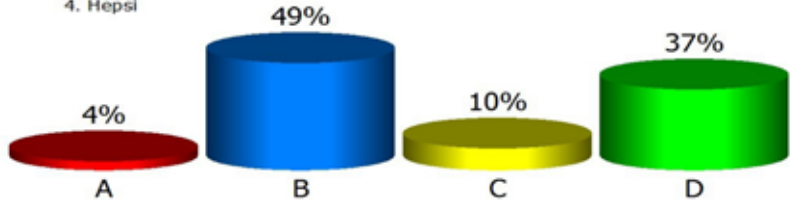
1. Kazanır
2. Kazanamaz
3. Düşük ihtimal

Slide: 10

3. Bursa'da sağlık turizminin hangi alt başlığı öncelikli olmalıdır?

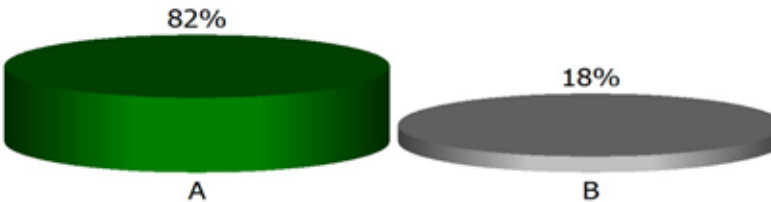
1. Tıbbi müdahale
2. Termal
3. Yaşlı ve engelli
4. Hepsi

Slide: 11

4. Bursa'da sağlık serbest bölgesi kurulabilir mi?

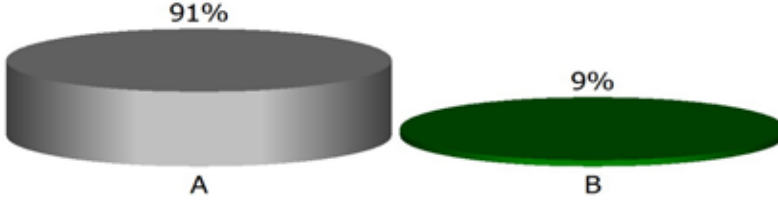
1. Evet
2. Hayır

Slide: 12

5. Bursa'da termal kür merkezi olmalı mı?

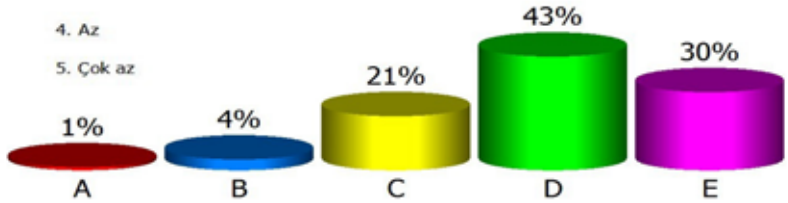
1. Evet
2. Hayır

Slide: 13

6. Bursa'da yeterli sayıda turizm personeli var mı?

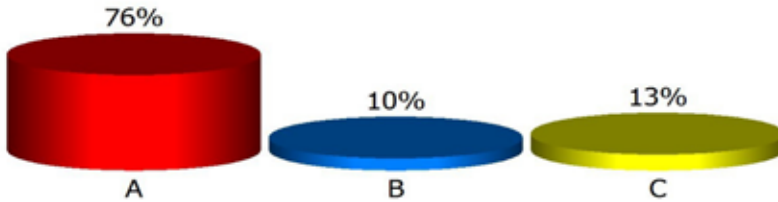
1. Çok iyi
2. İyi
3. Orta
4. Az
5. Çok az

Slide: 14

7. Bursa'da 4 yıllık turizm fakültesine ihtiyaç var mı?

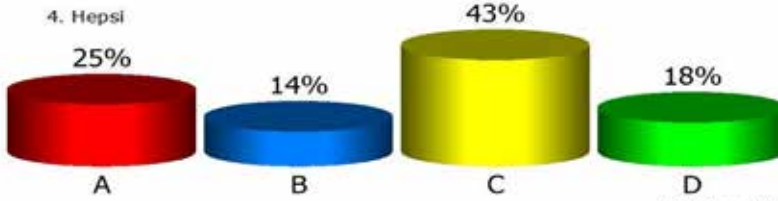
1. Evet
2. Hayır
3. Emin değilim. Tartışılmalı.

Slide: 15

1. Bursa'nın turizm ile ilgili en önemli sorunu nedir?

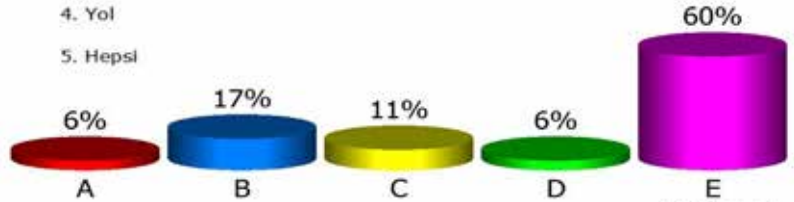
1. Ulaşım
2. Konaklama
3. Tanıtım ve Pazarlama
4. Hepsi

Slide: 16

2. Uludağ'ın en önemli sorunu nedir?

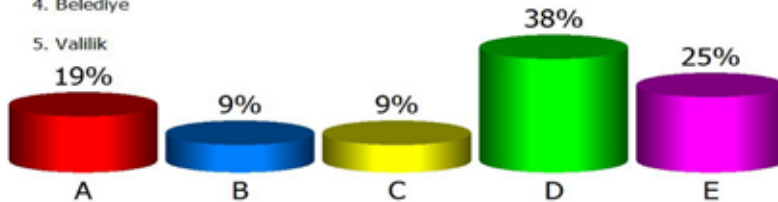
1. Üst yapı
2. Alt Yapı
3. Otopark
4. Yol
5. Hepsi

Slide: 17

3. Bursa'da turizmin gelişmesine katkı sağlayacak en önemli etken hangisidir?

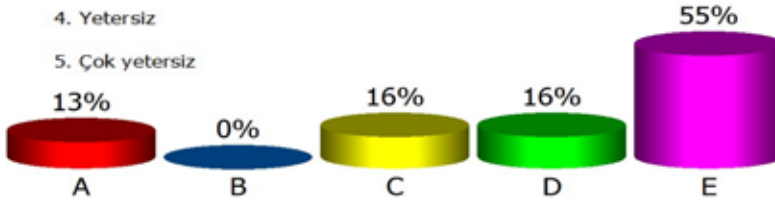
1. Tur operatörleri
2. Seyahat acentaları
3. Oteller
4. Belediye
5. Valilik

Slide: 18

4. Bursa'da turistler için eğlence imkânları yeterli midir?

1. Çok yeterli
2. Yeterli
3. Orta
4. Yetersiz
5. Çok yetersiz

Slide: 19

5. Bursa'da havaalanı neresi olmalı?

1. Yenişehir havalimanı aktif olmalı ancak ulaşım kolaylaştırılmalı
2. Şehir merkezindeki Yunuseli havalimanı kullanılmalı
3. Batı bölgesine yeni bir havalimanı düşünülmeli
4. Atatürk, Sabiha Gökçen ve Yenişehir olmak üzere 3 havalimanı var diyebiliriz.

Slide: 20

1. Bursa'da turizmin geleceği planlanırken en çok dikkat edilmesi gereken hangisidir?

1. Tarihi doku ve çevre
2. Otel Kapasitesi
3. Ulaşım imkânları
4. Diğer Turizm alt yapıları

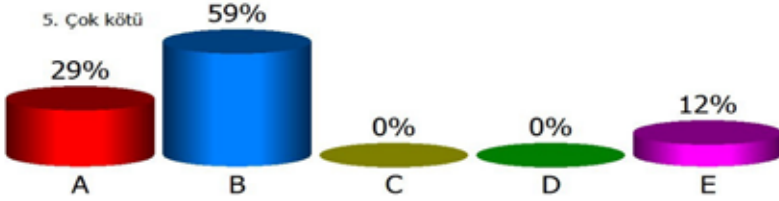

Slide: 21

2. Bursa Turizm Zirvesini Nasıl Buldunuz?

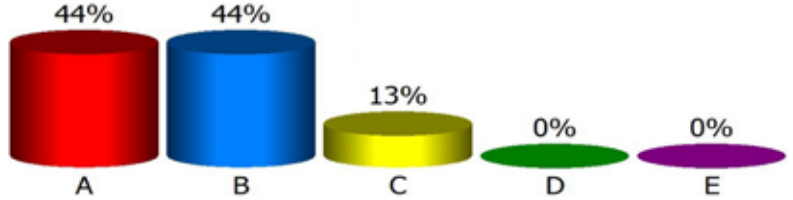
1. Çok iyi
2. İyi
3. Orta
4. Kötü
5. Çok kötü

Slide: 22

3. Seçilen konuları nasıl buldunuz?

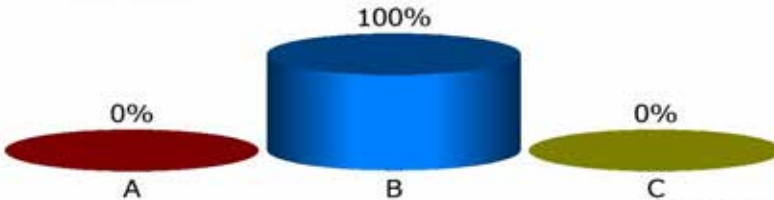
1. Çok iyi
2. İyi
3. Orta
4. Kötü
5. Çok kötü

Slide: 23

4. Bursa şehir merkezinde yapılaşma nasıl olmalı?

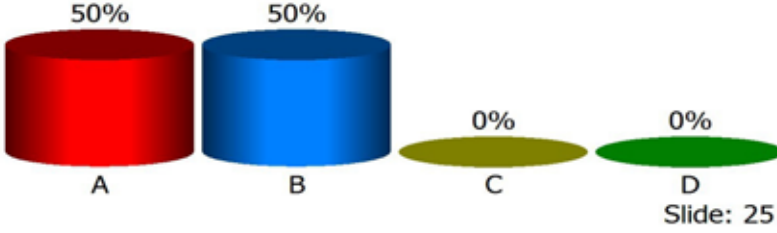
1. Yüksek bina olmalı
2. Yüksek bina olmamalı
3. Fark etmez

Slide: 24

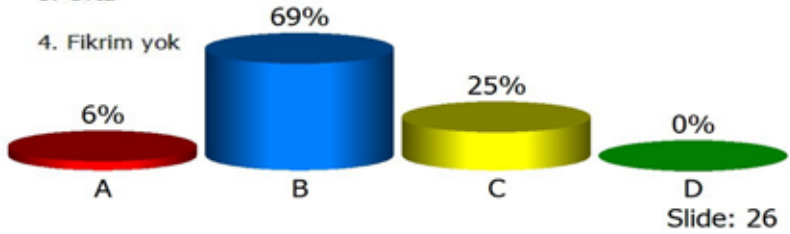
5. Bursa turizm zirvesi hangi zaman aralığında yapılmalı?

1. Her yıl
2. 2 yılda bir
3. 3 yılda bir
4. Gerek yok. Sadece konuşuluyor. İcraat olmuyor.

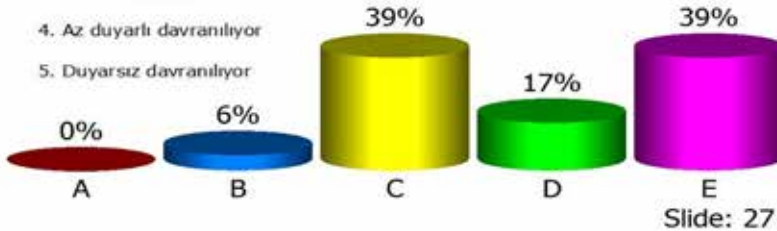
6. Turizm konusunda halkımız ve esnafımız bilinçli mi?

1. Evet
2. Hayır
3. Orta
4. Fikrim yok

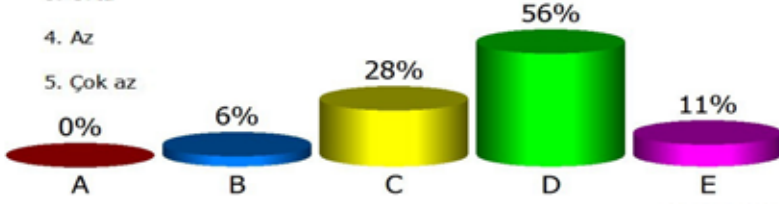
7. Turizm yatırımlarının çevreye duyarlı davrandığını düşünüyor musunuz?

1. Çok duyarlı davranılıyor.
2. Duyarlı davranılıyor.
3. Normal düzeyde
4. Az duyarlı davranılıyor
5. Duyarsız davranılıyor

8. Turizm yatırımlarında çevresel faktörlere duyarlılığın denetimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

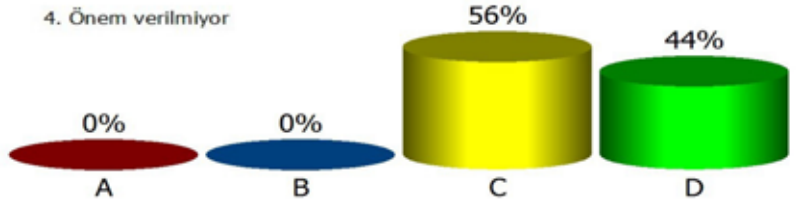
1. Çok iyi
2. İyi
3. Orta
4. Az
5. Çok az

Slide: 28

9. Enerji ve ekoloji dengesine turizmde yeterince önem veriliyor mu?

1. Çok önem veriliyor
2. Önem veriliyor
3. Az önem veriliyor
4. Önem verilmiyor

Slide: 29

ORGANİZASYON

Çekirge Cd. No:51/2 Osmangazi - Bursa

Tel: 0224 2334000

kongre@burkon.com

www.burkon.com

Skal Bursa Turizm Profesyonelleri Derneği

Çekirge Kırkmerdiven Sk. No: 1/ 1 Osmangazi-BURSA

Tel : 0.224. 233 62 24- 233 59 06 Fax : 0.224. 236 51 28

e-mail: bursaskal@gmail.com

www.skalbursa.org